

Ako sa obracajú duše modlitbami a slzami pokorných a jednoduchých bratov, hoci by sa mohlo zdať, že sa obrátili vedomosťami a káznami iných.

Svätý otec nechcel, aby bratia ťažili po vedomostiach a knihách. Jeho priania bolo - a to im stále zdôrazňoval - aby sa snažili položiť dobrý základ na svätej pokore. Aby napodobňovali čistú jednoduchosť, svätú modlitbu a našu pani Chudobu, ako ich tomu naučili prví, svätí bratia. Hovoril o nej, že je bezpečnou cestou k vlastnej spáse a vzdelaním iných. To preto, že Kristus, k nasledovaniu ktorého sme povolani, nám už raz ukázal túto cestu a slovom i príkladom naučil.

Lebo blažený otec predvídal budúcnosť a poznával ju z Ducha Svätého. Hovorieval:

"Mnohí bratia, aby vzdelali iných, opustia svoje povolanie, t. j. svätú pokoru, čistú prostotu, modlitbu, zbožnosť a našu pani Chudobu. Budú si myslieť, že tak získajú plnosť zbožnosti, že budú viac roznieťení láskou, osvietení poznaním Boha a že lepšie porozumejú Písmu. Ale vo vnútri zostanú chladní, vlažní a k pôvodnému povolaniu sa už nevrátia. To preto, že stratili čas žiť podľa povolania pre márne a falošné štúdium. Obávajú sa, že im bude odobrané i to, o čom si myslia, že majú; totiž povolanie. Tento dar, daný zadarmo, nedokázali si svojou nebalosťou zachovať a podržať."

Ďalej hovorieval: "Mnohí bratia sa všemožne starajú o to, aby získali vedomosti. Pritom opúšťajú svoje sväté povolanie a uchylujú sa myslou i telom z cesty pokory a svätej modlitby. Keď vidia, že svojimi káznami mnohí sa poučili a dali sa na pokánie, hneď sa nafukujú a nadnášajú, avšak cudzím ziskom a dielom, ako keby patril im. Zatiaľ však kázali pre svoje odsúdenie a potrestanie. V skutočnosti nevykonali nič; boli iba nástrojmi tých, cez ktorých Pán spôsobil také dobré ovocie. Tí, o ktorých si myslia, že ich pohli a obrátili svojimi vedomosťami a káznami, tých povzbudil a obrátil Pán modlitbami a slzami svätých, chudobných, pokorných a jednoduchých bratov. Oni obyčajne o tom nemajú ani ponatie. Boh nechce aby to vedeli, pretože by spýšneli."

To sú moji bratia, praví rytieri okrúhleho stolu, ktorí sa ukrývajú na púšťach a samotách. Tam sú úplne oddaní samote a rozjímaniu, oplakávajú svoje a cudzie hriechy a žijú jednoducho a pokorne. Ich svätosť je známa Bohu, hoci bratia a mnohí ľudia o nich ani nevedia. Až ich duše anjeli predstavia Bohu, ten im ukáže ovocie a výťažok ich práce; totiž mnoho duší, ktoré boli zachránené ich príkladom, modlitbami a slzami. A povie im: "Milovní synovia, toľko a takých duší je spasených vašimi modlitbami, slzami a príkladmi; pretože ste boli verní nad málom, ustanovím vás nad mnohými vecami. Druhí pracovali a kázali slovom svojej múdrosti, ale ja som spôsobil, že ovocie spásy je z vašich zásluh. Preto prijmite odmenu ich práce a ovocie vašich zásluh - večné kráľovstvo, ktoré ste uchvátili úsilím svojej pokory, jednoduchosťou, modlitieb a slz."

"A tak vojdú so slávou a plesaním do radosti Pána. Ponesú svoje snopy, ovocie a zásluhy svätej pokory a jednoduchosť. Tí však, ktorí sa starali iba o vedomosti, aby ukázali spásu iným a pre seba neurobili nič, budú stáť pred súdnou stolicou Kristovou nahí a prázdni; ponesú snopy svojho zahanbenia a bolesti."

"Vtedy bude povýšená, oslávená a zvelebená pravdivosť svätej prostoty a pokory, svätej modlitby a chudoby, ktoré sú obsahom nášho povolania. Nech len odopierajú pravde tí bratia! Sú nafúknaní svojimi vedomosťami, svojím životom a márnymi rečami. Nech si len vyhlasujú pravdu za lož, nech vo svojej zaslepenosti i kruto prenasledujú tých, ktorí žijú podľa reguly.

Vtedy nastane koniec ich bludu a klamu, ktoré vyhlasovali za pravdu. Nimi zrazili mnohých do piepasti slepoty; postihne ich bolesť, strach a hanba. Vtedy budú uvrhnutí i so svojimi temnými náukami do vnútorných temnot s duchmi temnoty."

Preto blažený František rád vysvetľoval túto vetu :

"Nepločná porodilažného a tá, ktorá mala početných synov, zomdlela." /1 Král 2, 5/.

"Nepločná" je ten dobrý brat, jednoduchý, pokorný, chudobný a opovrhnutý, bezcenný a odkopnutý. Ten svojimi svätými modlitbami a cnosťami sústavne vzdeláva iných a rodí bolestivými vzdychmi." To povedal častejšie pred ministrami a inými bratmi, hlavne na všeobecnej kapitule bratov.

/Zrkadlo dokonalosti rehoľného života Menšieho brata, 72/

- o -

Mons. Dr. Jaroslav Škarvada bol jeden z biskupov, ktorého sv. Otec Ján Pavol II. vysvätil na biskupa 6. januára, na sviatok Zjavenia Pána /Tri krále/ t.r. v bazilike sv. Petra v Ríme pre pastoračiu českých emigrantov v zahraničí. Pri tejto príležitosti uverejňujeme oň napísanú a pred niekoľkými rokmi vatikánskym rozhlasom odvysielanú

S i l v e s t r o v s k ú ú v a h u .

Poznáte Verneove romány? Ja som nedávno videl v televízii jeden diel z jeho "Dva roky prázdnin". A tak sponienka na knihy, ktoré som za chlapčenských rokov čítal, inšpirovala ma k silvestrovskej úvahe, trochu dobrodružnejšej.

Čo robíme na Silvestrovskú noc? Sledujeme kalendár a hodiny. Hovoríme, že počítame čas. Ale tým zároveň veríme aj v pohyb, ktorému sme vystavení. Posledný lístok v kalendári nám ukazuje, že planéte na ktorej žijeme, zase raz obehla svoje veľké Slnko. A ručičky hodín, ukazujúcich polnoc nám zvestujú, že sa pri tomto obehu 365-krát otočila okolo vlastnej osi.

Aspoň na Silvestrovskú noc si uvedomujeme, že sa pohybujeme šielenu rýchlou vesmírom a že bez veľkého zveličenia si zaslужujeme titul kozmonautov. Táto naša družica je síce trochu pohodlnejšia ako tie, ktoré dokáže zostrojiť človek. Je väčšia, má na sebe viac zásob, má vlastný kyslík. Ale nakoniec aj ona sa pohybuje po presne vypočítanej dráhe a podľa predom určených zákonov. Sme teda ozajstní kozmonauti.

Aká je však najdôležitejšia potreba kozmonautov? Ja som síce ich remeslo neštudoval, ale z toho čo som čítal a videl je mi jasné, že najdôležitejšia otázka pre nich je s p o j e n i e s o z á k l a d ň o u , ktorá ich vyslala. So základňou, na ktorej je ich vesmírny let sledovaný, kde sú inžinieri ktorí družicu zostavili, fyzici ktorí určili jej dráhu, biológovia ktorí kontrolujú reakcie ľudského organizmu. Vôbec spriatelene ľudské bytosti, s ktorými sa astronauti môžu porozprávať a ktorí im doďajú odvahy a dobrej nálady.

Predstavte si, čo by sa asi stalo, keby na takejto družici neraz vypovedalo rozlešové zariadenie. Keby kozmonauti mali dost potravín, ale stratili by kontakt so základňou, od ktorej závisia. Niekoľko hodín by to išlo. Ale ako by sa chovali po niekoľkých dňoch, keď by zostali odrezaní od svojich priateľov a nemohli oznamovať svoje potreby a pocity? Nebolo by to strašné?

Poviete mi, že som sa dal týmito Verneovkami zviest a že snívam o neskutočných veciach. Ale to čo som povedal, je také neskutočné? Nie sú medzi nimi kozmonauti, letiaci na družici nazwanej Zem, ktorí neozať stratili svoj styk so základňou, od ktorej závisia? Ktorí neozať nemajú inú budúcnosť ako smrť, ktorá sa práve na konci roka nejako tak hmatateľne o krok priblížila? Myslí teraz na ľudí, ktorí sa nemodli. Na ľudí, ktorí rozbili mikrofon, ktorý ich spája s Inžinierom, pôvodcom nášho letu. Na ľudí, ktorí niekedy priam hystericky kričia, že táto naša pozemská "družica" nezávisí na nijakej základni, že si vo vesmíre letí len tak náhodou, z rozmarov večných atomov a že nemá žiaden jasný cieľ. Takýchto ľudí je dnes dost.

Prišlo vám na um niekedy, že tieto ich postoje súvisia i s nepokojom a neistotou, ktorému počíha dnešné ľudstvo? A nakoniec i vzrastajúci počet osôb, postihnutých duševnými chorobami alebo priamo hospitalizovaných na psychiatrii poukazuje na úzkosť, o ktorej dnes hovoria filozofi a píšu básnici a spisovatelia.

Ak je pravda, že sme kozmonauti unášaní na družici, ktorá sa volá Zem a ak je pravda, že máme aj trochu inteligencie, potom je celkom logické, že si uvedomujeme svoju ohrozenosť. Kto z nás pri vstupe do Nového roku vie, že sa dožije jeho konca? Kto si je istý, že nenosi v sebe zárodky rakoviny, že si je istý pred inarktom, že sa mu poďerí so zdravou kožou preplávať cez všetky úskalía modernej dopravy? Či si to pripúšťame alebo nie, v každom z nás hľadá akýsi hlboký neklud, vedomie, že sme vydaní napospas sarti. Nie sme stvoritelia ani seba, ani planéty na ktorej žijeme. Sme len malí kozmonauti, závislí na Stvoriteľovi, ktorý našu "družicu" zostrojil a ktorá obsadil ľudskou posádkou.

A tu si predstavte v ý n o d y n á s , k t o r í s a n e z ý v a m e k r e s t a n m i . My vieme odkiaľ sme prišli, vieme kde je tá základňa, na ktorej všetko závisí. Vieme, že je to živá Inteligencia a láska, ktorú nazývame svojím nebeským Otcom. Vieme, že máme právo s týmto Otcom sa rozprávať a zakúsili sme aj viac : vieme, že to s našou planétou nemôže dopadnúť zle, lebo sa na ňu naložil sám stvoriteľov Syn, Ježiš Kristus. Vieme, že On riadi nielen celý let našej "družice", ale aj každý náš krok, aj nás, malých kozmonautov, že každý tep nášho srdca je pod kontrolou nekonečnej osobnej lásky. My sme uverili Láске, konkrétnej, živej Láске, ktorú nám zjavil Boh, ten riaditeľ nášho kozmického letu vo svojom Synovi, Ježišovi Kristovi. A preto, i keď kdesi v hĺbke, aj my cítimo ne-klud, vlastný každému tvorovi, sme však oslobodení od trýznivej úzkosti, ktorá ťaží tých ktorí neveria a sme obrnení pred nebezpečenstvom stratiť hlavu a zdravé nervy. Či nie sme vždy a za každých okolností v rukách nášho nebeského Otca ?

To je teda tá Silvestrovská úvaha, inšpirovaná verneovkami. Žijeme na planéte, ktorá nás nesmiernou rýchlosťou unáša vesmírom. Sme astronauti, závislí od základne, ktorá určila našu dráhu. Je jediným rozumným postojom v tejto situácii je zachovať si spojenie s touto základňou, projektantom a vedcom celého letu, s B o - h o m . Inými slovami značí to : m o d l i ť s a !

Kde zmizne modlitba, tam sa vtiera neklud a úzkosť. A nie je možné, aby to klapalo. Preto dnes, keď si ľudia prajú všetko najlepšie do Nového roku, chcem Vám z celého srdca popriať to, čo považujem za najdôležitejšie :

a b y s t e s i u d r ž a l i s p o j e n i e s B o h o m ,
a b y s t e s a n e u č i l i m o d l i t , a b y s t e
p r e h í b i l i s v o j u m o d l i t b u , s v o j d e n n ý
a o s o b n ý s t y k s B o h o m .

Stanete sa tým snáď nemoderný, pretože Vám bude chýbať tá úzkosť, ktorá je dnes naozaj v móde. Ale zato budete mať ten hlboký vnútorný klud, ktorý za tú nemodernosť naozaj stojí! Preto sa s Vami láčim liturgickým pozdravom, ktorý počujeme pri každej svätej omši :
P o k o j F á n o v n e c h z o s t á v a v ž d y s V a m i
a n e c h V á s s p r e v á d z a c e z c e l ý t e n t o
r o k !

K tomuto blahoprianiu sa pripájajú aj všetci redaktori a spolupracovníci českého a slovenského vysielania Vatikánskeho rozhlasu.

- o -

M O D L I T B A .

Srdce i ruky pozdvihneme k Bohu na nebesiach .

V modlitbe môže každý rozšíriť svoje hranice, prekonať svoj rámeček. Je mnoho geniálnych ľudí, ale zo všetkých najgeniálnejší je ten, kto sa modlí, kto sa klaná Bohu "v Duchu a v pravde".

Bez života modlitby niet vnútorného života. Modlitba môže v prípade núdze všetko nahradiť; za modlitbu nieto však žiadnej náhrady. Ako naša reč, tak nás prezrádza i naša modlitba. Povedz mi ako sa modlíš a ja ti poviem, kto si.

Čím je reč medzi človekom a človekom, tým je modlitba medzi človekom a Bohom. Sú to mosty. Jeden vedie človeka k človeku, druhý človeka k Bohu.

Modlitba sa stáva modlitbou nie tým, o čom človek s Bohom rozpráva, ale tým, že s ním človek rozpráva. Zaoberať sa náboženskými, zbožnými myšlienkami, nemá ešte s modlitbou nič spoločné. Vedomý, živý vzťah k živému, osobnému a prítomnému Ty: to je modlitba.

Modlitba je vedomý vzťah k Ty. Dokiaľ je v nás vedomie tohto Ty živé, sme v modlitbe. Je to vždy vystúpenie zo svojho ja a nedviazanie spojenie s Ty. Ak nie je zlomý vzťah k vlastnému ja, ak nie je polarita, ak nenastane vzájomný vzťah medzi ja a Ty, potom sa nedá o modlitbe hovoriť. Rozhovor so sebou nie je modlitba.

Modlitba je pokus postaviť most medzi božím Ty a ľudským ja, spojenie najvzdialenejších pólov, vyrovnanie napätia. Dokonalá modlitba je splynutie ja s Ty, zjednotenie, spokojné spočívanie v Bohu.

Po moste modlitby môžu všetci a od všadiaľ prísť k Bohu. Na tomto moste sa tiež Boh môže najľahšie stretnúť s človekom.

K Bohu, spoločnému Otcovi všetkých /Ef 4, 6/ idú predsa vedome či nevedome skoro všetky modlitby. Ako bol Ananiáš poslaný k Pavlovi - "Lebo hľa, modlí sa" /Skut 9, 11/ - tak sú stále znova

posielaní viditeľní a možno i neviditeľní poslovia k takým, ktorí sa modlia.

V modlitbe vystupuje človek k Bohu a Boh zostupuje k človeku. Je to prechod a zjednotenie, oddanie sa a prijatie, pôsobenie a znášanie, prekypujúca radosť a hlboké utrpenie. Aby človek dokázal pochopiť modlitbu v celom rozsahu a v celej hĺbke, musel by poznať ľudí i Boha a všetky tie nespočítateľné záchvevy a vzťahy, ktoré existujú medzi človekom a Bohom, medzi Bohom a človekom.

Pre všetkých bez výnimky existuje pekná a istá cesta k Bohu, k Božej láske, a to je cesta modlitby. Touto cestou musia ísť predovšetkým a bezpodmienečne osamotení, sami jestvujúci ľudia.

Fane, nauč nás modliť sa ! /Lk 11, 1/

Modlitbe sa človek učí iba modlitbou.

Modlitba je najväčšie umenie, akému sa človek môže naučiť. Nie je však iba pre niekoľkých vyvolených, ale môže a má byť praktizovaná všetkými. Umenie si musí človek osvojiť trpezlivým cvičením. Nikto nemôže skôr začať, ak predtým nezasial. medzi siatím a žetvou leží dlhší alebo kratší čas. Kto sa modlí, seje.

Človek sa učí poznávať Boha skôr modlitbou ako štúdiom; človek sa musí v modlitbe k Bohu prepracovať.

Modlitba je u m e n i e, je však tiež m i l o s ť . Verným cvičením modlitby môžeme dôjsť k istej zbehlosti v modlitbe; k najvyšším výškam nás musí viesť samotný Boh.

Moja modlitba závisí od toho, v akom stupni milosti som; nie je však závislá na mojom vzdelaní.

Rozmýšľanie nie je ešte modlitbou. Až tam, kde prestáva rozmýšľanie a do činnosti vstupuje "srdce", začína vlastná modlitba.

I najkrajšia modlitba, ak je bez srdca a bez duše, nič neprospieva.

Jediný výkrik môže postačiť, môže zahľadiť a zmazať vinu celého života. Človek môže posvätený a ospravedlnený "ísť domov" /Lk 18, 14/. Človek môže, ako jeden z tých otrov, ešte dnes vojsť do raja /Lk 23, 43/.

Kde je tvoj poklad, tam je i tvoje srdce /Mt 6, 21/.

V modlitbe musíme spoznávať Boha, aby sme sa u Neho v láske zdržovali. Často bude modlitba, pri ktorej som sa iba sústavne snažil o uzobranosť, pri ktorej som "vôbec nič neurobil", omnoho lepšou modlitbou ako tá, pri ktorej to "išlo dobre". Pri modlitbe, pri rozhovore so Spasiteľom, vôbec nezáleží na tom, aby som niečo dokázal, aby som Spasiteľovi predniesol dobre zostavenú reč alebo získal nové myšlienky. Záleží iba na tom, aby som sa pokúsil oddať sa Spasiteľovi a spôsobiť mu radosť.

Často bude dobré, roztržitosti jednoducho vziať a vrátiť sa s nimi k Spasiteľovi, tak ako matka dohoní dieťa, ktoré sa jej vytrhlo a privedie ho domov k otcovi. Napríklad zajtra mám pred sebou nejakú dôležitú záležitosť; pre mňa, pre moju česť, moju budúcnosť je mnoho, ba všetko je na jednej karte. Sústavne blúdime moje myšlienky od Spasiteľa k zajtrajšej záležitosti. Prečo jednoducho neurobím svoje roztržitosti modlitbou? Prečo jednoducho nerozprávam so Spasiteľom o tejto veľkej radosť, ktorá ma ťaží? Rozprávajme Spasiteľovi, ako dieťa svojej matke, ako priateľ Priateľovi, svoje starosti, námahy, ťažkosti;

hovoríme mu o svojej práci, utrpeniach a radoostiach, o svojich úspechoch a neúspechoch, o svojich plánoch a nádejách. To všetko je modlitba.

V modlitbe sme povedať Spasiteľovi všetko, čo máme na srdci. Pri každej modlitbe a prosbe sa modlite v každú dobu v duchu: /Ef 6, 18/.

Pri rozjímaní by sme mali predovšetkým učiť poznávať a milovať Boha a nie sa iba vidieť vo svojom ja.

Posledný zmysel rozjímania je: priblížiť sa k Bohu, zdržiavať sa pri Bohu, s láskou ho poznávať, s láskou ho požívať, aby všetko naše úsilie, celé naše vnútorné bytie bolo stále viac priťahované k Bohu, stále viac smerovalo k Bohu.

Modlitba je najdokonalejší výraz môjho vnútorného bytia. Nie je nič osobnejšieho, ako rozjímaná modlitba.

Poznanie nie je to najvyššie; to najvyššie je láska. Skrze rozjímané rozprávanie sa so Spasiteľom máme dôjsť k milujúcemu hovoru. Dôverným hovorom s ním mám sa u Neho udomáčniť, mám sa u Neho cítiť v bezpečí, mám sa s láskou a skludom tešiť z Jeho prítomnosti.

Kto našiel Krista ako živé Ty, našiel všetko. Potom sa môže dobre obísť bez ľudského Ty. Žije v plnosti života, v plnosti lásky. V sebe kto cíti veľkú túžbu po sústavnej modlitbe, ten už túto modlitbu má, i keď nie podľa citu, tak podľa vôle. Túžba je láskou-a žiadosť je činom.

Nie ten kto mi hovorí: "Pane, Pane!", vojde do kráľovstva nebeského, ale ten, kto koná vôľu môjho Otca /Mt 7, 21/.

Modlitba a čin sú ako dve krídla, ktoré nás vynášajú hore k Bohu. S jedným krídlom, i keby bolo čo najväčšie a silnejšie, sa nemôže vták nikdy vzniesť do vzduchu. Ani samotnou modlitbou, ani samotnou prácou, nedosiahneme väčšiu svätosť. Modlitba je podstatnou časťou oddanosti do vôle Božej činom a oddanosť do vôle Božej je podstatnou časťou modlitby.

Toto nesmiem pri snahe o svätosť pustiť zo zreteľa, inak si všetko veľmi sťažíme. Modlitba a činnosť musia ísť spolu životom ruka v ruke ako dvaja súrodenci. Musia do seba zapadať ako dve ozubené kolieska, jedno musí hnať druhé dopredu.

Bez života modlitby nemôže byť kresťan celým kresťanom. Bez modlitby človek nedôjde k živej viere a tým ani k živej láske.

Naša láska je preto taká slabá, taká suchotinárska a ničotná, pretože nám chýba viera. V modlitbe ožije viera a vo viere láska.

Náboženstvo je budovaním mostu, spojenie medzi nebom a zemou, medzi Bohom a človekom. Oba rovnaké oblúky sú modlitba a obeta.

Kto nečerpá stále znova z prameňa sily, ktorým je modlitba a obeta, nemôže natrvalo žiť vo vôle Božej. Najlepším spojencom skutku je modlitba. Základným predpokladom pre každú účinnú modlitbu, hlavne pre vnútornú modlitbu, je život podľa vôle Božej.

Iba modlitbou nikto nedôjde k cieľu. Najdôležitejšou základnou podmienkou a predpokladom pre modlitbu je čin, chodenie vo vôle Božej.

"Bdíte", hovorí Pán. Bdíte, žijte vo vôle Božej, potom bude vo vás svetlejšie a jasnejšie; potom budete stále ľahšie sa učiť v modlitbe poznávať a milovať Spasiteľa.

Modlitba je súčasne katalyzátorom, oživovateľom náboženského života. Ak modlitba oživí, potom vstupuje do všetkých oblastí náboženského života.

Z modlitby vyvierá sila k činnosti, a z činnosti pramení svetlo do modlitby. Čím hlbšie je modlitba, tým väčšia je sila k činu.

Vzájomné vzťahy medzi modlitbou a prácou budú stále vrúcnejšie a súčasne stále jednoduchšie. Náš duchovný život sa pohybuje akoby vo forme elipsy okolo dvoch ohnísk: modlitby a práce.

Na začiatku duchovného života ležia tieto dva body ešte veľmi ďaleko od seba, medzi modlitbou a prácou existuje - videné z nášho hľadiska - veľký rozdiel. Elipsa je pretiahnutá a plochá, skoro ako čiara. Avšak čím dokonalejšia sa stáva modlitba a oddanosť Bohu, tým sa k sebe obe ohniská približujú, elipsa sa približuje k tvaru kruhu. U úplne dokonalých duší nebude už existovať medzi činnosťou a modlitbou skoro žiaden rozdiel. Čin je modlitbou a modlitba činom. Ohniská skoro splyvajú. Tieto duše žijú v dokonalosti Božej, v kruhu.

- o -

Ešte ku kanonizácii Maximiliána KOLBEHO .

V nedeľu 10. októbra 1982 vyhlásil Svätý Otec Ján Pavol II. za svätého blahoslaveného Maximiliána KOLBEHO. Na žiadosť nemeckého a poľského episkopátu nový svätý bol kvalifikovaný ako mučeník, mučeník kresťanskej lásky.

Slávnosť bola na námestí svätého Petra, na ktorú sa zhromaždilo mimoriadne veľa ľudí. Poľakov z vlasti, ktorá v tých dňoch prežívala krutú bolesť nad zrušením slobodných odborov, ako aj Poľakov z celého sveta bolo vyše 12 tisíc.

Po vyhlásení za svätého Ján Pavol II. vykreslil v homílii postavu nového svätého a poukázal na jeho význam v dnešnej Cirkvi.

Slávnosti trvali potom ďalšie tri dni. V kostole Dvanástich apoštolov boli slávnostné bohoslužby a organizovali sa liturgické pobožnosti.

Modlime sa k novému svätému, aby ponáhal aj Cirkvi na Slovensku a vyprosival hojnosť milostí pre kresťanov, čo musia zápasit' za svoju vieru.

- o -

Pri tejto príležitosti preberáme článok Otca Bohuslava zo Slovenských hlasov z Ríma :

Z bunkra hľadu na oltár slávy .

Svätec Kolbe je veľký dar Matky Božej ľuďom 20-teho storočia.

Poľská spisovateľka Mária Winowska prešla počas druhej svetovej vojny koncentrákom i väzením, zažila i hlad. V Paríži sa potom stretla so svojim známym Petrom, ktorý bol zrovna tak vo väzení ako ona. Štyri roky prežil v koncentráku v Dachau, vrátil sa stádo zahorknutý, zostarený, na nepoznanie. Viac ako telo chorela mu však duša.

Vždy keď sa stretli, opakoval to isté : "Neverím viac v človeka. Človek je ošklivý zver! Koľko je len v ňom beštiality a egoizmu!"

Chodili sme raz ulicami Paríža a vášnivo sme debatovali - píše Winowska. Vtedy som sa opýtala Petra, či verí v Boha.

- Hej, verím, že Boh jestvuje, ale v neprístupnom svetle, kým my biedni smrteľníci, brodíme sa vo svojom bahne... Milosť Božia?... Hej, veri jestvuje, ale čo z toho, keď nevládze zmocniť človeka? Sú na svete ľudské biedy, ktoré sú pre milosť nedostupné, Boh si

pred nimi skrýva tvár... Keby len vedel...

- Peter, a čo súdiš potom o svätých?

- Isteže, verím vo svätých, verím, že jestvujú. Ale sú to skleníkové kvety; potrebujú osobitné podnebie... určité priaznivé podmienky, čo by ich robili svätými. Na neľudskej pôde sa svätí neročia. Stavne sa, že mi nebudeš vedieť napríklad ukázať svätca v koncentračnom tábore! Ozejstného svätca, čo by vedel dať prednosť bližnému pred sebou.

Na okamih som zmákla a potom vravím :

- Peter, a keby som tú stávku prijala? A ukázala ti svätca priamo v hrôzach koncentráku? Svätca, čo si žiadal zomrieť za svojho neznámeho spoluväzňa?

Pozrel na mňa svojimi nešťastnými očami ako zbitý pes.

- Nuž potom, ale len potom by som ti dal za pravdu...!

Winowska napísala potom strhujúci životopis Otca Kolbeho.

-o-o-o-o-

Osviečim bol najhorším zo všetkých koncentrákov druhej svetovej vojny. Bol to tábor smrti. Nacisti ho postavili v južnom Poľsku pri sútoku Soly a Wisly. V jeho krematóriách spálil pár miliónov ľudí. Bolo tovraždenie postavené na úroveň priemyslu.

Do tohto tábora smrti priviezli v stredu 28. mája 1941 spolu s vyše tristo väzňami aj františkána minoritu Otca Kolbeho, veľkého milovníka Panny Márie, ktorý v predošliých rokoch svojím časopisom "Rytier Nepoškrvnenej" rozpaľoval úctu k Matke Božej v srdciach Poľakov.

Na druhý deň po príchode do tábora Otec Kolbe sa stal jednoduchým číslom. Na rameno mu vypichli zvláštnou ihlou číslo 16670. Neľudskí strážcovia sa zvlášť surovo vršili na väznoch-kňazoch. Otec Kolbe si veľmi veľa vytrpel.

Spoluväzeň-kňaz Szweda bol raz svedkom tohto barbarstva :

- Istého dňa to mal Otec Kolbe mimoriadne tvrdé. Krvilačný veliteľ si ho vybral škodoradostne za svoju obeť a besnel proti nemu ako dravec proti bezbrannej koristi. Sám vybral osobitne ťažké kusy dreva, navalil ich Otcovi Kolbemu na chrbát a kázal mu s nimi bežať. A keď Otec Maximilián padol, kopal ho do tváre i do brucha, bil ho palicou a kričal :

- Darebák! Farárisko, nechce sa ti robiť! Ja ťa naučím pracovať!

Čez poľudňajšiu prestávku s hrešením a nádejkami rozkázal Otcovi Kolbemu vystrieť sa na kmeň stromu, Potom rozkázal jednému z najsilnejších strážcov, aby mu vytal päťdesiat palíc.

Otec Kolbe popri toľkých utrpeniach nestrácal nádej a vieru v Boha a povzbudzoval, kde len mohol svojich spoluväzňov. Hovorieval:

- Nie, nie, naše duše nezabijú! My väzni sme čosi iné ako naši prenasledovatelia! Nikdy v nás nezabijú hrdosť katolíka a Poľaka! Nikdy sa im nepodarí v strachu zadusiť poľskú odvahu! A ak azda aj zomrieme, zomrieme čistí a pokojní, odovzdaní do rúk Božích!

-o-o-o-o-

Koncom júla 1941 celý tábor ostal ohrozený správou, že jednému väzňovi z bloku 14 sa podarilo ujsť. Za takýto prečin bol určený krutý trest: desať väzňov z bloku bolo odsúdených na smrť hladom v bunkri.

Veliteľ tábora Fritsch sprevádzaný svojím pobočníkom Palitschom pristúpil k nastúpeným väznom zo štrnásteho bloku a rozkázal dať ich do pozornosti. Nastalo hrobové ticho. Sucho a úsečne ako britva zarezali sa väznom do uší Fritschove slová :

- Väzeň, čo včera ušiel, sa dosiaľ nenašiel. Za tr^est idú desiaty z vás na smrť!

Väzni si s hrôzou kladú v duchu otázku :

- Kto to bude?... Na koho to padne?... Budem to ja?...

A Fritsch chodí a určuje: z prvého radu ten, z druhého tanten, až kým ich nie je desať.

Desať na smrť bledých mužov vychádza z radov a stavia sa stranou. Palitsch si zaznamenáva ich čísla. Označení sa stratene dívajú na kamarátov. Ich mysle blúdia kdesi v diaľkach: doma, u mamy, pri žene a pri deťoch.

- Zbohom moja manželka a moje úbohé deti! - zakvílil označený poľský dôstojník Gajowniczek.

Gajowniczkov výkrik trafil Otca Kolbeho do srdca. Plameňom mu zapálil bledú tvár a oči žiarou. Predral sa pomedzi spoluväzňami a rozhodným krokom zamieril k Fritschovi. Ten prekvapene zakričal:

- Čo tu chce tento špinavý Poliak?

Otec Kolbe ukáže na Gajowniczka a povie :

- Som poľský katolícky kňaz. Chcel by som ísť na jeho miesto, on má manželku a deti.

Fritsch v prvej chvíli nevedel, čo od údivu povedať. Potom pokynul Gajowniczkovi :

- Vystúp!

Gajowniczek sa vrátil na svoje miesto do radu a Otec Kolbe sa postavil medzi na smrť odsúdených.

Svedok celého výjavu doktor Włodarski neskoršie dosvedčil :

- Otec Kolbe sa dobrovoľne obetoval za Gajowniczka, aby ho zachránil rodine. Urobil to bezpochyby z lásky k Bohu a k blížnemu. Pokladám to za najvyššie hrdinstvo. Nebolo v tom nič nerozmyslené a nerozvážne. Otec Kolbe bol vtedy v dosť dobrých zdravotných podmienkach. Duševne bol úplne zdravý, v tábore mal veľa oddaných ľuďov, mal teda nádej vydržať to a dostať sa z tábora. Na základe toho, ako som ho poznal, tvrdím, že to urobil z náboženských dôvodov.

-o-o-o-

Bunker smrti bol v bloku číslo trinásť, neskôr ho premenovali na jedenásť. Bol obohnaný šesť metrov vysokým múrom, ku ktorému bolo zakázané čo len sa priblížiť. V suteréne boli cely smrti. Boli to malé prázdne miestnosti, s okienkami alebo i bez nich. Kto sa tu dostal, bol ako zaživa pochovaný. Cesta staďe viedla už iba do krematória.

Sam tu teda dopochodoval Otec Kolbe a jeho deväť druhov. A aby ich poníženie bolo úplné, keď prišli k bloku, museli si zobliecť i šaty. U-mrieť musia ako Kristus na kríži. Potom ich posácali do jednej z podzemných ciel. Príslušníci trestného komanda se pritom rehlia :

- Poschnete tam pekne ako tulipány!

Roci bolo zakázané čo len sa priblížiť k múru, ktorý obklopoval bunker smrti, predse vieme, ako zomrel Otec Kolbe a jeho spoločníci. Bruno Borgowiec, väzen číslo 1192, ktorý si veľa vytrpel, keďže vedel perfektne po nemecky, bol tľmočníkom v bunkri hladu. Po vyslobodení svojmu farárovi Jánovi Gajdovi pod prísahou vyrozprával všetko, čo vedel o pobyte Otca Kolbeho v bunkri smrti ako aj o jeho skonaní.

Bruno Borgowiec prehlásil :

- Vo chvíľach, keď boli stráže preč, zbehol som rýchlo dolu k väznom pohovárať sa s nimi a potešiť ich. Horúce modlitby a mariánske piesne zapínali všetko, zdalo sa mi, že som v kostole. Otec Kolbe vždy začínal a ostatní sa pridávali. Ba zopár ráz sa stalo, keď prišli stráže na prehliadku, že väzni boli takí pohrúžení do modlitieb, že ich ani nezbadali. Zatičhli, až keď strážcovia začali na nich kričať.

Hrdinská a neslýchaná obeta Otca Kolbeho a jeho chovanie v bunkri smrti nebolo bez vplyvu ani na samotných esesákov. Svedčí o tom poľský lekár, väzen číslo 1982, doktor Włodarski :

- O tom, ako prežil Otec Kolbe posledné chvíle, viem čiastočne od istého nacistického dozorca, ktorý mal denne prístup do bunkra smrti. Liečil som ho totiž a tak mi to vyrozprával. Hovoril mi, že Otec Kolbe žil zo všetkých najdlhšie, že dodával všetkým odvahy a modlil sa s nimi. Dozorca priznal, že Otec Kolbe bol mimoriadne chrabrým človekom, ba priam nadľudským hrdinom. Zapôsobil mimoriadnym dojmom i na esesákov, ktorí sa dívali cez okienko do bunkra a pre mnohých z nich to bol hotový duševný otras.

-o-o-o-

Prešli tak dva týždne a prišiel 14. august 1941.

Nažive ostali už len štyria väzni, medzi nimi i Otec Kolbe. Tí traja ležali už bez pohybu na zemi, kým Otec Kolbe ešte sedel a hýbal perami. Vedúcim tábora sa zdalo, že to unieranie trvá už prídlho. Priviedli teda riaditeľa táborovej nemocnice Bocha a ten vstrekol všetkým štyrom väznom do žily jed. Otec Kolbe s modlitbou na perách podal katovi rameno.

Borgowiec vyrozprával inému svedkovi, Otcovi Szwedovi, poslednú scénu :

- Keď kat a esesáci vyšli, zbehol som do cely. Otec Kolbe sedel, opierať sa o múr, hlavu naklonenú do ľava. Tvár mu mimoriadne žiarila. Oči mal naširoko otvorené, upreté na jediný bod. Celá postava vyzerala ako vo vytržení! Na tento výjav nikdy nezabudnem.

Podľa úradného záznamu Otec Kolbe zomrel 14. augusta 1941 o 12,50 hodine. Bolo to na vigíliu sviatku Nanebovzatia Panny Márie.

Istotne si ho prišla vziať do neba najsvätejšia Matka Božia. Veď ona bola svetlom jeho života, tlkotom jeho srdca, plamenom jeho horlivosti, extázou jeho modlitby. Bola jeho inšpirátorkou, jeho silou a úsmevom, životom jeho života, prekrásnym darom ľudstvu dvadsiateho storočia.

- o -

Modlime sa : Svätý Maximilián Kolbe, verný nasledovník svätého Františka Asiského, ty si bol roznieťený Božou láskou, a tak si svoj život venoval čnostným a hrdinským skutkom a podnikavému apoštolátu. Dobrotivo zhliaďni na nás, čo dôverujeme v tvoj príhovor u Boha.

Vyžiarujúc svetlo Nepoškvrnenej Panny Márie, pritíšhol si nespočetné duše k ideálom svätosti a k všestrannému apoštolátu, aby zvíťazilo dobro a rozširovalo sa Božie kráľovstvo. Vynôz nám svetlo a silu, aby sme vykonali čo najviac dobre a pritiahli mnoho duší ku Kristovej láske. - Žil si podľa príkladu Božského Spasiteľa a dosiahol si vysoký stupeň lásky, takže aj vlastný život si obetoval na záchrenu svojho brata väzňa. Vypros nám od Pána milosť, aby sme oduševnení tou istou láskou vydávali bratom svedectvo o Kristovi svojou vierou a skutkami, a tak dosiahli Boha vo večnom a blaženom živote svetla a

NOVÁ DOBA - NOVÉ METÓDY

Úvahy východonemeckého katolíckeho biskupa o dušpastierskych problémoch.

Pod týmto titulom uverejnil nemecký mesačník "Herder Korrespondenz" vo svojom septembrovom čísle minulého roku úvahy katolíckeho biskupa J.E. Joachims Wankeho, spoštolského administrátora diecézy Erfurt-Meiningen v NDR, o dušpastierskej situácii v jeho diecéze. Keďže sa tieto úvahy vzťahujú na situáciu v krajine ovládanej komunistami, chceme tu v krátkosti o nich referovať. A to tým viac, že dušpastierske problémy vo Východnom Nemecku majú mnoho styčných bodov s obdobnými problémami na Slovensku.

-x-x-

Evanjelium má byť ohlasované tak, aby ho ľudia v konkrétnej situácii, to jest v sekularizovanom svete a spoločnosti, mohli čím ľahšie pochopiť a prijať. Cirkev v NDR žije v materialistickom a sekularizovanom prostredí, v ktorom náboženstvo nemá vplyv na verejný a v určitej miere ani na súkromný život. Štát intenzívne rozširuje materialistický a ateistický svetonázor, ktorý stvárnjuje celý verejný život spoločnosti.

Je isté, že tieto okolnosti vytvorili ohľadom Cirkvi a jej činnosti celkom novú situáciu. Náboženstvo a viera v Boha ne-majú nijaký vplyv na život v továrňach, ani v novovybudovaných štvrtiach miest, kde obyčajne chýba kostol. Dušpastierska činnosť kňazov a biskupov sa musí konať v týchto veľmi ťažkých podmienkach, kde postupne klesá schopnosť jednotlivcov a rodín čeliť praktickému ateizmu. A to najmä tam, kde ľudia žijú i z o l o v a n e jedni od druhých. Ľahšie je zachovať si vieru v spojení s f a r s k ý m spoločenstvom alebo s inými menšími s k u p i n a m i .

Okrem slabej schopnosti čeliť ateistickému prostrediu sú tu aj iné ťažkosti: nie je ľahké dať náboženskú náplň súkromiu, ale je veľmi ľahké p o d ľ a h n ú t negatívnym zjavom konzumnej spoločnosti a požiadavkám voľného času /konformizmus/.

Jedným z negatívnych zjavov moderného človeka je z a t a ž e - nosť prácou a n e d o s t a t o k času pre seba samého. Každý je veľmi zamestnaný. Otec je doma, keď matka je v práci a opačne. Deti vo voľnom čase športujú a dôchodkári pracujú až kým neodpadnú. Ľ u d i a n e p a n u j ú n a d p r á c o u a n a d v o ľ - n ý m č a s o m , ale práca a voľný čas panujú nad ľuďmi.

Nielen laici, ale aj kňazi a biskupi sú priamo zavalení prácou. A je deprimujúce, že sa nemôžu tešiť z ovocia vlastných námáh. To vyžaduje od všetkých, ktorí sú zapojení do dušpastierskej činnosti, veľkú duševnú silu, aby nepodľahli znechuteniu.

Pastoračná činnosť je dnes veľmi diferencovaná a vyžaduje väčšiu pripravenosť než inokedy. Treba sa pripraviť na príhovor pri krste, na katechizáciu snúbencov, manželov, na príhovor deťom a mladým. Dôkladnú prípravu si vyžaduje aj apoštolát rozličných kategórií a samých katechétov. S pastoračnou činnosťou sú spojené hmotné a hospodárske starosti, či už s údržbou fár, kostolov a iných cirkevných budov.

Ale najzákladnejší problém dnešnej doby pre Cirkev by sa mohol vyjadriť slovami: čo má Cirkev hlásať v dnešnej sekularizovanej spoločnosti, v ktorej sa šíri nezáujem o náboženstvo?

Vieme, že keď Ježiš Kristus poslal apoštolov hlásať evanjelium, títo mali pred sebou židovský národ, ktorému bolo jestvovanie Boha samozrejmosťou. Keď však apoštolí začali hlásať pravdy kresťanskej

viery helenistickému pohanskému svetu, museli najprv, ako napr. svätý Pavol, povzbudzovať pohanov, aby opustili bôžikov a obrátili sa k živému a pravému Bohu.

Dnes, keď verejný život ignoruje existenciu transcendentálneho Boha, nie je vhodné začať katechizáciu výkladom pravd o Ježišovi Kristovi. Najprv treba vydať svedectvo o jestvovaní jediného Boha, ktorý je pôvodcom všetkého.

Sekularizácia spoločnosti, ignorovanie Boha vo verejnom živote nás núti zmeniť stratégiu v hlásaní zjavených pravd. Je isté, že v ľudoch ešte nevyhynula túžba po Bohu. Ľudia si aj dnes kladú otázku o zmysle života. Ale musíme si uvedomiť, že mnohí ľudia žijú dnes tak ďaleko od spôsobu života, ktorý nám ukladá kresťanská viera, že sa im kresťanské etické ideály zdajú príliš vysoké.

Nemecký teológ prof. Karl Rahner povedal pri jednej príležitosti, že nikto by sa dnes nemal stať biskupom prv, než by nebol obrátil aspoň dvoch neveriacich. Aj keď sa zdá byť prehnaný tento výrok nemeckého teológa, predsa skrýva v sebe jadro veľkej pravdy. Prof. Rahner chce jednoducho povedať, že dnes máme tak premyslieť našu vieru a tak ju podať, aby bola z r o z u m i t e ľ n á a p r i j a t e ľ n á aj ľuďmi, ktorí o nej nič nevedia.

Aké dôsledky plynú z povedaného pre katechizáciu na Slovensku?

Slovenský ľud žije už vyše 34 rokov pod vedením neznabožskej komunistického vlády. Školská a verejná propaganda nepreletela bez stopy nad hlavami žiakov. Aj keď väčšina Slovákov má pozitívny vzťah k Cirkvi a k náboženstvu, predsa veľká časť dospelých a prevažná časť mladých nemá takmer nijaké náboženské vzťahy.

Kňazi majú teda premyšlieť pravdy viery tak, aby ich vedeli podať aj tým, ktorí nemajú ani len to základné náboženské vzdelanie, ale naopak majú, následkom školskej výchovy, veľké predsudky voči Písmu svätému a voči Cirkvi. Treba najprv odsťarániť predsudky, aj keď to vyžaduje zo strany knazov zvýšenú prípravu a veľkú lásku k bláždiciam bratom a sestrám.

- o -

M. Lazák z materiálov agentúry KIPA :

B I B L I A N Á S S P Á J A .

Čo nás najviac delí je to, čo by nás malo spájať: Sväté písmo - Biblia. Prečo? Biblia je najstaršia kniha, najužívanejšia a tiež aj najzodranejšia, ktorá prišla k nám vo forme pergamenov a papyrusov. Ďalej sú v nej niektoré nezrozumiteľné a neisté slová a výrazy, ktoré si každý prekladal podľa svojho úsudku. A toto zapríčinilo, utvrdzovalo a predlžovalo naše trieštenie a delenie.

Aby sa vyhlo tomuto neporiadku a zmätku, popredné svetové cirkvi sa rozhodli urobiť spoločný preklad Biblie a tak vznikla "Ekumenická Biblia", známa ako TOB - "Traduction Oecuménique de la Bible". Bol to veľký pokrok a úspech. Všetky svetové cirkvi začínajú používať teraz len istý text.

Treba však poznamenať, že sekty - ktorých sú stovky - ešte stále používajú pochybné texty a vysvetľujú si ich tak, ako sa im to hodí.

Ekumenická Biblia však nevyriešila všetky ťažkosti. Neisté slová a výrazy boli označené ako pochybné, a v poznámkach bolo pripomenuté, aký zmysel dávajú tomu textu protestanti, katolíci

a pravoslávni. Takýchto slov a výrazov je približne 5000 v knihách Starého zákona.

Aby sa tieto slová a výrazy objasnili, "Všeobecná biblická spoločnosť" vymenovala pred desiatimi rokmi vedecký výbor pozostávajúci zo šiestich členov - štyria profesori protestanti a dvaja katolíci z New Yorku, Oxfordu, Utrechtu, Frankfurtu, Tubingenu a z Friburgu vo Švajčiarsku, - aby preštudovali hlavné ťažkosti hebrejského textu, na ktorých sa prekladatelia nezhodujú.

Výbor preštudoval za desať rokov 4700 prípadov a ostatné odmietol ako vymyslené. Spolu je to 2300 strán - päť zväzkov - ktoré čakajú na definitívne vydanie. V budúcnosti nebude už nikomu dovolené opravovať hebrejský text z vlastnej iniciatívy.

Čo dopomohlo k tomuto mimoriadnemu prekladu Starého zákona ?

Boli to najprv stovky biblických rukopisov - papyrusov a pergamenov - ktoré sa našli počas druhej svetovej vojny v jaskyniach nad krtvým morom, známe ako rukopisy z Kumránu. Beďuini našli zvláštne nádoby - amfory - plné rukopisov z prvého storočia pred Kristom. Jeruzalemskej univerzite sa podarilo mnohé zvitky odkúpiť.

Všetci prekladatelia sa donedávna opierali na hebrejský text z desiateho storočia, napísaný v Tiberiade, v Galilei. Teraz je možné kontrolovať tento text a porovnávať ho s rukopismi, ktoré boli napísané takmer tisíc rokov predtým. Čo je pozoruhodné v tomto porovnaní, je verné zachovanie pôvodného textu: slová a výrazy, ktoré sú neisté, nezrozumiteľné v texte z desiateho storočia, sú nezrozumiteľné aj v pôvodnom texte, ktorý bol napísaný sto rokov pred Kristom.

Týmto padá aj povrchná námietka, že Sväté písmo bolo pozmenené, prispôbosené postupom času.

Aké iné príčiny umožnili tento ekumenický preklad Starého zákona?

Sú to v arabskej reči napísané diela židovských jazykovedcov, ktorí písali aj hebrejské gramatiky a slovníky v desiatom a v jedenástom storočí v Palestíne, v Maroku a v Španielsku.

Ďalej je to šesť veľkých rukopisných glosárov v starej francúzštine, ktoré napísali tiež Židia v 11. a 12. storočí a ktoré sa nachádzajú v Paríži, v Lipsku, v Parme a v Bazileji.

Glosár je slovník, ktorý vysvetľuje v domácom jazyku, v ľudovej reči, nové a nejasné slová a výrazy. Neisté slová a výrazy Starého zákona boli objasnené a vysvetlené pomocou týchto starodávnych dokumentov.

Ďalej to, čo umožnilo tento mimoriadný preklad Starého zákona, je nová technika pri kolovaní historických dokumentov.

Keďysi, keď sa niekto chcel dostať k akejkoľvek vzácnej knihe, k akejkoľvek vzácnemu dokumentu, musel cestovať a ísť do mesta, v ktorom sa dokument nachádzal. Dnes je možné obstarieť si z týchto vzácných dokumentov mikrofilmy, ktoré pošlú muzeá, knižnice, archívy, a tieto dokumenty sú vám k dispozícii kedykoľvek doma.

Friburská univerzita má jedinečnú filmovú knižnicu: 500.000 strán rukopisov v hebrejčine, arabčine, gréčtine, latinčine, starej francúzštine, ktoré sa nachádzajú v New Yorku, vo Vatikáne, v Egypte, v Leningrade, v Budapešti alebo v Oxforde.

Čo z toho vyplýva ?

Biblia je najdôležitejšia kniha na svete. Nesmieme sa považovať za vzdelaných, ak nepoznáme Bibliu. Čítať a študovať Bibliu znamená pracovať aj na zjednotení kresťanov!

František Škoda

V E D A A N E V E R A .

Štúdie Sekretariátu pre neveriacich.

Vatikánsky Sekretariát pre neveriacich vydal v knižnej forme štúdie a výsledky ankiet, týkajúcich sa problému o vzťahu viery a vedy. Je známe, že marxizmus-leninizmus útočí proti náboženstvu a viere, lebo ich považuje za nezlučiteľné s vedou a s vedeckými poznatkami. Medzi vedou a vierou je nezmieriteľný rozpor a boj.

V slobodných západných krajinách sa vo všeobecnosti neverí tejto propagandistickej téze komunizmu. Prečsa však vzťah medzi vierou a vedou a medzi vedou a neverou /ateizmom/ je predmetom štúdií a diskusií na celom svete. Práve preto sa Sekretariát pre neveriacich podujal na dôležitú úlohu: študovať v celosvetovom rámci problém vzťahu medzi vierou a vedou.

Ako prvý krok, zvolal tento úrad roku 1979 do rímskeho sídla skupinu svojich znalcov, aby predebatovali, či sú medzi druhmi nevery aj také, čo majú pôvod vo vede alebo vo vedeckej mentalite. Medzi expertami, ktorí sa zúčastnili na diskusiách, boli Agazzi E., Huber K., Ladrière L., Wetter G., Sommet J., Coste R., Durand Ch., Russo F., Loren L., Cottier G., Rovasenda E. a iní.

Je prirodzené, že prednášky a diskusie znalcov, ktoré sa zaoberajú najdôležitejšími filozofickými prúdmi dneška a ich vplyvom na vieru a nábožensku psychológiu, sú prístupné iba osobám s vyšším filozofickým vzdelaním.

Prečsa však môžeme predložiť aj širšej verejnosti niektoré praktické uzávery, ktoré sa nachádzajú v spomenutej knihe vydannej Sekretariátom pre neveriacich.

Konštatovalo sa, že veda sa nezaobrá - ako sa to všeobecne vie - otázkou existencie Boha alebo Bohom vo všeobecnosti. Empirické vedy študujú prírodné zákony a javy pomocou prístrojov, výpočtov, merania, hypotéz a pomocou empirického overovania. Existenciu Boha však nemožno overiť pomocou prístrojov, výpočtov alebo kozmických letov. Bolo by tiež mýlné považovať spôsob poznávanie empirických vied za jediný správny. Fyzická skutočnosť má aj také stránky, ktoré možno študovať metódami odlišnými od metód empirických vied. Problémy, ktoré si človek kladie napr. o zmysle ľudského života, o morálnych hodnotách, o morálnej добрote ľudských činov, možno riešiť filozofickou metódou.

Skúsenosť dokázala, že veda nie je všemohúca a vševedieca. Empirické vedy nechávajú nevyriešené mnohé problémy. Veda nie je napr. schopná vypracovať dokonalú etickú náuku. Skúsenosť spojená s vedou môže napr. povedať, ako odňať bez bolesti život nevyliciteľne chorému človeku, ale nie je schopná určiť, či takýto čin je v súlade s mravnými normami. Eutanázia je filozoficko-morálny alebo náboženský problém, o ktorom sa empirické vedy nemajú právo vyjadrovať.

Je zistené, že vedecký spôsob myslenia zastiera zmysel pre nadprirodzené veci, pre skúmanie skutočností, ktoré presahujú empirické skúsenosti. Môže sa aj stať, že vedec, privyknutý na meranie a experimenty, bude považovať iné metódy poznania za nezmyselné alebo neúčinné. Ale to nie je vina vedy lež vedca, ktorý sa zatvoril do škrupiny viditeľného sveta a nechce z neho vyjsť.

Ne nájdu sa aj takí vedci, ktorí naplnení úžasom pri pohľade na dokonalosť tvorov a na poriadok vo vesmíre, neuspokoja sa

konštatovaním poriadku a dokonalosti, ale idú ďalej a pýtajú sa, kde je ich prameň. Keď sa pokúšajú odpovedať na túto otázku, nerobia to už ako prírodovedci, ale ako filozofi. Prírodná veda môže odhaliť zákonitosť vo veciach, ale nie je schopná odokryť ich pôvod.

Vzťah medzi vedou a vierou.

Aký je vzťah medzi prírodnými vedami a vierou, medzi názorom na svet riadeným fyzikálnymi zákonmi a názorom viery?

Je to otázka, ktorá sa stala aktuálnou v prípade Galileiho. Je známe, že pápež Ján Pavol II. vyslovil 10. novembra 1979 žiadosť, aby sa znovu preštudoval prípad Galileiho, žeby sa konečne prestalo s očerňovaním Cirkvi a jej vzťahu k vede a k vedcom.

Paul Foupard, prorezišent Sekretariátu pre neveriacich, vo svojej relácii na poslednej Synode biskupov oznámil, že Sekretariát sa bude zaoberať aj prípadom Galileiho za tým účelom, aby sa mohli vytvoriť lepšie vzťahy medzi Cirkvou a vedcami, na ktorých mal prípad Galileiho nepriaznivý vplyv. Sekretariát publikoval už vo svojom informačnom Buletíne bibliografiu o Galileim a články významných vedcov o vzťahu viery a vedy v 16. a 17. storočí.

Obširným článkom do spomenutej knihy prispel Enrico di Rovasenda, člen Pápežskej akadémie vied. Píše, že racionálne vysvetlenie fyzického sveta a celého vesmíru, ktoré je spoločným majetkom ľudstva, neopiera sa o nijaký predbežný filozofický svetonázor. Ľudia akéhokoľvek filozofického svetonázoru osvojili si tie isté fyzikálne, biologické, astronomické a iné vedecké poznatky. Aký je teda vzťah medzi vedou a filozofiou a medzi vedou a teológiou?

Jednotlivé empirické vedy sa neopierajú o filozofiu alebo o teológiu. Veď vedu pestujú veriaci i neveriaci, filozofi i nefilozofi a vo svojom vedeckom bádání dochádzajú k tým istým vedeckým uzáverom. To na jednej strane. Na druhej strane však výsledky jednotlivých vedeckých odborov nevycludujú, ba niekedy priamo potrebujú ďalšie, filozofické alebo náboženské doplnenie. Tak je tomu napr. v prípade skúmania pôvodu a cieľa fyzického sveta a celého vesmíru.

Známy fyzik Newton nevycludoval filozofické a teologické vysvetlenie fyzických zákonov, ba tvrdil, že poriadok a zákonitosť vo fyzickom svete mohli mať svoj pôvod len v mysli a vo vôli Bytosti, ktorá konala podľa plánu.

Noci je teda možné pozastaviť sa pri výsledkoch jednotlivých empirických vied, predsa ľudský rozum hľadá plnšiu pravdu. Ale túto plnšiu pravdu možno nájsť len na filozofickej alebo teologickej rovine.

Filozofia a teológia môžu dať vysvetlenie pôvodu sveta, zmyslu ži-vota atď. Ale filozofia a teológia majú rešpektovať autonómiu jednotlivých vedeckých odvetví. Autonómiu fyzikálnej vedy voči teológii hájil aj sám Galilei, keď učil, že Sväté písmo a teológia nás neučia fyziku alebo fyzikálne zákony. O týchto zákonoch nás poučuje fyzika. O božských pravdách týkajúcich sa spasenia nás poučujú zase knihy napísané pod vnuknutím Ducha Svätého. Príroda je kniha napísaná Bohom, ako aj Sväté písmo pochádza od Boha. Teda kniha prírody nemôže protirečiť Písmu. Sväté písmo hovorí o zapádení a vychádzaní slnka, a fyzika nás učí, že nie slnko sa pohybuje, ale zem. Písmo však neprotirečí fyzike, lebo sa vyjadruje obyčajnou rečou a ponecháva vedecké skúmanie zákonov fyziky ľudskému rozumu. Veci majú teda úplnú slobodu skúmať prírodu, knihu napísanú samým Bohom. Nie veda je proti viere, ale niektoré filozofické vysvetlenia výsledkov vedeckého skúmania môžu byť nezlučiteľné s vierou.

Aj Tomáš Akvinský v 13. storočí rozlišoval veľmi správne pole vedy, ktorá skúma fyzickú prírodu v jej prirodzených, t.j. druhoradých príčinách, od pola filozofického alebo teologického štúdia. V Summe "Contra Gentes" 1, III c. 97 píše :

"Keby niekto na otázku, prečo ohen zohrieva, odpovedal: preto, lebo Boh to chce, odpovedal by správne v tom prípade, keby celý problém chcel redukovať na problém Prvej príčiny. Odpovedal by však nesprávne, keby chcel vylúčiť druhoradé, fyzické, tuzenské príčiny!"

Jednotlivé vedecké odvetvia sú nezávislé na filozofii a na teológii vo svojom špecifickom vedeckom bádání. Na druhej strane však táto nezávislosť vyžaduje, aby sa nemiešali do vedeckých uzáverov filozofické mienky a postuláty.

Veda, ktorá meria a používa prístroje na meranie, nie je schopná zistiť meraním, či svet je konečný alebo nekonečný. Keby veda tvrdila, že svet je nekonečný, protirečila by si. Tvrdila by totiž, že nekonečné, t.j. nemerateľné, je zmerateľné. Tvrdiť, že svet je nekonečný, nie je možné na základe vedeckých skúmaní, ale iba na základe určitých filozofických úvah. Marxisti-leninisti považujú svet za nekonečný len preto, lebo sa boja, že konečnosť sveta by podporovala náboženské presvedčenie.

Cirkev vždy učila, že v e d a a n á b o ť e n s t v o s i n e p r o t i r e č i a . Už Prvý vatikánsky koncil roku 1870 vyhlásil, že veda a náboženstvo si poskytujú vzájomnú pomoc. A konštitúcia R a d o s ť a n á d e j Druhého vatikánskeho koncilu háji autonómiu vedeckého bádania. Veriaci vo svojom vedeckom bádání odhliadajú v určitom zmysle od svojej viery, lebo viera sa nachádza na inej rovine. Preto veriaci i neveriaci môžu spolupracovať vo vedeckej práci a bádání.

Viera neobmedzuje vedca v jeho vedeckej činnosti, ani mu neukladá, čo má študovať. Viera však podnecuje vedca vidieť v prírode racionálny poriadok, veľké dielo rozumnej bytosti. Vedec má byť vedený presvedčením, že všetky problémy, uložené v knihe prírody, sú riešiteľné, lebo sám Boh chce, aby človek poznal a ovládal prírodu.

Rozpor, protirečenie a nesúlad medzi vedou a vierou môžu vzniknúť len v prípade, keď sa f a l o š n e vysvetľujú výsledky vedy, alebo keď sa filozofické názory m i e š a j ú do vedeckých hypotéz.

Ako je viera na pomoci vedcovi pri vedeckom bádání, tak je veda nápomocná teologickému bádání. Teológovia sa naučili vedeckej metóde a nedopúšťajú sa už chýb, ktoré zavinili Galileiho prípad, t.j. neriešia vedecké problémy teologickou metódou. Veda tiež pomohla veriacim zbaviť sa magického chápania niektorých stránok skutočnosti a pobáda ich prijať vieru osobným a zodpovedným aktom rozumu a vôle. Kresťanská náuka hovorí, že "základný zmysel... panovanie človeka nad viditeľným svetom, ktorému dal za úlohu sám Stvoriteľ, spočíva v prvenstve etiky v porovnaní s technikou, v nadradenosti osoby nad vecami a v prevahe ducha nad hmotou" /Vykupiteľ človeka, č. 16/.

Vedecká mentalita a jej vzťah k viere.

Okrem sympózia o vzťahu viery a vedy, ktorej výsledky boli zhrnuté v spomínanej knihe, Sekretariát pre neveriacich zorganizoval aj celosvetovú anketu o rozličných aspektoch vedeckej mentality a jej vzťahu k viere. Za tým účelom poslal dotazník so číselnými otázkami všetkým miestnym Sekretariátom po celom svete a biskupskými konferenciami všetkých svetadielov.

Spomene stručne tieto otázky :

1. Vedecká mentalita, t.j. vedecký spôsob myslenia a pozitívne vedy nevedú ľudí k tomu, aby zaujali odmietavý postoj k iným druhom vedomostí a najmä k metafyzike a náboženstvu?
2. Ktoré vedecké uzávery spôsobujú viere najväčšie ťažkosti?
3. Ktoré sú myšlienko-vé systémy a ideológie, ktoré sa predstavujú ako vedecké a odvádzajú ľudí od viery a náboženstva?
4. Úsilie dosiahnuť pomocou vedy a techniky hospodársky a sociálny rozvoj nevedú ľudí k zanedbávaniu náboženských problémov?
5. Filozofické úvahy nad vedou privádzajú ľudí k objavu Boha?
6. Poskytuje veda pre svoju objektívnosť a hľadanie pravdy poklad pre dialóg medzi veriacimi a neveriacimi vedcami o otázkach viery?

Výsledky tejto celosvetovej ankety sa nedajú zhrnúť na niekoľkých stranách. Zmienime sa len o výsledku ankety prevedenej v štátoch pod komunistickým režimom.

V krajinách, kde vládne tzv. vedecký svetonázor, vyučovaný v školách každého stupňa, ľudia s vyšším vzdelaním si uvedomujú, že marxizmus a pozitívne vedy nie sú schopné riešiť antropologické, etické a filozofické problémy. Vedci, technici a inžinieri v týchto krajinách sú nútení priznať sa verejne k ateizmu a k tzv. vedeckému svetonázoru. Len málo vedcov, odpútaných od komunistickej strany, prejavuje záujem o riešenie filozofických a etických problémov, predložených napr. náboženstvom a Cirkvou. Len ďalšia anketa, prevedená za podmienok slobody a demokracie, ukáže pravú tvár vedcov, čo sa týka ich svetonázorového postoja a ich názoru o vzťahu viery a vedy.

- o -

S v ě t ý O t e c n á s . u č í .

Svätý Otec pri slávnostnej homílii v San Marine povedal :
 "Pre pochopenie pravého kresťanského zmyslu slobody, treba sa predovšetkým odvolať na slová Ježiša Krista, ktoré povedal tým, čo uverili v neho: "Ak zotrivate v mojom učení, budete naozaj mojimi učeníkmi. Vtedy poznáte pravdu a pravda vás oslobodí... Veru, veru hovorím vám: Každý kto pácha hriech, je otrokom hriechu... Keď vás teda Syn oslobodí, budete skutočne slobodní" /Jn 8,31-36/. Podľa slov Ježiša Krista autentická sloboda závisí v prvom rade od poznania celej pravdy Božieho tajomstva, a ďalej od zavrnutia a odlúčenia sa od hriechu, ktorý je prestúpením morálneho zákona".

Pri návšteve kamaldulského kláštora Forte Avellana z príležitosti tisícročného jubilea jeho založenia, Sv. Otec povedal:
 "Hlavnou úlohou života kontemplatívnych mníchov je vzdávať chvály Bohu, totiž spoznať, vychvalovať a zvelebovať jeho všemohúcnosť, jeho lásku, jeho vernosť, jeho spravodlivosť a jeho nádherný plán spásy... Prišiel som dnes do kláštora Forte Avellana, aby som si uctil svedectvo a podiel, ktorý preukazuje povolanie mníchov celej Cirkvi a celému svetu... Mnisi majú v Cirkvi miesto a poslanie, bez ktorých sa nemožno zaobísť a ktoré sú prozreteľné pre celé cirkevné spoločenstvo. Mnisi zachovávajú a zveľadujú hodnoty, ktoré sú prepotrebné pre svet. Oni ukazujú ľuďom vo svete, aký je pravý zmysel ich života".

- o -

Paula :

S L N K O N A D F A T I M O U .

Pohľad na údolie "Cova e Iria", ktoré je dnes vlastne obrovským námestím pred bazilikou Panny Márie Fatimskej, bol v stredu večer 12. mája 1982 priam fantastický. More svetla! More horiacich sviečok a srdcí! Kohnuté vlnobitie vrúcneho a naďše-ného spevu! Svätý Otec kráčal v sprievode rozjaseného ľudu, keď sa znova chcel nan vyrútiť mladý fanatický zástanca protikoncilového hnutia a urobiť na neho atentát. Svätý Otec sa len smutne pozrel na poblúdeného mladého kňaza a pokojne ho požehnal na znak odpustenia.

- o -

13. mája pred svetou omšou sa pápež Ján Pavol II. zhováral s Luciou asi dvadsať minút. Nie je ťažké uhádnuť, čo si povedali. Obidvaja naďšenemilujú Pannu Máriu, a teda nemohli nehovoriť o nej, Kráľovnej srdcí, Matke ubiedeného ľudstva.

- o -

Na slávnostnej koncelebrácii 13. mája sa zúčastnilo vyše tisíc kňazov. Na obrovskom námestí - ako písali noviny - sa tlačilo vyše milióna ľudí. V homílii Svätý Otec spomenul, že "svet chce vymazať zo svojho stredu Boha a tých, čo popierajú Boha, je veľké množstvo. Môže však Matka, ktorá túži po spasení každého človeka mlčať nad tým, čo priamo podkopáva základy našej spásy?". Nie! Preto po príklade svojich predchodcov Svätý Otec znova zasvätil Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie celé ľudstvo a zvlášť "tie národy, ktoré toho najviac potrebujú". Bezpochyby myslel pritom na národy, čo trpia pod komunistickým jantom.

- o -

Na obetovanie priniesli Svätému Otcovi dary. Najviac ho iste dojal dar, ktorý mu priniesli tri deti, dve dievčatá a jeden chlapec z rodiny Františka, Hyacinty a Lucie, oblečené v krojoch z roku 1917. Na striebornom tenieri mu priniesli "duchovné kvietky" /modlitby, sebazaprenia a skutky lásky/, ktoré pre Pannu Máriu a pre Svätého Otca "nazbierali" deti fatimskej školy.

- o -

Popoluční niečo po piatej hodine Svätý Otec súkromne prišiel do kaplnky, vystavenej na mieste zjavenia, a tu pred sochou Panny Márie strávil vyše pol hodiny v hlbokéj a sústredenej modlitbe. Bol to presne čas, v ktorom pred rokom na námestí Svätého Petra odznali smrtonosné výstrely proti jeho osobe. Vzácnny pútnik sa pomodlil päť desiatkov svätého ruženca, niektoré modlitby z breviára a dlhý čas ostal v tichosti sám s tvárou v rukách, pred "svojou Matkou a Kráľovnou". Zaiste mu prebehli v mysli akoby vo filme scény smutného dňa pred rokom, keď na sebe samom pocítil v plnej miere zlobu sveta, ale ešte viac ochranu nebeskej Matky. A ďakoval jej. Veď sám otvorene povedal: "Prišiel som sa poďakovať Matke Božej za pomoc a ochranu, ktorú mi preukázala 13. mája 1981 počas tragického atentátu."

Po pol hodine sa Svätý Otec zdvihol z kľačadla, priblížil sa k soche Panny Márie Fatimskej, pobožkal ju a pobožkal aj zlatý ruženec, ktorý jej priniesol ako svoj osobný dar. Keď Svätý Otec vyšiel z kaplnky, tvár mu žiarila zvláštnym jason, bola akoby zduchovnená a pretvorená synovským rozhovorom s Matkou. Slnko nad Fatimou žiarilo novým svetlom.

- o -

Pred odletom z Fatimy do Lisabonu Svätý Otec chcel byť prítomný pri lúčení sa pútnikov s Pannou Máriou. Obrovský zástup pozdravoval Matku Božiu a jej verného syna mávaním nespočetných bielych ručníkov.

Aj Svätý Otec vytiahol svoj ručník a kýval na pozdrav. Pri odchode povedal: "Buďte istí, že v mojej duši sa bude stále ozývať hlas: Č, zbohom Fatima! Modlite sa za pápeža! Zbohom! A dovidenia na budúci raz!"

- o -

Mnohí zvedavci sa pýtali, či pri tejto návšteve Svätý Otec vyjaví tretiu časť tzv. "fatimského tajomstva". Áno, Svätý Otec ho vyjavil, keď vyhlásil, ako napísali isté talianske noviny: "Zjavujem vám fatimské tajomstvo. Ono je veľmi jednoduché: modlite sa svätý ruženec, robte pokánie a žite v Božej milosti!"

- o -

" T R E T I E F A T I M S K É T A J O M S T V O "

Niektorí mariánski ctitelia sú veľmi zvedaví, čo sa stalo s tzv. "tretím fatimským tajomstvom", ktoré odovzdala Lucia Svätému otcovi. Niektoré časopisy uverejnili už aj jeho text. Čo sa vlastne stalo s tým "tajomstvom"?

Odpoveď na túto otázku dal biskup z Leirie, na ktorého území leží Fatima, 12. septembra 1981 na manifestácii v "estskej sieni vo Viedni: Modlitba a obeta sú základnými piliermi evanjelia; modlitba a obeta sú tiež požiadavkami Panny Márie vo Fatime, ak majú byť ľudia privedení k obráteniu.

V poslednej dobe bola tretia časť fatimského tajomstva nezriedka využívaná k poplašným správam. I ja ako fatimský biskup som sa oboznámil s týmito textami a musel som k nim stále znova zaujímať stanovisko. Použil som všetkých možností, ktoré som mal poruke, aby som ich preskúmal. Mohol som ich predložiť aj samej sestre Lucii a tá mi povedala: "To všetko sú len mienky, to nie je pravda, to všetko nemá s fatimským posolstvom nič spoločné". Preto, bratia a sestry, neverte tým, ktorí dnes chcú týmto spôsobom vykladať fatimské posolstvo ako proctvo nešťastia a bied. V š e t k y t a k é t e x t y s ú f a l o š n é .

Je známe, že Božia Matka 13. júla 1917 zjavila deťom tajomstvo, ktoré je zložené z troch medzi sebou odlišných častí. František a Hyacinta vzali so sebou to tajomstvo do hrobu. Lucia ho strážila vo svojom srdci, dokiaľ neprišla chvíľa - bolo to 31. augusta 1941 - aby ho v duchu rehoľnej poslušnosti napísala pre vtedajšieho biskupa diecézy Leiria Jozefa Correira de Silva.

Tento biskup uverejnil jeho prvé dve časti už v roku 1942. Tretiu časť dal napísať až v roku 1943 a text vložil do zapečatenej obálky. Jeho nástupca, biskup Ján Pereira Venancio, poslal zapečatený list roku 1957 prostredníctvom apoštolskej nunciatúry v Lisabone do Ríma, aby tak bol lepšie zaistený jeho tajný ráz.

Kardinál Alfréd Ottaviani, ako prefekt Posvätného Offícia v Ríme, oznámil 18. februára 1967 na slávnostnom zasadaní Pápežskej medzinárodnej mariánskej akadémie, že pápež Ján XXIII. otvoril Lucii list. Jeho text si smel prečítať aj kardinál Ottaviani. Súčasne vyhlásil, že teraz môže rozhodnúť len Svätý otec, či a kedy môže byť s jeho obsahom oboznámená svetová verejnosť. To však Svätý otec čodnes neurobil.

Fatimské posolstvo sa už niekoľko desiatok rokov skúma na základe dokumentov a pomocou rehoľnej sestry Lucie, ktorá doteraz žije, odborními pod cirkevným vedením. Ja ako biskup toho miesta, ktoré si Boh obľúbil, vám hovorím, že fatimské posolstvo je v plnom súlade s evanjeliom a cirkevným učiteľským úradom a že ho Cirkev chápe a vykladá ako materské napomenutie Nepoškvrneného Srdca Panny Márie, Matky Kristovej a Matky všetkých ľudí.

Teraz je našou vážnou povinnosťou, aby sme toto - ako povedal Pavol VI. - evanjeliové posolstvo m o d l i t b y, a p o k á - n i e ďalej podávali ľuďom. My všetci, biskupi, kňazi a veriaci, máme toto materské Mariino napomenutie počúvať a ho ť u s k u - t o č n o v a t', aby tak naše storočie našlo správnu cestu k nie- ru a k Bohu, ktorý jedine môže vyplniť prázdnotu v ľudskom srdci a urobiť svet šťastným, lebo "nepokoje je naše srdce a neutiši sa, kým nespočinie v tebe, Bože môj", ako hovorí sv. Augustín.

- o -

Andrej Pauliny :

D U C H S V Ä T Ý H O V I E D O L .

na jeho apoštolskej ceste vo Veľkej Británii.

Historická návšteva

Návšteva Svätého Otca vo Veľkej Británii od 28. mája do 2. júna 1982 sa právom pokladá za "historickú". Je to p r v ý r a z v ě j i n á c h, čo rímsky pápež vstúpil na anglickú pôdu. Sám Svätý Otec to podčiarkol vo svojej homílii vo westminsterskej ka- tedrále. Povedal, že sa cíti veľmi šťastný, že "môže posilniť svojich bratov vo viere" a "pripomenúť všetkým veriacim povinnosť byť vernými viere svojich otcov".

Svätý Otec poukázal na troch hrđinských kresťanov Anglicka a vy- zval všetkých "drahých synov a dcéry", aby nasledovali ich príklad. Sú to : rochesterský biskup John Fischer, kancelár Thomas More, "ktorý bol vzorom laického kresťana a prežíval evanjelium v celej jeho plnosti", a biskup Richard Challoner, "ktorý riadil Cirkev tohto kraja v 18. storočí, kedy osud nedával veľké nádeje na lep- šiu budúcnosť Cirkvi v Anglicku".

Vo westminsterskej katedrále udelil Svätý Otec sviatosť krstu piatim osobám. Pripomenul, že "krst je základom jednoty, ktorú všetci kresťania majú tvoriť v Kristovi: Túto jednotu sa musíme snažiť stále zdokonaľovať".

V piatok 28. mája 1982 popoludní v katedrále v predmestí Londý- na v Southwark Ján Pavol II. slúžil svätú omšu pre chorých, trpia- cich a telesne i duševne postihnutých. Viacerým udelil sviatosť pomazania chorých a všetkým prítomným vysvetlil, že aj v chorobe "môžeme byť spojení s vežišom Kristom a vzdávať spolu s ním slávu nebeskému Otcovi". Svoju kázeň zakončil výzvou na celý anglický národ: "Nezabúdajte na svojich chorých a trpiacich. Neopúšťajte telesne a duševne postihnutých a ťažko chorých. Nevytískajte ich na okraj ľudského spolunažívania. Chorí a trpiaci nás učia, že slabosť je tvorivou časťou ľudského života a utrpenie možno prijať bez porušenia a straty ľudskej hodnosti".

Prevládol posol evanjelia

Mnohí sa domnievali, že Angličania prijmú Svätého Otca so svo- jou obvyklou chladnou zdvorilosťou. Stal sa pravý opak: Ulice, kto- rými prechádzal Ján Pavol II. boli plné nadšeného a jasajúceho ľudu. Aj noviny písali veľmi pochvalne o Svätom Otcovi. Jeden z najväčších denníkov "Times" napísal : "Z politického hľadiska by bolo pre pápeža najvhodnejšie ostať vo Vatikáne a modliť sa za pokoj vo svete. Tak by sa uchránil od každého podozrenia, že nadr- že jednej alebo druhej bojujúcej strane. Obyčajný pápež by bol tak dozeista urobil. Aj sám Ján Pavol II. sa určitý čas klonil k to- muuto rozhodnutiu. Nakoniec však zvíťazil v pápežovi posol evanje- lia nad politikom".

V piatok popoludní navštívil Ján Pavol II. kráľovskú rodinu v Buckingham Palace. Na priestranstve pred palácom ho očakávalo veľké množstvo ľudí. Dvaja chlapci prebĎeli celú noc pred palácom, aby mohli zblízka vidieť vzácneho hosta. Pri vchode do kráľovského paláca pozdravovala Sv. Ota kráľovská stráž v tradičných červených kabátoch. Celá návšteva bola "top secret". Ján Pavol II. sa zdržal v kráľovskom paláci necelú polhodinu. Teďa iba čas potrebný na krátky rozhovor a výmenu darov. Kráľovná Elisabeta bola oblečená veľmi jednoducho, bez kráľovského diadému na hlave. Vyprevadila vzácneho hosta až k východu paláca. Pri rozlúčke Sv. Otec údajne povedal kráľovnej: "Modlil som sa za vášho syna". Jej syn Andrej je totiž na Falklandských ostrovoch ako vojak v aktívnej službe.

Ekumenické stretnutie

Ťažiskom druhého dňa návštevy bolo ekumenické stretnutie Jána Pavla II. s canterburským anglikánskym arcibiskupom Runciem. Už pred dvoma rokmi pri návšteve Sv. Ota v Afrike, v meste Accra, anglikánsky arcibiskup Runcie vyjadril pápežovi túžbu vidieť ho čoskoro v canterburskej katedrále modliť sa nad hrobom arcibiskupa Thomasa Becketta, ktorého roku 1170 zavraždili štyria rytieri Henricha II. Teraz sa táto žiadosť anglikánskeho arcibiskupa vyplnila.

Stretnutie malo veľa symbolických náznakov, ktoré nemožno obísť bez povšimnutia. Napríklad na katedru canterburskej katedrály si nesadol ani pápež, ani anglický biskup, ale bol na nu položený evanjeliár, ktorý pred 1300 rokmi daroval mníchovi Augustínovi pápež Gregor Veľký, keď ho poslal evanjelizovať britské knene. Týmto naozaj ekumenickým gestom sa chcela naznačiť poslušnosť oboch cirkví Božiemu slovu.

Arcibiskup Runcie prečítal prvé čítanie, kým Ján Pavol II. prečítal stať z Evanjelia, v ktorej sa hovorí o Ježišovej modlitbe za jednotu učeníkov. V homílii Sv. Otec vyhlásil: "Na tomto svätom mieste apelujem na vás, bratia kresťania a zvlášť členovia anglikánskej cirkvi a členovia anglikánskeho spoločenstva po celom svete, aby ste prijali záväzok, ktorý arcibiskup Runcie a ja dnes znovu prijímame pred vami všetkými. Tento záväzok spočíva v spoločnej modlitbe a v spoločnej činnosti v snahe dosiahnuť vzájomné odpuštenie a zjednotenie Cirkvi podľa zámeru a túžby nášho Spasiteľa J. Krista".

Po spoločnom recitovaní Vyznania viery a modlitby Otčenáša Ján Pavol II. a arcibiskup Runcie si dali znak pokoja. Potom odišli spolu k hrobu svätého mučeníka Thomasa Becketta a tu strávili dosť dlhú chvíľu v modlitbe. Potom sa odobrali do kaplnky mučeníkov nášho storočia a zažali spolu sviecu s predstaviteľmi iných cirkví pre každého mučeníka sviecu a položili ju na sedemramenný svietnik. Prítom vyslovili nahlas meno mučeníka. Prvý zažal sviecu Sv. Otec. Položil ju na svietnik a vyslovil meno bl. Ota Maximiliána Kolbeho. V hlbokom tichu odzneli potom mená Dietricha Bonhoffera, Jananiho Luwuma, anglikánskeho arcibiskupa, ktorého dal zavraždiť v Ugande diktátor Amin, Márie Skobtovej, pravoslávnej Ukrajinky, zavraždenej v nacistickom tábore v Ravensbrucku, Martina Luthera Kinga a katolíckeho arcibiskupa Oskara Romera, ako aj všetkých neznámych mučeníkov za slobodu a za vieru v našom storočí.

Prv než spoločne požehnali zástup, Sv. Otec a arcibiskup Runcie podpísali spoločné vyhlásenie, podľa ktorého sa utvorí spoločná medzinárodná katolícko-anglikánska komisia, ktorej úlohou bude študovať otázky, ako odstrániť ešte jestvujúce prekážky a uskutočniť iniciatívy na zblíženie oboch cirkví, až po "dosiahnutie dokonalej jednoty". Sv. Otec vtedy povedal: "Áä, pred nami je minulosť"

a budúcnosť". A arcibiskup Runcie dodal: "Treba sa rozpaľovať na spoločné korene minulosti a oslavovať naše spoločné nádeje do budúcnosti".

Bol to naozaj "historický deň, po ktorom túžili stáročia a celé pokolenia", ako povedal Ján Pavol II.

Nemožno ospravedlniť nijakú vojnu

V nedeľu predpoludním Sv. Otec slávil sv. omšu na obrovskom priestranstve letiska v Coventry. Toto mesto je známe tým, že počas poslednej svetovej vojny bolo takmer úplne zničené bombardovaním. Zničená bola aj slávna starobylá katedrála. Preto je mesto právom považované za anglickú Hirošimu. V tomto meste Sv. Otec nemohol nehovoriť o pokoji a o vojne. Jeho slová o vojne sú veľmi jasné; "Prôzy modernej vojny - či už sa vedie konvencionálnymi alebo atómovými zbraňami - sú také, že vojnu nemožno za nijakých okolností prijať ako prostriedok na vyriešenie rozličných sporných otázok medzi národmi. Vojna by sa už raz mala stať tragickým prežitkom minulosti a nemala by za žiadnych okolností nájsť miesto medzi plánmi človeka do budúcnosti."

V nedeľu predvečer privítalo pápeža mesto Liverpool, ktoré možno pokladať za baštu katolicizmu v Anglicku. V tomto meste je mimoriadne živý ekumenický duch. Katolícky biskup Worlock a anglikánsky biskup Sheppard si veľmi dobre rozumejú a vedú svojich veriacich k vzájomnej úcte a porozumeniu. Sv. Otec prišiel najprv do nádhornej anglikánskej katedrály gotického štýlu, kde ho anglikánski veriaci prijali priamo s nadšením. Tlieskali mu na privítanie, natáhali ruky, aby ho mohli pozdraviť a niektorí si dokonca dali požehnať ruženec. Sv. Otec sa pomodlil s anglikánskym biskupom Otčenáš a potom sa srdečne bratsky objali. Na milé prekvapenie prítomných Sv. Otec udelil na záver svoje apoštolské požehnanie.

V katolíckej katedrále, vystavanej v modernom štýle, slúžil Sv. Otec Eucharistiou. Po sv. omši mu mladí nadšene spievali "Bind us together Lord" /Zviaž nás spolu, Pane/, aby mu dokázali, že bratstvo je u mladých čnosť, ktorej veria a za ktorú sa boría.

Prišli ste k nám, lebo nás máte radi

Na štvrtý deň svojej návštevy 31. mája Sv. Otec prišiel do priemyselného centra Manchesteru. Privítanie a sv. omša boli v nádhernom parku bývalej kráľovskej rezidencie Heaton Park. Biskup zo Salfordu Mons. Holland, pod ktorého právomoc patrí aj mesto Manchester, vo svojom srdečnom privítaní medziiným povedal: "Svätý Otče, vy ste neprišli k nám, aby ste pozdravili toto priemyselné mesto, v ktorom sa začala priemyselná revolúcia, ani ste neprišli pozdraviť "kráľa bavlny", ani "kráľa uhlia", ani ste neprišli obdivovať úlomok z anfory z roku 175 po Kr. na ktorom je nápis A a Omega a modlitba Otčenáša, čo svedčí, že vtedy tu žili kresťania. Ani ste neprišli obdivovať najstarší doteraz nájdený fragment Nového zákona z Evanjelia podľa Jána, ktorý je uložený vo Veľkej bibliotéke tohto mesta. Ani ste neprišli vidieť fragment - hoci sa vám bude istotne páčiť vidieť ho, - na ktorom sú napísané slová najstaršie-j mariánskej modlitby "Pod tvoju ochranu sa utiekame, svätá Božia Rodička". Sv. Otče, prišli ste ku nám, pretože nás máte radi, vy, ktorý ste veľkým obdivovateľom a ochrancom hodnosti každého človeka. Dajte nám teda Vašu lásku a Vaše požehnanie."

Cez omšu Sv. Otec vysvätil dvanástich novokňazov. Pred vysviackou v homílii poukázal na hodnosť všeobecného kňazstva všetkých veriacich a potom na veľkosť služobného kňazstva novosvätcov. "Buďte poslami a vyslancami Ježiša Krista a robte všetko, aby ste svet priblížili Ježišovi Kristovi... Snažte sa každý deň prehĺbiť svoje

priateľstvo s Ježišom Kristom. Na druhej strane však naučte sa mať živú účasť na nádejach a radoostiach, ako aj na starostiach a neúspechoch všetkých tých, čo sa k vám budú utiekať."

Ďalšou zastávkou Jána Pavla II. bolo mesto York. Na obrovskom štadióne pre konské dostihy sa zišli veľké tisícky ľudí, ktorí nadšené pozdravovali Sv. Otca. Keďže bol sviatočný spomienkový deň Návštívenia Panny Márie, neúnavný pútnik a Petrov nástupca mal kázen o veľkosti a úlohách manželstva. Manželstvo je "prostriedok posväcovania sa takmer pre všetkých členov ľudskej spoločnosti", povedal Ján Pavol II. Tým, čo majú určité ťažkosti vyplývajúce z "miešaných manželstiev" pripomenul, že Ježiš Kristus je blízko ich utrpeniu a ťažkostiam. "Je však našou povinnosťou ohlasovať nerozlučiteľnosť a neodvolateľnosť manželského zväzku medzi mužom a ženou, ktoré sú veľkou útechou pre celý svet. Láska v rodine je zárukou budúcnosti ľudskej spoločnosti. Boh je pramenom tejto vzájomnej lásky a manželia sú povinní deliť sa o túto lásku a tak sa stať na zemi odbleskom samej Božej lásky".

Mnohé manželské páry, prítomné na liturgii slova, obnovili pred Sv. Otcom svoj sľub manželskej vernosti. Ján Pavol II. sa potom stretol s mnohými manželmi a ich rodinami, požehnal ich, pobožkal ich deti a nakoniec všetkým udelil apoštolské požehnanie.

Svätý Otec v Škótsku

Po skončení liturgie slova v Yorku odletel Sv. Otec vrtuľníkom na letisko a odtiaľ lietadlom na vojenské letisko v Edinburgu v Škótsku. Len čo vystúpil z lietadla, úctivo pobožkal škótsku zem. Za zvukov charakteristických škótskych gájd privítal ho kardinál arcibiskup Jozef Gordon Gray. V otvorenom aute sa potom odobral pápež na štadión Murrayfield, kde ho už čakalo päťdesiat tisíc mladých ľudí. Len čo sa Ján Pavol II. ukázal na štadióne, nadšenie mladých vybuchlo a ováciám nebolo konca kraja. Kardinál Gray v príhovore spomenul, že na štadióne je len päťdesiat tisíc mladých škótskych katolíkov a že to nie sú všetci, lebo napriek všetkému úsiliu nepodarilo sa im nájsť väčšie miesto ako štadión. "Teda sú tu len reprezentanti", podotkol kardinál.

Potom privítal Sv. Otca jeden z mladých. Poprosil ho, aby ukázal mladým ľuďom cestu do budúcnosti, "lebo - podčiarkol - nevieme, čo nám poskytne budúcnosť, ktorá sa pred nami ukazuje taká čierna". Mladí ďalej požiadali pápeža, aby ich posilnil vo viere, aby im často pripomínal slová, že aj oni, podľa príkladu Ježiša Krista, majú slúžiť druhým, a nie si nechať posluhovať.

V preslove, ktorý mladí veľmi často prerušovali potleskom, Sv. Otec dôrazne odporúčal prítomným, aby sa nechali viesť a formovať Duchom Svätým. "Je pre nás ťažké urobiť si pojem o Duchu Svätom, ale je veľmi dôležité pochopiť jeho činnosť v nás. Najkrajší opis činnosti Ducha Sv. nám zanechal sv. Pavol, keď zdôraznil, že ovocie Ducha Sv. je "láska, radosť, pokoj, trpezlivosť, dobrota, vernosť, vlúdnosť, ovládanie sa" /Gal 5, 22/.

Sv. Otec povzbudil mladých, aby milovali Cirkev, aby boli pracovití a prinášali nový rozlet do všetkých činností ľudskej spoločnosti.

Mladí priniesli pápežovi viaceré dary. Dve mladé študentky mu odovzdali peňaženku s 8.500 šterlingami na zavádzacie práce v misiách v Peru. Symbolický bol aj dar pastierskej palice, akú používajú škótski pastieri. Sv. Otec dal jasne najavo, že sa mu zvlášť páči tento symbolický dar. Potom sa Ján Pavol II. zdržal dlhý čas s mladými a, ako je už jeho zvykom, spontánne s nimi dialogoval.

V posledný deň svojej pastoračnej návštevy Sv. Otec prišiel do Glasgowu. Na veľkom priestranstve Bellahouston Park, na periférii mesta, bola koncelebrovaná sv. omša pre škótskych katolíkov. Priestranstvo bolo veľmi pekne upravené a všetko, spevy, aklamácie, sprievod, výzdoba, čary atď., bolo pripravené s najväčšou starostlivosťou. To isté možno povedať o všetkých mestách, kde prišiel vzácny Pátnik z Ríma. Škótskym katolíkom Sv. Otec pripomenul, že oni sú dedičmi tej škótskej Cirkvi, ktorá bola za dávnych čias považovaná "Specialis Filia Romanae Ecclesiae" /zvlášť milovaná dcéra katolíckej Cirkvi/. Zdôraznil im, že sa majú vyznačovať autentickým kresťanstvom, ktoré čerpá svetlo a silu z ôsmich blahoslavenstiev, z tejto "magna charta" kresťanstva. Škótski katolíci si zvlášť uctievali svätého apoštola Andreja. Ján Pavol II. im preto povedal: "Duchovných synov sv. Andreja prišiel navštíviť nástupca sv. Petra, aby sme spolu vyznávali spoločnú vieru a skrze ňu mohli mnohých priviesť ku Kristovi, ako apoštolí Andrej a Peter."

Sv. Otec hovoril nielen nadšeným masám veriaceho ľudu. V osobitných stretnutiach hovoril kňazom, rehoľníkom, rehoľničkám, vychovávateľom, laickým pracovníkom, a , prirodzene, aj biskupom. Biskupom škótskej biskupskej konferencie predstavil vzor biskupa - pastiera svojho ľudu. "Základom totožnosti biskupa je, že má byť živým znakom Ježiša Krista... Nadprirodzená účinnosť našej pastierskej služby sa napája toľkými spôsobmi na stupeň našej osobnej svätosti, prostredníctvom ktorej sa láskou a milosťou pripodobňuje Ježišovi Kristovi."

Ján Pavol II. ďalej pripomenul svojim bratom v biskupskej službe úlohu ohlasovať dnešným ľuďom obrátenie a zmierenie, nutnosť a silu modlitby, povinnosť byť horlivými vysluhovateľmi sviatosti Eucharistie, sviatosti pokánia a všetkých ostatných sviatostí, slovom, "býť stále Kristom" a vždy si uvedomovať, že sme "poslaní ohlasovať Božie kráľovstvo".

Apoštolská púť skončila v Gallese

Posledný deň svojej apoštolskej púte strávil Sv. Otec v hlavnom meste Gallesu, v Cardiffe. Na veľkom priestranstve pri rieke Taff sa spolu s obrovským zástupom zišlo vyše štyri tisíc telesne postihnú tých, sprevádzaných so svojimi ošetrovateľmi. Sv. Otec v homílii hovoril o Eucharistii ako o Chlebe života. Katolíci v Gallese sa od prvých dôb pokresťančenia vyznačovali veľkou úctou k Eucharistii. "Od dňa prvého sv. prijímania až po posledné posilnenie Eucharistiou v hodine smrti nech vám nikdy nechýba opravdivá túžba po Kristovi, po opravdivom chlebe, ktorý zaisťuje život svetu." Sv. Otec rozdal tridsiatim deťom prvé sv. prijímanie. Po sv. omši sa priblížil k chorým a trpiacim, láskevo sa s nimi porozprával a potešil ich. Vhoré deti pobozkal a požehnal a všetkým odporúčal s láskou ku Kristovi prijať svoju bolesť a obetovať ju za neho a za celý svet.

Večer sa Sv. Otec srdečne rozlúčil s ľuďmi, ktorý mu cez šesť dní návštevy tak veľmi prirástol k srdcu, a odletel do Ríma. Pred pristaním sa v lietadle podrobil palbe otázok zo strany novinárov, ktorí spolu s ním cestovali. Na otázku, či dnes ešte môže existovať "spravodlivá vojna", Sv. Otec kategoricky odpovedal: "V dnešnom čase každá vojna je nespravodlivá". Na otázku, aký je jeho dojem o ceste po Anglicku, odpovedal: "Som veľmi spokojný, najmä pre kroky, ktoré sa urobili na ceste ekumenizmu. No zvlášť dôležitá je táto cesta pre lásku, ktorá sa rozvietila medzi ľuďmi, lebo táto je podkladom každej jednoty medzi kresťanmi. Z hľadiska pastoračného som rád, že som mohol nadviazať styky s kat. spoločenstvom v Anglicku, ktoré, hoci je v menšine, veľmi pekne pracuje na poli ekumenizmu".

Biskup Dominik Hrušovský :

ÚSTAV JE PRE NEHO "ZRENIČKOU OKA".

Otec biskup Grutka a Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda v Ríme.

V septembri 1958 boli v Lurde sponienkové oslavy storočnice zjavení Panny Márie. V ich rámci sa konal Medzinárodný mariologický kongres, Mariánsky kongres a priame oslavy storočnice. Na všetkých podujatiach sa činne zúčastnila aj skupina slovenských pracovníkov na poli mariológie a pútnikov. Organizované skupiny prišli s Talianska, Belgicka, Francúzska a zo Spojených štátov. V Lurde všetci, aj s ostatnými príležitostnými slovenskými účastníkmi, vytvorili početnú púť, ktorá dôstojne vystupovala pod slovenskou mariánskou zástavou.

Na čele s mladým biskupom

Pútnikov zo Spojených štátov severoamerických priviedol mladý slovenský biskup, ktorý sa stal rok predtým prvým pastierom novo-ustanovenej diecézy v Gary, v štáte Indiana.

Bol to O t e c A n d r e j G r e g o r G r u t k a, vysvätený za biskupa pred dvadsiatimi piatimi rokmi, dňa 25. februára 1957. V roku 1982 teda oslávil strieborné jubileum svojej biskupskej služby a diecézy.

Boli sme v Lurde na neho zvedaví. Dočítali sme sa o ňom a o jeho vysviacke v slovenskej zahraničnej tlači, no osobne sme ho v Európe ešte nepoznali. Bol tu síce v Ríme na štúdiách, navštívil i Slovensko, rodnú zem svojich rodičov, no slovenská pospolitosť v Európe zatiaľ o ňom všeobecne málo vedela a osobne ho nestretla.

Možno povedať, že skúšku zložil na výbornú. Každého zaujala mužná postava, vyrovnaná tvár, usmievavé oči a dobrota celého zjavu. Slovenskí pútnici v Lurde boli na neho hrdí. Pod jeho vedením boli v spoločnom sprievode po uliciach mesta, on viedol slovenské bohoslužby a predsedal na našich zhromaždeniach. Po rozchode sme hovorili o ňom všetci s úctou a láskou. Akosi sme cítili, že patrí medzi ľudí, ktorých prítomnosť uspokojuje a pozdvihuje a o ktorých nemôžno hovoriť zle. Hovoril málo, ale to, čo povedal, bolo na mieste a šlo do srdca. Počul som o tom živé svedectvá od účastníkov tejto púte aj po rokoch, keď som pôsobil ako slovenský misionár medzi našimi veriacimi vo Francúzsku.

V jeseni nasledujúceho roku zavítal Otec biskup Grutka zase do Európy a prišiel i do Ríma. Tu už od roku 1952 vychádzali H l a s y z R í m a, pracovalo S l o v e n s k é k a t o l í c k e ú s t r e d i e a od roku 1956 i V y d a v a t e l s t v o sv. Cyrila a Metoda. Otec biskup sa o všetko živo zaujímal, kládol otázky a pripomínal svoje skúsenosti.

V letných mesiacoch toho istého roku 1959 mladí slovenskí saleziáni prišli s návrhom zhromaždiť chlapcov z našich rodín v zahraničí a pripravovať ich štúdiom, spoločným životom a primeranou výchovou na kňazstvo. Prvá skupinka chlapcov prišla do Ríma už v jeseni toho roku a začínala školský rok 1959-1960 pod vedením našich saleziánov v dome pri katakombách sv. Kalixta.

Príprava na cyrilometodské jubileum

V Ríme sa zrodila i myšlienka na duchovnú prípravu blížiaceho sa cyrilometodského jubilea. V lete 1959 o nej hovorili kňazi i laici, ktorí sa zišli v Königsteine a uzhodli sa, že až do roku 1963 sa budú slúžiť každý piatok sväté omše za zachovanie duchovného dedičstva v našom národe a H l a s y z R í m a budú uverejňovať

sériu článkov o kresťanskom svetonázore.

Do tohto ovzdušia práce a podujatí zavítal Otec biskup Grutka. Chýbala tu práve postava biskupa, nového Mojzesa, okolo ktorého by všetky podujatia dostali zvýšené duchovné hodnotenie a jednotnejšie zameranie.

Dňa 10. októbra 1959 ráno o deviatej Otec biskup slúžil v kaplnke sv. Cyrila a Metoda v bazilike sv. Klementa omšu, ktorou otvoril duchovnú prípravu na rok 1963. Okolo oltára sa zhromaždili Slováci z Ríma a početní americkí slovenskí veriaci i kňazi, ktorí prišli do Večného mesta na storočnicu amerického kolégia. Otec biskup sa takto vrátil do kaplnky, v ktorej roky predtým mal svoju primičnú sv. omšu. Cyrilometodská tradícia žila v nom, z nej čerpal duchovnú náplň svojej knazskej a teraz už i biskupskej služby.

Počas návštevy v Ríme iste počul i o prvých plánoch na š i u s t r e c h u p r e n a š i c h s e m i n a r i s t o v . Myšlienka však ešte nebola celkom zrelá. Dozrela až o Vianociach toho istého roku, keď sa skupina slovenských kňazov i laikov v Ríme rozhodla vybudovať nový domov pre všetky naše podujatia vo Večnom meste. Takto myšlienka na nový S l o v e n s k ý ú s t a v s v . C y r i l a a M e t o d a v R í m e dostala jasné obrysy.

Pamätník cyrilometodského jubilea

Za morom myšlienka našla rôzne ozveny. Novota vecí, ťažkosť podujatia, predvídaný veľký peňažný náklad a možno i úzkoprkosť a zákulisné ťahy neprajníkov vzbudili akúsi nedôverčivosť u niektorých, kým iní zase s nadšeným srdcom a prvými prejavmi veľkodušnosti vítali nové dielo ako dôkaz našej vernosti dedičstvu otcov a stredisko, odkiaľ bude vyžarovať plameň viery pre celé slovenské spoločenstvo.

Otec biskup Grutka sa postavil na stranu prajníkov. Ako vysoký cirkevný činiteľ žiadal si jasné stanovisko rímskych cirkevných úradov a keď toto, po prekonaní pochopiteľných ťažkostí, bolo prízniivé, získal pre myšlienku Ústavu všetky slovenské organizácie v Spojených štátoch na čele so Sdružením slovenských katolíkov, s á m z a č a l o r g a n i z o v a ť z b i e r k y n a Ú s t a v a celou váhou svojej rastúcej autority podporoval nové dielo.

To sme už boli v rokoch úradných vybavovaní, hľadania pozemku, prípravy plánov. Úradné stanovky Ústavu schválil miestny diecézny biskup kardinál Tisserant dňa 8. januára 1961. Plány na stavbu budovy a na úpravu pozemku boli schválené príslušnými štátnymi a mestskými úradmi v októbri 1962, práve v dobe začiatku Druhého vatikánskeho koncilu.

Dňa 6. decembra 1962 urobil Otec biskup Grutka na pozemkoch Ústavu p r v ý v ý k o p : tým sa konečne začali práce na novej stavbe.

Nie je teraz mojím úmyslom spomínať cšetky zastávky na ceste k dokončeniu diela: ide nám tu iba o to, aby sme v hlavných rysoch zachytili zástoj Otca biskupa Grutku a pri jeho biskupskom jubileu v diecézi, ktorú má na starosti, poukázali i na zásluhy, čo má o náš Ústav, a tým aj o všetko to, čo Ústav znamená pre slovenskú spoločnosť a čo koná na zachovanie a zveľadenie duchovného odkazu našich vierozvestov.

Jubilejná púť a posviacka Ústavu

Celý rok 1963 prebiehali po slovenských osadách v Spojených štátoch a v Kanade spomienkové oslavy cyrilometodskej tisícročnice. Otec biskup Grutka bol všade, kde len mohol. Svojou prítomnosťou dosvedčoval vlastnú duchovnú postać a svojím slovom a príkladom ju pripomínal i ostatným, ktorých takto viedol k zamysleniu a k novým rozhodnutiam.

V tomto duchovnom ovzduší sa konala slávnostná slovenská cyrilometodská púť do Ríma v septembri 1963. Zišli sa tu početné zástupy Slovákov a Sloveniek zo všetkých kútov sveta, aby na čele s Otcom biskupom Grutkom sa verejne priznali k duchovnému odkazu sv. Cyrila a Metoda a navzájom sa oduševnili k zväčšenej vernosti dedičstvu otcov.

Dňa 14. septembra 1963 prijal slovenskú púť Svätý Otec Pavol VI. Otec biskup Grutka predstavil pútnikov Kristovmu Námestníkovi. V prejave spomenul, že prichádzame do Večného mesta z vďačnosti za dar viery, ktorý sme dostali pred jedenástimi storočiami prestredníctvom sv. Cyrila a Metoda. Vyjadril vernosť slovenských veriacich Svätej stolici, spomenul bratov a sestry na Slovensku pod tlakom prenasledovania a zakončil slovami:

"Prišli sme sem v jasnom vedomí nebezpečenstiev, ohrozujúcich vieru toľkých Slovákov dnes, aby sme tu, vo Večnom meste, za svätíli k počte sv. Cyrila a Metoda prvý čistoslóvenský Ústav. Jeho prvotným cieľom je pripravovať seminaristov na kňazstvo a stať sa v tom istom čase krbom v ktorom bude horieť žiarivý plameň viery. Má slúžiť za útulok, ktorý bude naponáhať bratskú lásku. Má byť majákom nádeje pre bolestne skúšaných slovenských katolíkov zo všetkých končín sveta".

O deň nato, na sviatok Sedembolestnej Patrónky Slovenska, dňa 15. septembra 1963, kardinál Tisserant posvätil hlavný oltár kaplnky a celý dom. Otec biskup Grutka konsekroval oltár Sedembolestnej a Božského Srдца. Na večernom bankete bol "domácim pánom", ktorý žiaril radostou nad dokončením diela. Bol to i pre neho naozaj "deň, ktorý učinil Pán". Dom bol pod strechou, očakával už iba posledné práce s čistením a úpravou bližšieho okolia. Prešlo niekoľko mesiacov a 1. mája 1964 sa seminaristi preniesli zo skromného prístrešia od katabomb sv. Kalixta do nového stánku na Via Cassia.

Duchovné budovanie

Pravdaže, múry nie sú všetko: išlo o to, ako zaplniť čerstvé múry a oživiť ich duchom.

Otec biskup Grutka, ktorý trávil v rokoch 1962-1965 každoročne dva-tri mesiace v Ríme na koncilových zasadaniach, využíval každú príležitosť, aby zavítal do Ústavu "za hradby mesta". Prinášal úsmev, radosť, povzbudenie. Naoko to azda nevyzerá mnoho, ale v tých okolnostiach to bolo to najpotrebnejšie.

Ústav sa rozbiehal. Otec biskup Grutka mal vždy na zreteli aj jeho medzinárodné postavenie, aby medzi mnohými národnými ustanoviznami vo Večnom meste bol poznaný a uznávaný. Preto zakaždým, keď sám prišiel do Ústavu, usiloval sa priviesť aj iných biskupov, či už amerických, alebo z iných častí sveta. - V tomto zmysle vyzneli aj viaceré podujatia, ktoré Otec biskup Grutka konal a kde Ústav mal vždy svoje miesto: prenesenie pozostatkov sv. Cyrila z Recanati do Ríma, ich odovzdanie Pavlovi VI. v Sixtínskej kaplnke, glagolská sv. omša v koncilovej aule, v prítomnosti všetkých biskupov sveta, zákroky Otca biskupa na koncile atď.

Koncilu sa zúčastnili aj Otcovia biskupi Nécsey, Lazík a Pobožný zo Slovenska. S nimi nadviazal Otec biskup Grutka úzke styky a často ich bolo vídať spolu v bratskom rozhovore. Takto sa utvrdzovala v srdci Otca biskupa i láska k rodnému kraju rodičov, o ktorom vždy hovoril s dojatím, úctou a s akousi zasnenou túžbou čím častejšie sa nadýchať jeho vzduchu, navštíviť ho, nechať sa preniknúť jeho duchovným prúdením. Toto všetko prenášal i na celý Ústav, na nás všetkých. S týmto duchom navštívil niekoľkokrát Slovensko. Dvakrát to bolo

i s bolesťou v srdci, keď bol na pohreboch Otcov biskupov Nécseya a Lazíka.

Do rámcu tohto duchovného budovania patria i ďalšie veľkolepé púte do Ríma, pri ktorých náš Ústav zohral dôležitú úlohu: storočnica príchodu sv. Cyrila a Metoda do Ríma v roku 1967 a najmä Cyrilovej smrti v roku 1969, keď mohli prísť do Večného mesta i veľké zástupy pútnikov zo Slovenska, Otec Grutka bol pri každej význačnejšej príležitosti medzi nami, najmä vo februári a v septembri 1969. Ústav bol jedným z ústredných miest celých osláv. Prítomnosť Otca biskupa Grutku nám dávala uistenie, že sme na správnej ceste a súčasne nás nabádala, aby sme na nej vydržali a zostávali jej verní.

Duchovná prítomnosť

Odvtedy Otec biskup Grutka, na základe dôvery, ktorú mu i takto prejavuje biskupský zbor Spojených štátov, prichádza každý rok do Ríma, niekedy i častejšie, v úradných povinnostiach. Býva zakaždým v našom Ústave, koľko len môže. Jeho prítomnosť, naoko tichá, nenápadná, je veľmi pôsobivá. Ťažko povedať, ako je to, ale on, hoci málo hovorí, pôsobí celým svojím zjavom v tom zmysle, že každý sa akosi zamýšľa sám nad sebou a cíti povzbudenie k prekonaniu seba samého.

Spomeniem iba niekoľko okolností, keď táto prítomnosť bola mimoriadne dôležitá a rozhodujúca: pri voľbe nového riaditeľa Ústavu vo februári 1973, pri smrti Mons. Náňalku, v marci 1975 a v období generálneho zhromaždenia SKS /Svetový Kongres Slovákov/ v Ríme. Pri týchto udalostiach sa Otec biskup ukázal i ako energický voľca, ktorý vie držať v rukách aj explozívne situácie a nedá sa premôcť náporom okolností. My sme mu za to úprimne vďační.

Z minulosti do budúcnosti

Pri tejto príležitosti zastavím spomienky, hoci sa toho ešte veľa tlačí do pera. Aj tento krátky pohľad však iste stačí, aby sa postava nášho Protektora, Otca biskupa Andreja Gregora Grutku, ukázala v jasnom svetle ako postava toho, ktorému Ústav za veľa vďačí. Možno bez prehánania povedať, že bez neho by Ústav nebol tým, čím je, a takým, akým je. Vie to veľmi dobre i terajší pápež Sv. Otec Ján Pavol II. Pri nedávnej návšteve to dal jasne vidieť. A pred návštevou som dostal výslovnú úpravu, aby tu bol prítomný aj Otec biskup Grutka.

Čím je teda on pre nás, a čím je Ústav pre neho?

Ú s t a v j e p r e n e h o " z r e n i c o u o k a ". To si nenamýšľame, to vidíme a skusujeme.

On zase je pre Ústav svetlom, príkladom, otcom. Pokračujeme v línii cyrilometodskej, ktorá spája jednotlivé udalosti jubilentovho života ako zlatá niť a odtiaľ prešla do vena i pre náš Ústav. Je pre nás i hmotnou zárukou, ale to je pohľad, ktorý nikdy s Otcom biskupom Grutkom nie je v popredí: azda aj preto mu americký biskupský zbor zveruje najháklivejšie ekonomické úlohy a problémy.

Preto teraz, pri striebornom veľkňazskom jubileu Otca biskupa Grutku, aj my sa skláname pred Všemohúcim Bohom a ďakujeme mu za tohto veľkého muža. Prosíme Pána Boha, aby nám ho zachoval živého a zdravého, takého, aký bol vždy s nami a medzi nami.

V Ď a ě a V á m z a v š e t k o , d r a h ý O t e c b i s k u p !

Noch Vás dobrotivý Pán Boh ochraňuje a živí, pre dobro nášho Ústavu a celej slovenskej pospolitosti v širom svete!

Jozef L. Kirschbaum

Otec biskup Grutka a Svetový kongres Slovákov /SKS/

Dejiny Slovákov sú poznačené zjavom, že v kritických obdobiach vynorili sa cirkevné osobnosti, ktoré zápasu o národnú slobodu dávajú nielen prestíž, ale aj smer a zjednocovali Slovákov v práci a boji za ľudské práva a spravodlivosť.

Od roku 1945 slovenský národ prežíva azda najdôležitejšie obdobie vo svojom stáročnom vývoji, lebo nevedie sa boj len o politickú slobodu a národnú rovnoprávnosť. V tieni bajonetov okupačnej mocnosti uchopila sa politickej moci nepatrná časť národa, ktorá nanucuje celému národu novú duchovnú orientáciu, nový sociálny systém a zámerne ničí stáročné kresťanské tradície, ktoré zachránili Slovákov pred zánikom v minulosti.

V tomto dejinne dôležitom zápase historická úloha pripadla Slovákom v zahraničí a najmä Slovákom na americkom kontinente, z radov ktorých vyšla aj nová charismatická osobnosť, v mnohom pripomínajúca biskupa Štefana Moyses, Otec biskup Andrej Gregor Grutka.

Preto bolo len samozrejmé, že v zjednocovacích snahách Slovákov vo svete do spoločného zápasu o politickú a náboženskú slobodu na Slovensku popri iniciátorovi Svetového kongresu Slovákov, Štefanovi B. Romanovi, na čele prípravného výboru až do založenia tejto celosvetovej reprezentácie Slovákov v zahraničí stál Otec biskup Andrej Grutka. Jeho prestíž medzi Slovákami v slobodnom svete, jeho láska k Slovensku a slovenskému národu a charismatická osobnosť prispeli vo veľkej miere k tomu, že došlo k uskutočneniu myšlienky založenia Svetového kongresu Slovákov za účasti veľkých amerických organizácií a náboženských predstaviteľov americko-slovenského života.

Ak manifestačne zakladajúce zhromaždenie v New Yorku, v máji 1970 sa konalo pod spolu-predsedníctvom Otca biskupa Grutku a Štefana Romana. Dšlo sa tak v duchu stáročných slovenských tradícií spoluviedúcej úlohy Cirkvi v národnom živote Slovákov ako aj vo vedomí, že bez politickej slobody nebude na Slovensku ani slobody náboženskej. Reprezentačná osobnosť Otca biskupa Grutku dodávala pritom tomuto "prvému Svetovému kongresu" prestíž, ktorej sa medzi Slovákami od založenia Ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme a od cyrilometodských osláv tešil nielen medzi americkými Slovákami, ale aj na Slovensku a na iných kontinentoch.

Po definitívnom ustanovení SKS v júni 1971 v Toronte, záujem Otca biskupa Grutku o prácu a úspech slovenských vecí neprestal a neobmedzil sa len na reprezentačnú úlohu. Veľký úspech Generálneho zhromaždenia SKS v Chicagu v júni 1973, bol predovšetkým zásluhou jeho odsanosti slovenskej veci a organizačnej schopnosti rehoľných sestier, kňazov a laikov jeho diecézy. Predseda Kongresu Štefan B. Roman po svojom zvolení podal preto generálnemu zhromaždeniu návrh, "aby bol zvolený do funkcie čestného predsedu najdôstojnejší biskup A. Grutka, ktorý od založenia SKS stál vždy po jeho boku, nápomocný radami i prácou, venujúc nespočetné množstvo hodín práci Kongresu, jeho programu a slovenskej otázke." Návrh bol prijatý povstaním a všeobecným potleskom.

Predstavitelia slovenskej emigrácie vzdali úctu Otcovi biskupovi Grutkovi pri tejto príležitosti udelením H l i n k o v h o p o k á l u, ktorým sa na Slovensku od roku 1924 poctievali najvýznamnejšie osobnosti slovenského verejného života.

S minerálnym záujmom Otec biskup Grutka sledoval aj ďalšiu prácu a rozvoj SKS. Na zasadnutiach Predsedníctva Kongresu, ktorých bolo

dosiaľ vyše dvadsať v rozličných krajinách a veľ mestách Spojených štátov amerických, Európy a Kanady, takmer pravidelne sa zúčastňoval a prichádzal s námietkami na duchovné usmernenie práce a poslanie Kongresu.

Robil tak v duchu svojho presvedčenia o potrebe a poslaní SKS, ako to vyjadril v rozhovore s redaktorom Bulletinu SKS Jánom Okráľom pri desiatom výročí založenia SKS. Na otázku, čo zapríčinilo, že sa stal jedným z najprvších sponzorov, ba aj čestným predsedom Kongresu, Otec biskup Grutka odpovedal :

"Bola to predstava Svetového kongresu Slovákov ako ustanovizne, ktorá má možnosť stať sa pohostinným prístreším, bezpečným útočiskom a prameňom povzbudenie pre Slovákov mimo Slovenska. Niektorí muži a ženy, ktorí hovorili za ustanovenie SKS, boli nielen veľmi vzdelaní, vynaliezaví a schopní ľudia, ale boli to aj smelí, rodolíbi a slovenskí patrioti. Videl som v nich osobnosti, pripravené obetovať svoj čas, schopnosti, peniaze a prinášať obeť za to, aby sa dávne túžby Slovákov, ktoré sa stali programom Kongresu, dostali dopredu".

Na otázku, čo pokladá za trvalý úspech práce Kongresu, Otec biskup Grutka povedal :

" Za trvalý úspech Kongresu treba pokladať uznanie, ktoré získal pre meno "Slovák" na medzinárodnom poli. Kongres pomohol mnohým politickým činiteľom a iným ľuďom pochopiť skutočné národnostné zloženie občanov Česko-Slovenska. Toto je významnejší úspech, ako sa mnohí Slováci nazdávajú. Veď nebolo málo ani takých Slovákov, ktorí žili v neustálych pochybnostiach o svojej národnosti. SKS dokázal popularizovať, rozširovať, urobiť známym a pozdvihnúť meno "Slovák" na veľkých priestranstvách".

No pre budúcnosť Otec biskup Grutka mal pre Kongres aj radu. Podľa jeho názoru, "aby bol Kongres v tejto práci vrcholne výkonný, je nutné, aby sa vyvinul na mohutnú jednotiacu silu, schopnú presvedčať ľudí slovenského pôvodu, aby sa s hrdosťou priznali a delili o poklady svojho kultúrneho dedičstva, prežiarého jedinečným svetlom a teplom kresťanskej viery. Jedine blízka a harmonická jednota Slovákov mimo Slovenska, zapálená láskou k dedičstvu predkov, spojená s pevnou vôľou postarať sa o sociálne, politické a náboženské potreby národa, môže vzbudiť oduševnenie, schopné slúžiť, ale aj povzbudiť Slovákov na Slovensku, a by si z a c h o v a l i v i e r u svojich otcov a učinili všetko za slobodu voľby a výberu vládnej sústavy, v akej národ bude žiť".

Pre tento vrelý vzťah k slovenskému národu a k poslaniu a práci Svetového kongresu Slovákov, Predsedníctvo a členstvo Kongresu s úctou a láskou pozdravujú svojho čestného predsedu pri 25-ročnom jubileu jeho biskupskej vysviacky a prosia Boha, aby žehnal jeho prácu a riadil jeho kroky do ďalších rokov.

- o -

Prvé stretnutie - obrázkový album pre náboženskú výchovu najmenších, Text Jean Vanier a kruh priateľov. Preložil pracovný kruh SÚSCM. Vydal Slovanský ústav sv. Cyrila a Metoda v Ríme r. 1982 ako 7. zväzok série JAR. Cena 5 \$ USA.

Priatelia kanadského nakladateľstva Anne Sigier pomohli nám vydať toto dielo, veľmi vhodné pre náboženskú výchovu detí, ktoré vedia už čítať a kresliť. Album je zbierka výkresov, znázorňujúcich rôzne scény zo Svätého písma. Na protiláhlej stránke je priliehavý text, krátky a výstižný, ktorý má za úlohu "naladiť" dieťa k vytvoreniu náboženského vzťahu k Bohu a k Ježišovi Kristovi. Aby tento náboženský vzťah nezostal iba na rovine rozumovej, perokresbová scéna je určená na vyfarbenie farbičkami.

Slovenský misionár v Indii píše .

Znovu srdečne ďakujem za 500 dolárov, čo ste mi poslali ako vianočný dar od veľkodušných čitateľov Posla. Som istý, že Pán Boh im to bohato odplatí.

Ako zvláštny prejav vďaka z mojej stránky chcem teraz krátko načrtnúť aspoň niečo z nášho misionárskeho života a práce, aby ste videli, ako sú investované ich úspory v tomto kúte Pánovej vinice.

Veľká z mŕny sa dejú okolo nás tu v Indii. Železiaren, ktorú nám postavili západní Nemci, začala pracovať roku 1962 a odtiaľ doby sa rozrastá a rozrastá. S ňou vznikajú všade na okolí menšie továrne. Pred 25 rokmi tu bolo len niekoľko roľníckych dedín a teraz je tu už mesto s výše 300 tisíc obyvateľmi, obchodmi a školami každého druhu. Robotníci v továrňach zarábajú dobre, ale nie sú spokojní, chcú viac. Všade okolo mesta a medzi domami robotníkov sú všelijaké budy, plné ľudí, ktorí sa živia, ako môžu: príležitostnou nádenníckou prácou, zbieraním odpadkov, krádežou, hlavne zo železničných vagónov. Tam stoja stráže ozbrojenej polície, ale tá za malý poplatok zavrie oči aj uši... A tak mesto, ktoré podľa plánov a očakávaní bolo postavené, aby pomohlo chudobe, ľudí iba kazí a žerie ako rakovina aj našu misijnú prácu. Mnohí z našich ľudí hľadajú živobytie a zamestnanie v meste. Mnohí ho aj našli, hlavne študovaní, alebo ktorým skonfiškovali domy alebo polia na miesto pre továrne. Niektorí sa pekne pozdvihli a stali sa mešťanmi. Iní si postavili domky na okraji mesta. Žiaľbohu, mnohí sa oddávajú pijatike a mrhaniu pekného z-árobku. Okolité dediny sú však celkom chudobné, ešte chudobnejšie, ako boli predtým. Hlavné mládež sa mravne kazí a oddáva všelijakým nerestiam. V tomto prostredí vidieť silu a potrebu náboženstva. Nie menej, ale ešte viac treba pracovať aj v meste aj na vidieku. Školy, kurzy, exercície, pravidelné bohoslužby, to drží našich katolíkov na nohách oproti náказe šíriacej sa z mesta. To priťahuje k nám mnohých nekresťanov. Nestačíme na všetku prácu, ktorá sa na nás valí. Preto sme vďační za každú pomoc, tak finančnú /pre západné krajiny-pozn./ ako aj za pomoc modlitieb a obetí. Pamätajte aj naďalej na nás!

C. Ján Jamrich SVD, Cath. Church, Bondamunda - 770032, India.

Článok preberáme z Kanadského Posla Božského Srдца Jelišovho/

- o -

Jean Philippe Coudron, prel. Štefan Turanský

K á h i r s k á h a n d r á r k a .

Na periférii Káhiry pracuje rehoľná sestrička Emanuela a uprostred hroznej biedy vydáva evanjeliové svedectvo.

Na okraji rušného veľkomesta Káhiry, v blízkosti obrovských nádrží a spleti potrubí veľkej refinérie nafty stoja baraky jednej z najbiednejších b i d o n v i l l e na svete. V tejto hromaďe zahádzaného plechu, sudov od nafty, starých handier, papiera a smeti žije asi štyritisíc mužov, žien a detí. Sú to káhirskí handrári, zvaní z a b b a l i n e . V hlavnom meste Egypta je ich okolo štyridsať tisíc.

Každé ráno odchádzajú do centra mesta na rozheganých vozíkoch, ťahaných oslami. Vyprázdňujú odpadkové koše a ich obsah odnášajú do svojej bidonville, nazvanej Azbet el Khanasir, čiže Svinský majer.

Po návrate z mesta, medzi poľudňím a tretou hodinou, triedia zápachujúci odpadkový materiál. Na jednu kopu kladú staré handry, na druhú rozbité sklá, na tretiu papier, na inú hromaďu háďžu nepoužiteľné odpady. Hľadajú najmä zvyšky jedál. Ak nie sú príliš pokazené, slúžia im za denný pokrm. Ak sú úplne pokazené, hodia ich ošipaňým, ktoré každá rodina dochováva...

Je to práca, ktorá vyčerpáva až do krajnosti. Od júna až do októbra slnko nemilosrdne páli a je náramne dusno. Takmer sa nedá dýchať. Teplota sa pohybuje medzi 40 - 45°C. V zime sú zase noci veľmi chladné. Cez celý rok sa tu hmýria mračná múch a hemžia myši, potkany.

Doteraz sa o týchto ľuďoch nikto nestará, ani len tí, ktorým každé ráno vyprázdnia odpadkové koše. Nikto... iba istá staršia žena, *františkánska sestrička Emanuela*. A *bléti - veľká sestra*, tak ju volajú títo úbožiaci. Už osem rokov žije medzi nimi. Býva v biednom baraku uprostred bidonville. V jej biednej izbičke panuje úplná chudoba. Je tam stará železná posteľ, slanník, džbán vody s umyvákom, dva-tri hrnce a nemá olcová lampa. Na stene je zavesený kríž a dva obrazy: trnín korunovaný Kristus a Panna Mária. Sestrička má iba jednu knihu - Bibliu.

Ako všetci handrári, aj sestrička Emanuela počuje v noci desivé zvuky: šramot myši a potkanov, krochkanie svín, hĺkanie somárov. Dýcha zapáchajúci vzduch a bojuje proti komárom a blchám...

Sestra Emanuela má sedemdesiat rokov. Je vždy veselá a čulá. Mali by ste vidieť jej úsmev, keď sa jej deti vrhnú do náručia a obsypú ju bozkami.

Úsmev sestry Emanuely

Na dverách miestnosti, v ktorej alfabetizuje starších mužov, istý mladý musulman vytesal kríž s polmesiacom a pod ním vyryl slová: Allah Mahabba - Boh je Láska.

Sestra Emanuela má s netajenou radosťou prekladá tie slová. Stali sa heslom jej života: "Kresťania alebo musulmani" - vysvetľuje im, - "ja som pre všetkých sestra, ktorá svedčí, že Boh je Láska a je nou predovšetkým pre tých, ktorými tento svet pohŕda".

Keď sa rozhodla ísť za sestričku, mala dvadsať rokov. Volala sa Mária Magdaléna Cinquin. Pochádzala z vysokopostavenej rodiny. Bola vychovaná v najlepších súkromných školách. Vynikala v klasických vedách i v grécko-latinskej kultúre a bola stredom pozornosti svojich rovesníkov. "Ale vždy som si uvedomovala", - hovorí s úsmevom - "že môj snáď po nekonečne mi nedovoľuje darovať sa iba jednému človekovi. Vždy som túžila venovať sa chudobným. A tak som vstúpila do rehoľnej spoločnosti Sionských panien.

Čakalo ju veľké sklamanie. Keď predstavená videla jej vloky pre štúdium, poslala ju za učiteľku. Sestrička Emanuela poslúchla... Vyučovala v najznámejších ústavoch svojej kongregácie: v Istanbule, v Tunise a v Alexandrii. Získala viaceré akademické tituly: štyri diplomy z teológie, jeden z filozofie a doktorát klasickej literatúry. Na tie časy to bolo čosi nezvyčajné.

Teda sestra Emanuela bola intelektuálka a profesorka. Rozdávala zo svojich skúseností a zo svojej viery dievčatám z bohatých rodín. Prítom však stále myslela na svoj prvotný ideál: venovať sa chudobným.

A tak, keď mala ísť roku 1971 ako 62-ročná na dôchodok, poprosila predstavenú, aby mohla ísť pracovať medzi malomocných. No Prozreteľnosť mala s nou iné plány.

Istého rána roku 1971 sestra Emanuela zanecháva príjemné kláštorne prostredie, v ktorom žila, a nasadne do električky, ktorá ju zavezie na perifériu Káhiry. Jej srdce sa chveje od radosného vzrušenia, že sa čoskoro stretne so svojimi chudobnými v bidonville.

Najšťastnejšia žena na svete

Rozpráva o tom: "Keď mi dovolili úplne sa venovať tým najchudobnejším a žiť medzi nimi, cítila som sa najšťastnejšou ženou na svete"

"Prišla som bez ničoho"- vysvetľuje. "Obišla som celú bidonville. Snažila som sa ľuďom vysvetliť, že chcem s nimi žiť, založiť materskú škôlku, krajčírsku dielňu pre ženy, stredisko pre alfabetizáciu dospelých a ošetrovňu. Bola som rehoľničkou, teda zasvätenou osobou na tomto nádhernom mieste, kde Boh je cieľom nášho každodenného života, predmetom našich každodenných rozhovorov. Chudobní hovoria: 'Je to požehnanie Božie, že sa rehoľná sestra zaujíma o nás'. Prijali ma medzi seba a jeden z nich mi požičal barak, v ktorom bývam.

Mala som jednu ťažkosť. Niektorí prekvapení a pochybovační musulmani namietali: 'Ty nás nemôžeš milovať, lebo sme musulmani.'

Ja som im však odvetila: 'Všetci sme deťmi toho istého nebeského Otca. Ja nerobím rozdiel medzi kresťanom Jurajom a musulmanom Ibrahimom... Všetci ľudia sme si bratia.'

Dnes je sestra Emanuela skutočne "Ableti"- "Veľká sestra všetkých". Videl som to, keď som s nou obišiel celú bidonville. Trvalo nám to niekoľko hodín.

Chlapci nechali na chvíľu neľudskú prácu s odpadkami, aby jej mohli počať ruku a pohovoriť si s nou o cene ošipovaných, papiera alebo handier, aby si pýtali radu a podobne.

Ženy ju zasa s jasotom objímali, voviedli do svojich chatrč a dlho s nou hovorili o detských chorobách, o deťoch, čo s radosťou čakajú atď. Sestra Emanuela ich potešila, žartovala s nimi a nežne hladkala pre-dčasne zostarnuté a telesne zdeformované matky početných detí.

Kde bolo treba, pomohla tým chudobným ľuďom pumpovať zo studne vodu pre prašatá, dvíhať sudy plné odpadkov a súčasne ich pozorne počúvať, keď sa jej zdôverovali so svojimi ťažkosťami. Ku všetkým bola dojímsvo láskavá, ako ich sestra a matka.

A deti? Daud, Ibrahim, Samia, Maryam... a tolké iné deti sprevádzajú každé ráno svojich rodičov v ich každodennej práci v centre Káhiry. Asi sto detí z celkového počtu deväťsto chodí do školy. "Zachránili sa" - hovorí žiarivá sestra Emanuela.- "To je začiatok ich pozdvihnutia sa po ľudskej stránke".

Koľko však musela bojovať, aby to všetko dosiahla. Proti otcom, ktorí boli v zajatí zúfalstva a fatalizmu, proti matkám, ktoré slepo poslúchali svojich mužov. Každé dieťa, ktoré chodí do školy, je ťažko vydobytým víťazstvom sestričky Emanuely.

" Som istá, že láska zvíťazí "

Nejprv začala s deťmi školu v "detskej škôlke". Bola to tmavá kôlna, ale plná jasou detskej radosti. Ozývali sa v nej piesne a básničky. Deti sa ich naučili od sociálnych asistentiek, ktoré sestra Emanuela platí peniazmi, čo jej posielajú veľkodušní dobrodincovia. Neskôr sa jej podarilo založiť ošetrovňu, lepšie povedané barak bez vody a elektriny. Horšie-ťažko sa jej podarilo nájsť lekára, čo pravidelne prichádza do ošetrovne.

Ďalej je tu krajčírka dielňa, oáza pokoja a radosti. Schádzajú sa v nej ženy, donútené vydať sa ešte keď majú dvanásť-trináť rokov. Inomé sú prečasne zostarnuté a muži ich bijú. Učia sa čítať šaty a predo všetkým môžu slobodne rozprávať, spievať, myslieť, požalovať sa, vyplekať sa...

A život víťazí. Dostali dovolenie chodiť do školy, snívajú o lepšej budúcnosti. Keď stretnú sestru Emanuelu, tváre im žiaria radosťou.

"Na začiatku" - vysvetľuje mi sestra Emanuela - "som myslela, že ja ich budem evanjelizovať. No najprv oni evanjelizovali mňa. Naučili ma žiť evanjelium, lebo sú jednoduchí."

Rabina Kebir, Rabina Maougoud - Boh je veľký, Boh je s nami, opakujú musulmani pri každej príležitosti. A to isté hlása sestra Emanuela. Keď niekedy zlo prevláda nad dobrom, povie: "Alech - To nič!"

Čas pracuje pre ňu. Je istá, že láska zvíťazí.

Má ešte v pláne vystavať sociálne stredisko. Už ho pomenovala Salam čo značí Pokoj. Chce zariadiť všetko tak, aby tam každý handrár znova našiel nádej a silu do života.

- o -

V minulom čísle sme Vás informovali o možnosti zasielať balíčky do Indie misiám. Dnes dopĺňujeme nasledovným :

Možno poslať tiež hračky, vreckovky, ručné holiace strojčky - žiletkové, pitralon, štetky, pevnejšie tácky z PVC a z plechku, hrebene, zrkadlá, lekárske teplomery, gumové hračky, ústne harmoniky, bábiky, šampóny s dobrým uzáverom, aj práškové /radi v tom aj perú/, Alpu, Nivea baby, Lesanu, Indulon, Marynu a iné krémy a masti, ktorými sestričky natierajú choré telička hladujúcich a malomocných detí.

Zošity posielajte zvlášť ako Imprimé /tlačivo/ v jednom balíku do maximálnej váhy 5 kp. Napr. veľké zošity po 1,90 Kčs - 22 kusov je práve s obalom váhy 5 kp.

Obsah zabalíme do igelitového sáčku, potom do pevného papiera tak, že z jednej strany papier nedáme - necháme viditeľné. Fevne previažeme. Na pošte podáme bez akéhokoľvek podacieho lístka a bez colnej deklarácie! Za takýto balík poštovné číni za 1 kp 6.- Kčs!

Ďalšie adresy misionárov, na ktoré môžeme poslať balíčky :

Fr. V. Holobrády, SVD
Archidiecezan Seminary
Mary Help of Christians
Binmaley, Pangasinan 0715
PHILIPPINES .

P. Ján Janrich, SVD
Catholic Church
Turbunga, P.O. Lasea- 835211
Bihar
INDIA

P. Juraj Poljak, SVD
C.P. 1326
Luanda
Angola
AFRICA

P. Ivan Ratkoš, SDE
B.P. 468 Kigali
Rwanda
C. AFRICA

P. Andrej Perdík, S.J.
Katondwe Mission
P.O. Box 345 46
Lusaka
Zambia
C. AFRICA

S. Zyta Konkol
Medang Distr.
P.O. Alexishafen
Papua
NEW GUINEA

- o -

Poznámka: Ak zasielate krémy, masti, vodičky, priložte stručný návod na použitie v anglickom jazyku!

Mnohé deti a mládež, ktoré balíčky už zaslali podľa minulého návodu, dostali odpovede v angličtine alebo v esperante. Aby ste mohli naviazať lepšie kontakty, učte sa jazyky. Nielenže pomôžete misionárom v ich ťažkej práci, ale sami si rozšírite svoj obzor o nové poznatky a keď sa budete modliť a dá Boh, aj z Vás budú raz nasledovníci dnešných, často už zostarnutých slovenských misionárov, roztrúsených po celom svete vo vinici Pánovej!

Apoštolská exhortácia Jána Pavla II.

R O D I N N É S P O L O Č E N S T V O - Familiaris consortio
Hlavné myšlienky z pápežského dokumentu o rodine .

Ú V O D

Cirkev v službe rodiny .

Cirkev si je vedomá, že manželstvo a rodina sú prevzácne ľudské dobrá, a preto chce podať svoju pomocnú ruku tým manželom, ktorí žijú verne svoje manželstvo, ako aj tým, čo hľadajú plnú pravdu o manželstvom spolunažívaní a o rodine.

Cirkev, ktorej leží na srdci dobro rodiny, cíti, že musí všetkým ľuďom ohlasovať, aký je Boží plán ohľadom manželstva a ľudskej rodiny.

Prvá časť : Svetlá a tieň ľudskej rodiny /čísla 4 - 10/ .

Cirkev, aby splnila svoju úlohu učiteľky ľudstva o manželstve, musí poznať situáciu, v ktorej sa dnes manželstvo a rodina nachádzajú. Toto poznanie situácie je nevyhnutnou zložkou aj pre pôsobivé ohlasovanie evanjeliovej pravdy.

Cirkev, predkladajúc ľuďom názor na rodinu, ktorý prýšti z evanjelia, chce pomôcť ľuďom nájsť plnú pravdu, odhaliť im plnú slobodu a plnú dôstojnosť každého muža a každej ženy žijúcich v manželstvom zväzku.

Situácia rodiny v dnešnom svete predstavuje aspekty pozitívne a aspekty negatívne.

A s p e k t y p o z i t í v n e možno vyjadriť takto :
U mužov a u žien možno konštatovať väčšie povedomie slobody, ďalej väčšiu pozornosť na akosť medziludských vzťahov v manželstvom spolunažívaní a väčšiu starostlivosť o hodnosť ženy, ďalej povedomie zodpovedného plodenia detí a väčšiu starosť o ich výchovu. V dnešnej spoločnosti možno badať tiež snahy o zblíženie jednotlivých rodín, aby si vedeli pomôcť na materiálnom i duchovnom poli. Pozorovať tiež živšie zapojenie sa rodiny do cirkevného života a snahu o vybudovanie lepších životných podmienok pre všetky rodiny na svete.

No nechýbajú ani a s p e k t y n e g a t í v n e , ktoré možno zhrnúť do týchto bodov :

V mnohých rodinách, najmä takých, ktoré sa vyhlasujú za moderné, badať neraz pomýlený teoretický a praktický náhľad na nezávislosť manželov v rodine. V niektorých rodinách sa udomácňuje mylný náhľad na autoritu rodičov voči deťom a z niektorých rodín autorita rodičov celkom vymizla. Mnohé rodiny nachádzajú veľké ťažkosti vo výchove detí a v štepovaní ľudských hodnôt budúcim generáciám. Veľmi silným negatívnym aspektom je stále rastúci počet manželstvom rozvodov, pliaga potratov, sterilizácia mužov a žien, rozšírená prax využiť sexuálnu rozkoš bez prijatia následkov manželstvom obcovania.

Na koreni týchto negatívnych aspektov stojí pomýlené a zlé chápanie ľudskej slobody. Mnohí totiž chápú slobodu ako možnosť robiť, čo sa im zachce.

Pod tlakom tento situácie a tiež pod tlakom komunikačných prostriedkov, ktoré vo veľkom propágujú manželstvom nevernosť a neviazanosť, svedomie veriacich sa zatemňujú. Znakom tohto zatemneného a pokrúteného svedomia je napríklad aj skutočnosť, že niektorí veriaci sa iba civilne sobášia a nemajú viac v úcte "zosobášit sa v Pánovi".

Táto neblahá situácia kladie preto Cirkvi veľkú úlohu, ktorá podstatne pozostáva v tom, aby vedela novú kultúru preniknúť evanjeliovým duchom. "Nový humanizmus" sa nezaobíde bez prvenstva

duchovných hodnôt. Naša epocha potrebuje preto veľkú múdrosť, aby vedela urobiť z nej "ľudskými" veľké vynálezy na všetkých poliach, na ktoré naša spoločnosť je právom hrdá. A táto múdrosť nájsť len v evanjéliu Ježiša Krista.

Proti všetkým prevrátenostiam, ktoré vyvierajú z hriechu a pre-
kážajú rodine naplno sa realizovať, kresťanskí manželstvá musia sa
snažiť lepšie poznať Boží dar rodiny a spoločného neživenia a
musia sa snažiť včleniť tento poznávaný Boží plán do vlastného ro-
dinného spoločenstva a spolunáživania.

Druhá časť : Boží plán o manželstve a o rodine /číslo 11 - 16/.

Človek je stvorený na Boží obraz. Boh ho povolal k životu z
lásky a stvoril ho pre lásku. Lásky je preto zá-
kladným povolením každého ľudského
bytia.

Človek je vtelený duch. Jeho duša^{sa} prejavuje v tele a telo je
"informované", preliarované nesmrteľným duchom. Preto človek je po-
volaný vyjadriť a žiť svoju lásku v tejto zjednotenej celistvosti.
Láska do svojej celistvosti zahŕňa aj ľudské telo tým, že ho
robí spoluúčastným na duchovnej láske. Preto sexualita nie je len
čosi biologické, ale je integrálnou časťou lásky. Fyzické darova-
nie sa mu-že žene a naopak by bolo falošné, keby nebolo znakom
totálneho osobného darovania sa jeden druhému.

Jediné "miesto", v ktorom sa totálne a úplne vyjadruje vzájomné
darovanie sa muža a ženy v láske, je manželstvo, alebo zmluva man-
želskej lásky, ktorou sa manželstvá slobodne a osobne zaväzujú žiť
v intímnom spojení života a lásky, ako to chce sám Boh. Spojenie
muža a ženy v manželstve vylučuje nerozlučnosť a vernosť navždy.

Hriech, ktorý zkaňuje a rozvracia všetky hodnoty, poškodil aj
manželstvo. Ježiš Kristus svojím vykupiteľským cieľom zachránil
aj manželstvo a povýšil ho pre svojich nasledovníkov na sviatosť.
Kresťanský muž a kresťanská žena, ktorí si pred Cirkvou vysluhujú
sviatosť manželstva, stávajú sa manželmi "v Kristovi". Silou tejto
sviastosti manželstvá sa stávajú znakom totálnej lásky Krista ku svo-
jej Cirkvi a Cirkvi ku Kristovi a svoju vzájomnú lásku majú vzoro-
vať na tejto láske a podľa nej žiť.

Manželstvo je podľa Božieho plánu základom ešte širšej spoločnos-
ti, ktorou je práve rodina, pretože manželstvo a manželská láska
smerujú k plodeniu a k výchove potomstva, v ktorom manželstvá no-
chádzajú svoje završenie, svoje korunovanie.

Vo svojej najhlbšej podstate láska je darovania sa a manželská
láska, zatiaľ čo privádza manželov ku vzájomnému "poznaniu sa" a
robí ich "jedným telom" v totálnom darovaní sa jeden druhému,
uschopňuje ich byť spolupracovníkmi Boha v darovaní života novej
ľudskej osobe. Manželstvá práve vtedy keď sa najplnšie darujú jeden
druhému, darujú nad esayých seba skutočnosť syna dieťaťa, ktoré je
odbleskom ich vzájomnej lásky, stálym znakom ich manželskej jedno-
ty a skoby živou syntézou ich otcovstva a materstva.

Manželstvá tým, že sa stali rodičmi, prijali od Boha novú zodpe-
vednosť. Ich vzájomná láska sa má stať pred deťmi znakom lásky
sámého Boha, "od ktorého pochádza každé otcovstvo na nebi i na
zemi".

Netreba však zabudnúť, že aj keď plodenie detí u manželov nie
je možné, manželstvo nič ne stráca na svojej hodnote. Fyzická ne-
plodnosť môže dať manželom príležitosť venovať sa iným dôležitým
formám služby životu.

Tretia časť : Úlohy kresťanskej rodiny /číslo 17 - 64/.

V pláne Boha Stvoriteľa a Vykupiteľa rodina odhaľuje nielen svoju totočnosť, ale aj svoje poslanie. Úlohy, ktoré je rodina povolaná uskutočniť, vyvierajú z podstaty samej rodiny a možno ich formulovať takto :

- vytvorenie spoločenstva osôb,
- služba životu,
- zúčastnenie sa na rozvoji ľudskej spoločnosti,
- zúčastnenie sa na živote a na poslaní Cirkvi.

Čo sa týka prvého bodu, totiž vytvorenie rodiny ako spoločenstva osôb, treba pomenovať, že láska musí byť základom a hnacou silou spoločného nájšivenia. Rodina bez lásky nemôže žiť, nemôže rásť a nemôže sa zdokonaľovať ako spoločenstvo osôb.

Manželské spoločenstvo je charakterizované jednotou a nerozlučiteľnosťou, ináč by sa vzájomná láska manželov nebola pravá a celá manželská spoločnosť by sa zrútila. Biskupská synoda len potvrdila učenie Cirkvi o nerozlučiteľnosti manželstva. Všetkým tým, ktorým sa zdá, že nerozlučiteľnosť je nemožná a manželská vernosť veľmi ťažká, ako aj všetkým, ktorí boľú o sú zavedení všetkočov-
lujácou kultúrou, treba ohlasovať, že v Kristu Ježišovi je možná manželská vernosť aj so najťažšími okolnosťami a nerozlučiteľnosť je v Božom pláne vyslovená ako základná požiadavka.

Manželské spoločenstvo je základom, na ktorom je vybudované širšie spoločenstvo: r o d i n a . Je to spoločenstvo rodičov s deťmi, bratov s sestier medzi sebou, príbuzných a iných rodinných príslušníkov. Toto spoločenstvo sa zakladá na zväzkoch krvi a tela a zdokonaľuje sa vzájomnou láskou, ktorá má prenikať všetky rodinné vzťahy. Všetci členovia rodiny sú povolení, aby každý podľa svojich síl prispieval na budovanie tohto rodinného spoločenstva, ktoré je "najkompletnejšou a najmäčiarnejšou školou ľudstva".

Hlavným činiteľom budovania rodiny je v ý c h o v a , v ktorej rodičia dávajú, ale aj dostávajú. Táto výchova bude účinná a priniesie svoje ovocie, ak r o d i č i a b u d á c h á p e ť a u t o r i t u a k o s l u ž b u , upriamenú na ľudské a kresťanské doručenie svojich detí, aby tieto dosiahli preví a zodpovednú slobodu rozhodovania. Rodičia budú musieť zvládnuť svoju výchovateľskú úlohu, ak si budú neustále vedomí svojho doručovania sa deťom, ktorým dávajú, ale od ktorých aj dostávajú, lebo láska je vždy oboplná.

Láska je bezpochyby hlavným hybným v manželstve pre vzájomné doručovanie sa medzi mužom a ženou. V tomto vzájomnom doručovaní sa o ve vzájomnej službe, ktoré zahŕňajú nielen osoby manželov, ale aj ich deti, žena má tie isté práva ako muž. Úplná rovnosť medzi mužom a ženou bola prehlásovaná a presadzovaná vo všetkých prejavoch života /práce, politike, kultúre/ iba v posledných desaťročiach. Žena bola často v minulosti považovaná len za rodičku, čiže za "matku" a za pomocníčku muža. Biskupská synoda podčiarkla veľmi dôrazne základnú rovnosť muža a ženy, ďalej právo ženy zaujať v spoločnosti postavenie, ktoré jej patrí, avšak so zreteľom na osobitné črty a charakteristiky ženskej prirodzenosti. "Prvý rozvoj ženy vyžaduje, aby sa jej celkom otvorene a jasne priznala materská a rodinná úloha pred všetkými ostatnými zamestnaniami a povolaniami vo svete", zdôraznil Svätý Otec vo svojom dokumente.

Rehabilitácia ženy v jej rodinnom prostredí prináša niektoré záväzky pre muža v jeho postoji k manželke a k rodine. Muž sa nesmie nikdy správať k manželke a k rodine despoticky a autoritatívne, rozhodujúce sám o dôležitých otázkach rodinného života. Na druhej strane nesmie zvažovať na plecia svojej manželky tie úlohy, ktoré patria jej, ako napríklad výchova detí. Iba vo vzájomnom porozumení a vo vzájomnej spolupráci muža a ženy budú sa môcť ochrániť a zaručiť oboplné práva a povinnosti manželov.

Bôh stvoril človeka na svoj obraz a podobu a tak nádherným spôsobom završil svoje stvoriteľské dielo. Bôh povolal a povoláva manželov, aby sa zúčastnili na jeho láske a na jeho moci Stvoriteľa a Otca, a aby slobodným a zodpovedným rozhodnutím spolupracovali na prenášaní čaru života: "Bôh ich požehnal a povedal im: 'Plodte sa a rozmnožajte sa, a naplňte zem a podmanite si ju' " /Gen 1, 28/.

Manželstvo v službe života .

Základnou úlohou rodiny je byť v službe života. Rodina má uskutočňovať v čase Božie požehnanie, prenášať ho plodením obrazu Božieho z človeka na človeka.

Manželská láska má smerovať k tomu, aby urobila manželov ochotných dôverne spolupracovať a láskou Boha Stvoriteľa a Spasiteľa, ktorý práve ich prostredníctvom neustále obnauje ľudskú rodinu novými členmi.

Život sa rodí z lásky. Rodičia sú povolání, aby si uvedomili svoju vznešenú úlohu, ktorou ich Bôh vyznačil: prenášať so svojimi "črtami" otca a matky "obraz" samého Boha.

Synoda podčiarkuje to, čo už zdôraznili predchádzajúce cirkevné dokumenty, že manželská láska, aby bola naplnená ľudská, musí byť otvorená životu. Cirkev stojí vždy na strane života. odsudzuje všetko, čo vo svete rodí a žije tzv. "kultúru smrti", "protiživotnú mentalitu" /antilife mentality/. Cirkev pevne verí, že ľudský život, aj keď slobodný a podrobený utrpeniu, je vždy nádherným Božím darom.

Pápežský dokument znovu nadviaza na odsúdenia, ktoré oznajmoval viac rás počas Koncilu: je veľkou neprevočitivosťou a násilím proti svedecku a slobode manželov, keď ich štátne úrady nútia, aby sa bezohľadne podrobili tzv. rodinnému "plánovaniu", prevádzkovanému antikoncepcijnými prostriedkami, sterilizáciou a zavineným potratom.

V želších bodoch pápežská exhortácia znovu potvrdzuje už známe zásady ohľadom zodpovedného otcovstva a materstva, regulácie pôrodnosti, tzv. prirodzených časových rytmov oplodnenia a výchovy detí.

Česť rodiny na rozvoji ľudskej spoločnosti.

Rodina je prvou a základnou bunkou spoločnosti. Spoločnosť žije a sa žije práve rodinou. Rodina daruje spoločnosti nové životy, ktoré pripravila starostlivou výchovou. Vzťah medzi rodinou a spoločnosťou je teda veľmi dŕžky. Ich oboplná vzájomná závislosť je záklonom života. Keby rodina nemohla oplniť svoju úlohu sformovať život a vychovávať, pretože jej chybná patričná pomoc ľudskej spoločnosti, sama spoločnosť by sa týmto odsúdila na zánik. Preto spoločnosť ak chce rásť a vzrásť sa, musí podporovať rodinu vo všetkých jej výchovných a formálnych iniciatívach.

Spoločnosť a najmä štáty musia uznávať, že "rodina je spoločnosť, ktoré vlastni neodčudziteľné prirodzené práva" /Vyhlásenie o ľudskej dôstojnosti, č. 5/, a teda vo vzťahoch k rodine má štát zohrať stanovisko pomocnej inštitúcie. Inými slovami, štát je pre rodinu a nie rodina pre štát.

Z toho vyplýva, že štát nesmie odoberať rodine tie dňoby, ktoré ona môže vykonávať sama alebo vo spolupráci s inými slobodne volebnými ustanoveniami. Štát má naopak povinnosť podnecovať iniciatívy rodiny samej.

Synodálni otcovia navrhnújú, aby sa vypracovala "Charta práv rodiny", ktorú by mali uznať a rešpektovať všetky štáty. A hneď aj črtajú niektoré hlavné línie tejto základnej listiny práv rodiny.

Časť rodiny na živote Cirkvi.

Medzi základné dňoby kresťanskej rodiny patrí aj dňoba nepomáhať výstavbu Božieho kráľovstva v dejinách týž, že sa zúčastňuje na živote Cirkvi a na jej poslaní.

Kresťanská rodina je ekoby "Cirkve v miniatúre". Je spoločnosťou, k-toré prijíma spásu a na druhej strane pracuje na spásu druhých. Kresťanskí manželé nielen prijímajú Kristovu lásku a stávajú sa tak "vykupitelia" spoločnosťou, ale sú povolani prenášať na svojich bratroch Kristovu lásku a stať sa tak spoločnosťou, ktoré "vykupuje" druhých.

Rodina uskutočňuje toto "vykupiteľské" poslanie počúvaním Božieho slova, výchovou svojich členov k viere, prijímaniu a vysluhovaniu sviatostí /v prvom rade sviatosti manželstva/, modlitbou a činnosťou láskou.

Štvrtá časť : Pastoračná služba rodiny: úasy, štruktúry, činitelia a situácie /číslo 65 - 85/.

Cirkve aj po príprave a po slávení manželstva spravádza manželskú dvojicu ako učiteľka a matka. Pomáha jej v každodennom živote, aby plnila všetky povinnosti a dosiahla všetky hodnoty uložené v manželstve a vyplývajúce z neho.

Táto starostlivosť Cirkvi sa prejavuje obzvláštnym spôsobom pri príprave na manželstvo. Táto príprava je dnes prepotrebná a kresťanské rodiny musia pomáhať mladým, aby sa dobre pripravili na budúcu manželský život.

Je potrebná príprava vzdielená, ktorá pozostáva vo výchove detí o mládeže, aby sa naučili poznávať hodnotu ľudskej osoby, charakteristické črty mužskej a ženskej psychológie, zákony vzájomného dopĺňovania sa muža a ženy a hlavne, aby sa naučili postupne čarovať sa druhým.

Je potrebná blízka príprava, ktorá podstatne pozostáva v poznaní manželstva a najmä sviatosti manželstva.

Bezprostredná príprava mladých na manželstvo má pozostávať v predmanželských kurzoch, v ktorých sa mladým snúbencom osvetlí manželstvo a sviatosť manželstva po stránke cirkevnej, liturgickej, právnej, psychologickéj a po stránke praktického spôsobovania.

Biskupi, ako hlavní zodpovedači za život vo svojej diecéze, majú venovať rodinnej pastoračii najväčšiu pozornosť, čas, vhodný personál a dostatočné prostriedky. Teológovia, zaslci v rozličných kultúrnych odvetviach, kňazi, diakoni, rehoľníci a rehoľníčky, všetci sú povolani spolupracovať v pastoračnej službe rodiny.

Niektoré rodiny, ako rodiny emigrantov, utečencov, rodiny s telesne a duševne postihnutými členmi, rodiny s drogeovými osobami si zaslужujú zvláštnu pozornosť a starostlivosť zo strany cirkevného spoločenstva.

Zvláštna starostlivosť treba venovať aj niekedy manželstvám, aby bola zaručená náboženská sloboda stránok.

Težké "manželstvá na sblížku" sú pre Cirkev neprijateľné, pretože ona neprípúšťa manželský zväzok, ktorý nie je etály a nerozlučiteľný. Manželská láska vyžaduje vzájomné darovanie sa, ktoré je trvalé a bez hraníc času.

Cirkevné spoločenstvo má vyvinúť zvláštnu starostlivosť o rozlíčených a rozvedených manželov, zvlášť nevinnú stránku, aby sa vedelo zachovať vernou aj uprostred ťažkých ťažkostí.

Cirkev nemôže zanechať ani tých, čo sa po rozvede znova civilne oženili alebo vydali. Duchovní majú veľmi dobre rozlišovať v týchto neblahých situáciách medzi tými, čo pre ich ťažkú vinu rozbili manželstvo a tými, čo sa ho snažili zachrániť a ostali nepravodlivo opustení.

Veriaci sa majú snažiť pomôcť týmto rozvedeným, čo civilne uzavreli nové manželské spolunašívania s druhou osobou, aby sa necítili oddelení od Cirkvi. Ako pokrstení veriaci môžu sa zúčastňovať na svätej omši, na pobožnostiach a na dobročinných službách Cirkvi. Nemôžu však byť pripúšaní k svätému prijímaniu.

Unáver /číslo 86/.

Budúcnosť ľudskej spoločnosti prechádza cez rodinu. Väetci sú povinní milovať rodinu, vážiť si ju a zveľočovať veľké hodnoty, ktoré ona vlastní. Kresťanskí manželé majú svojím príkladným manželským spolunašívaním obľasovať radostné poslanie rodiny, aká ju chce mať Boh a Cirkev.

Spracoval Andrej Pauliny.

- o -

MILUJTE SA NAVZÁJOM

1. Úvahy pre manželov /voľne podľa Speemanna spracoval He-Va/

"Svadba je nový začiatok ich života. Boh, ktorý im ho daroval, dá aj silu doviest tento spoločný život až do konca".

/H. Speemann/

Všimnite si listy sv. Pavla, ako on vždy spája vo svojich vetách označovaci epšob vyjadrovania a rozkazovacia. Ak povie "byť", zodpovedá tomu "má byť", ako každá schopnosť je zároveň aj povinnosťou využiť ju v prospech bližných. Jednoducho by sa to dalo vyjadriť slovami : "Nedanie zaväzuje".

Nedanie a schopnosti nám daroval Boh. A hoci právom od nás očakáva splnenie úloh, pre ktoré nám tieto schopnosti dal, nechal nám plnú slobodu. S trpezlivosťou a láskou čaká, kým si svoje nedanie a schopnosti uvedomíme, kým ich správne zhodnotíme, rozvineme a potom s nimi zaobchádzame podľa vlastného uváženia.

Chceli by sme si povedať niekoľko slov o prvej láske. Ak chceme, aby tento krásny cit, ktorý v nás vlastne vzbudil Boh, lebo On viedol manželov na cestu, kde sa mali strátiť, bol plodný, musíme byť "bdelí", ako to Kristus vo svojich evanjeliu niekoľkokrát zdôraznil. Len bdelí a otvorení manželé si budú vždy hlbšie uvedomovať veľkosť tohto daru a budú schopní zvládnuť túto životnú úlohu a napriek ťažkostiam nezlyhajú.

Život je dnes taký komplikovaný a všetci žijeme v takom strese, že si určite všetci kladiete otázku, ako sa to len dá dostať? Tu hľadá niekoľko bodov, ktoré by chceli slúžiť ako pomôcky. Treba nad nimi pouvažovať a iste mnohá z nich budeme pokladať za vhodné i pre seba samých.

1. Nehľad na druhé miesto to, čo je najdôležitejšie. Najdôležitejšie je vždy to, čo nás spája s Bohom a čo zväzok s Bohom obnovuje. Bez uvedomenia si tejto skutočnosti, že skrze vieru sme s Bohom neustále spojení, bez živého kontaktu s Bohom a Božím zjavením /modlitba, sv. omša, sviatosti, Sväté písmo/ sa nakoniec všetko rozpadne. Ak pozorne čítame evanjelium, naučíme sa, že v manželstve najdôležitejší je ten d r u h ý, ten, ktorého milujeme a to, čo je mu bližšie /aj pre spásu/ a čo ho poteší. A pre oboch najdôležitejší je Ten, ktorý môže ich lásku prehliadnúť a rozšíriť. Hľadieť voči sebe, ale aj voči bližným, medzi ktorými žijú, pretože v prvom rade sme tu byť bližnými Jemu, ktorý sa pre nás stal človekom.
2. Láska je tvorivá. Je plná nápadov. Ak taká nie je, znamená to, že ubúda, že sme málo "bdelí", alebo že sa dokonca celkom stratila. Modlime sa i "Proste a dá sa vám!"
3. Nekritizujte bez lásky. Kritika je neraz len kompenzáciou vlastnej slabosti i s nedokonalosťou. Drzte spolu v dobrom i zlom! Zastáňte sa všetkých Božích stvorení, aby ste nezerrátili Ducha Svätého.
4. Neprekročte hranicu sveta, ktorý je plný nárokov a náročností. To nie je Jeruzalem. Nechajte sa inšpirovať Jeruzalemom. V každej svätcovej omši si pripomíname, že On si nárokoval to najposlednejšie miesto. miesto na kríži, pre našu spásu.
5. Odpište si s proste Boha a svojho partnera o odpustenie. Najlepšie v tej hodine, keď si potrebu tohto odpustenia ešte živo uvedomujete, najneskôr ale pred nočným odpočinkom.
6. Milujte ticho aj v tomto hlučnom svete. Spoločné ticho, ale najmä ticho toho druhého. Keď ticho má silu premieňať a očisťovať. Len v tichu a v samote je každý jeden z vás schopný vniknúť do tajomstva svojho osobného povolania, ktoré vám určil Boh.
7. Začínajte vždy znovu, plní viery, dôvery a nádeje. Len takto objavíte v sebe schopnosť a odvahu darovať sa aj vtedy, keď sme už tisíckrát začínali a nakoniec aj tisíckrát zlyhali. Ved' uvedomme si, že Boh začína s nami tiež vždy znovu, každý deň, nekonečne často. Tak často, ako ho my prosíme o odpustenie a ako často potrebujeme jeho milosť. Ved' toto je práve podstata našej viery.

- o -

Mládenec prvú básň
zaspieval deťom :
Si krásna,
z jablone roja teba chceš,
budeš šťastná.

Je láska. Je farba
kvetov,
je v očiach
sen.

Je srdce,
je slovo : milujem ;
a pomník z ruží,
a kreslo na nebi.

Rudolf Dilong

- o -

Hlas matky.

"Rozhodla som sa, aby žilo".

Nepocítujem horosť ani strach, milujem život.

Na jar - ako v zrýchlenom filme - kvety rastú, rozkvitajú i opadávejú. Všetko je ružové a zelené, žiarí slnkom a rosou, priester je zážený ako lupienky pred rozkvitnutím. Táto hojnosť je v súlade s mojim šťastím. Aj je som ako strom, ktorý kvitne a prináša plody. Plnosť. Očakávanie...

Nie, tieto ružienky nemôžu znameniť radosť, ktorá je taká hlboká pri každom dieťati. Nerobím sa silnejšou ako iné. Snažím sa niest' čen za čcom, snažím sa...

Prečo? Je to dôvera. Alebo nevedomosť. Alebo zvyk byť úzkostlivou v malých veciach a kludnou vo veľkých.

Nie je možné vrátiť sa, ani dávať otázky...

Prekonala som ružienky. Nedostala som ich od svojich detí, ale od toho malého dievčatka, u ktorého som bola desať minút. Bolo chotá. Moje tehotenské testy boli vtedy negatívne. Nebolo to hrozdevanie. Vždy som opokovala Bohu, nech robí s nami všetko podľa svojej vôle... Slovo potrat som nikdy nechoela ani len vysloviť.

Stále myslím na konečný výsledok vyšetrenia. Áno, buďem mať dieťa. A ružienky som mala 5. marca, v druhom mesiaci mojej tehotnosti - je to tak dôležité obdobie pre formovanie plodu.

Úzkosť nemôže sa ma dotknúť. Rýchle odchádzam zavolať deti, zabávan sa s nimi.

O dva dni neskôr idem k môjmu gynecológovi. Nie je veriaci. Odporúča zničiť plod, avšak poslať nás ešte k univerzitnému profesorovi, aby nás lepšie presvedčil.

Tento netoleruje potrat, okrem prípadov krajného nebezpečenstva pre život matky. A to nie je môj prípad.

Jeho názor ako aj názor dvoch kňazov, ktorí nás poznajú, presvedčili ma. Pre nás nebola pochybnosť, avšak je veľmi dôležité rozhodovať spolu. Neovplyvňovať násilne jeden druhého, nechť rozhodnúť slobodne. Rozhodnutie vyšlo z nás samých. Cirkvi nám pripomenula svedenie. Gynecológ nám pripomenul riziko: 20 - 30 % znetrovaných plodov býva pri ochorení matky ružienkami: chyby srdcové, sluchové, očné. Žiadal našu skordú odpoveď.

Telefonovali sme mu o tri dni: "Dieťa nedáme".

Moje "áno" k dieťatu bolo najprv len biologické. Predsa som nechcela voliť ináč ako život proti smrti. Ale hovorila som "áno" v dôvere v Boha, ktorý robí všetko pre naše dobro.

Raz ráno som počúvala rádio, reláciu o práve na život, o potretoch. Lekár a advokát hovorili o ružienke u nastávajúcej matiek, o tom, že len potrat je dobrým riešením. Gynecológ používal dramatické slová, pre neho 80 - 90 % detí býva znetrovaných, mnohé zomierajú pri pôrode. Nepokoj nastávajúcej matky, jej strachy, či nebude mať znetrované dieťa, môže narušiť jej zdravie.

Bráca mi bile hrôzou. Žiadalo sa mi, že brána nádeje sa mi takmer celkom zatvárala. Vyčítalo som si svoja bezstarostnosť.

Aj to bol tragický hlas, tvrdý, ničiaci...

O týždeň neskôr zazabila som pohyby svojho dieťata. A potom každý večer čalo mi niekoľko malých úderov. Pokoj sa mi vrátil čo

duše. Je to moje dieťa. Kto má právo nazývať ho "prevdepodobnou znetvoreninou" ? A kto môže povedať, že keby aj bolo postihnuté, nebude viac šťastné ako ľudia oplývajúci zdravím a hodnotou, ktorí sú presýtení pôžitkami?

Prišlo leto, daždivé, chladné. Bola som menej nervózna ako pri predchádzajúcich tehotnostiach. Nebálo som sa, myslela som na dieťa silné, stinné.

September, školský rok, prvé prejavy jesene, tajomná a neznáma zima slnka, ranné hmly, dym nad strechami. Prechádzky a deti lesom, každý deň je ako sviatok.

Prípravujem sa, balím svoj kufrik, bielizeň, plienky, malé košičky, čerstvo vyčistené. Zajtra, ak dá Boh, budeme šťastní...

Môžem prísť, moje dieťa vyvolené, moje túžby, moje očakávania.

Napriek všetkému pociťujem radosť, vnitorný pokoj. Boh drží svoju ruku nade mnou.

26. októbra prišiel na svet Petrik - zdravý, bezchybný, silný...

Aký dobrý si, Pane !

/Podľa francúzskeho/

- o -

" Kto čím hreší, tým trestaný býva "

Istý farár mi rozprával, ako sa jedného dňa dočítal v novinách, že šestnásťročné dievča si pýta v redakcii radu, čo má robiť, lebo je rodičia ním chodiť v nedeľu do kostola. Nevie, ako odpovedať redakcia, ale nevedela, ako by som na otázku odpovedal ja. Prv, ako odpoviem, či som držal pri rodičoch alebo pri dievčati, považujem za potrebné spomenúť niečo do úvodu.

Z otázky dievčata vysvitá, že jej rodičia sú katolíci, že si plnia náboženské povinnosti, najmä zúčastňovanie sa na nedeľnom slávení Eucharistie. Z otázky tiež vysvitá, že jej rodičia majú istý svetoznámy, že je chválhodná, lebo mnohí ho dnes nemajú nijaký, že rodičia majú istý výchovný cieľ a isté výchovné prostriedky. Rodičia chci, aby ich deti bolo dobrým človekom a aby po skončení tohto života získala večný život. Keby si toto dievča uvedomovalo, že dobrého jej tým rodičia chci, že ju "námia" v nedeľu do kostola, vtedy by sa pomosovanie na rodičov zmenilo na česť vďaka.

Ke-aký smer výchovy, či už náboženský alebo ateistický, má sa čisť spôsobom uvedomeného poučovania, presvedčovania. Ale nijaký výchovný smer sa nezachová bez istého domcovania. Keďki dieťa, keby nebol zákon o povinnej školskej dochádzke, by prestal chodiť do školy už v prvom týždni. Ke vďaka "domcovaciemu zákonu" a nezávislosti rodičov, akere väčšina ľudí získajú aspon základné vzdelanie. Keďki robotníci by nepracovali, keby nebol výstrojný zákon proti absencii a príživníctvu atď.

Keby sme mali logiku tohto dievčata, potom by sme do redakcie poslali rôzne dopisy: Co mám robiť, moji rodičia ma donútili byť Slovákou? Co mám robiť, učiteľ ma námia na pioniersku schôdzku, na oslavy 1. mája, atď. ?

Moja konečná odpoveď dievčatu by bola asi takéto :

Vidíš pred sebou dva výchovné zámery, náboženský a ateistický. Oboje majú svoj cieľ a k tomu primerané prostriedky. Ke ani jeden nedostihnú depech, ak okres uvedomeného presvedčovania nepoužije aj isté domcovanie, ale aj to prameni zo správnej lásky k človekovi a pre jeho dobro, ktoré on ešte teraz nevie pochopiť.

Uvažuj nad cieľom obidvoch výchovných smerov i nad výchovnými prostriedkami. Ak budeš samostatná a budeš mať rodinu, potom ťi a vychovávej takým spôsobom, ktorý sa ti zlá podľa svedomia a bez predsudkov za najlepší. Pamätaj, že ani ty, či sa rozhodneš pre ktorýkoľvek smer, nesaobideš sa bez istého "donucovania" na svojich deťoch, na ktoré sa dnes ošaržuješ. Vedz aj to, že záležie na svojich deťoch skľamenie, ba aj príliš veľké skľamenie, keď budú robiť a žiť presne opačne, len nie tak, ako si to chceš ty. Tvoji rodičia veria v Boha a neschádzajú v nom útechu. Ja verím, že na základe ich modlitieb to s tebou dobre skončí. Ale kde budeš neschádzať útechu a posilu ty, keď už teraz sa chceš zdať Bohu a budeš prežívať podobné i väčšie skľamenie na deťoch?

Pamätaj na príslovie: "Kto čím hreší, tým trestaný býva".

- 0 -

Deväť pravidiel pro výchovu detí .

1. Pamätaj, že dieťa je dar od Boha, že je to najväčšie zo všetkých peňazní. Nepokúšaj sa formovať ho podľa obrazu svojich susedov. Každé dieťa je individuum, jedinec a treba mu ponechať jeho tvár.
2. Keď dieťa urobí niečo zlé, nezlom mu dušu. Nikdy ho neporovnávej s tými, ktorí ho prevýšili.
3. Pamätaj, že hnev a nepriateľstvo sú prirodzené emócie. Pomáhaj dieťaťu nájsť spoločensky prijateľné prejavenie týchto normálnych citov, alebo ho nauč, ako sa s nimi potlačiť.
4. Prídaj svoje dieťa disciplína rozumne a pevnou rukou. Nečovaj, aby sa tvoj hnev vyvíedel z rovnováhy. Ak dieťa vie, že sa primerane správa, nikdy nestratíš jeho úctu a lásku. A vždy sa presvedč, či trest je úmerný provineniu.
5. Pamätaj, že každé dieťa potrebuje oboch rodičov. Neustály a jednotný front. Nikdy sa nepripoj k dieťaťu proti svojmu manželskému partnerovi. V tvojom dieťati práve tak ako aj v tebe toto môže spôsobiť citový konflikt.
6. Nečovej svojmu dieťaťu všetko, čo si len želá. Dopraj mu poznať strach i odmenu i radosť z nej. Dopraj mu poznať najväčšie zo väčších zadosťučinení - radosť, ktorú pociťujeme z osobných úspechov.
7. Neprivlastňuj si privlastek dokonalosti. Je to niseriadne ťažká úloha na 24 hodín denne. Oveľa ľahšie budeš vychádzať s dieťaťom, keď budeš vedieť, že jeho otec a matka sa tiež môžu niekedy pomýliť.
8. Nikdy natrešaj v hneve, ani nič nesľubuj, keď si vo veľkej dobrej nálede. Vždy urob len také sľuby a ulož len také tresty, ktoré môžeš splniť.
9. Nauč dieťa poznať cenu práce, či sa už vykonáva špinavými rukami pri uhlí, alebo či ide o jemnú prácu rúk pri chirurgickom zákroku. Všetpuj mu do práce, že každý užitočný život je poľnohosp.
10. Neobťažuj svoje dieťa neprimeranými prejavmi lásky. Najčistejšie a najkrajšie lásky sa prejavuje v každodennej a neustálom styku, ktorý dáva pocit istoty a nezávislosti.
11. Nepokúšaj sa chrániť svoje dieťa pred malými strachami a skľemeniami. Posilňuj silu jeho charakteru a buď trpezlivý. Protivenstvá sú najlepšími vyrovnávacími pákami. Nauč dieťa, aby to pochopilo.
12. Už svoje dieťa milovať Bohu a milovať blízkych. Neopisuj jednoducho dieťa do kostola a na bohoslužby - ale vezmi ho tam. Letí na učie príkladom. Nauč ho, ale rozprávaj sa s ním. Keď dáš svojmu dieťaťu pevnú a uveďmeľú vieru v Boha, práve to môže byť jeho sila a ochrana, keď všetko sklame. Koniec.

V. S. Solovjev

O p o s t a .

V m e d l i t b e dostávajú milosť Bohu a odovzdávajú ju bližším v a l i m i s a e , t. j. v každom skutku, v ktorom sa k nim zachováme božsky, ako nás svedčuje naše viere. Ale naše povinnosti nie sú obmedzené iba na Boha. Máme dlh i voči väčším tvorom, ktorí pre nás hriech stenajú a vzdychajú podnos. Keď sa stávajú koňami Božej milosti, musíme rozšírovať jej pôsobenie i na svoju telesnú prirodzenosť a celý náš svet, pretože nemáme kľúč hranice bohohľadskej sile. Ako vtelený Boh vykúpil ľudstvo, tak a Bohom znovu zjednotenú ľudstvo musí opustiť celý prírod, lebo ako je ľudstvo v počate cirkvi živým telom Kristovým, tak celý svet sa má stať živým telom znovuzrodeného ľudstva. Všetko stvorené má byť vykúpené a privedené ku slobode slávy synov Božích /sv. Pavol/. Vo svojej všeobecnosti je to záležitosť vesmíru, svetohistorická úloha. Ale každý jednotlivec má pritom svoj diel osobnej povinnosti - lebo každý vo svojom tele má byť spolupôbiť k epúse tela vesmíru.

Vieme, že nielen ľudská duša, ale i hmotný vesmír je v svrátenom stave pod mocou hriechu a sarti. Nie je nepravou povedané, že celý svet je postavený vo sle. Z lo je v t o m , že d u š a s e p r e t i v i B o h u a t e l o s e p r e t i v i d u š i . Naše duša nechce byť ovládaná Bohom, a preto ani sama nemôže ovládať ani vlastné telo, ani telo vesmíru. Bohu prielnejšie slobodne vládnuť našej duši a prichybovať ju silou svojej dokonalosti a udeľovať jej moc nad vonkajším svetom.

Boh, v ktorom je všetko jednotné a silné, je najvyšším blahom pre našu vôľu, obľúbenou pravdou pre náš rozum a dokonalou krásou pre naše city. Keď prijímame túto plnosť dokonalosti sa cieľ svojich túžob, syálieňoch, citov, dosahujeme skutočnej neohrozenosti.

My však, hoci máme právo vládnuť všetkým smeru privtelenie k vnútornému počiatku všetkého, chceme sa namiesto toho sami stať počiatkom, a oddelíme sa od toho počiatku, chceme ovládnuť všetko zvonku. Chceme sa stať počiatkom a stávajú sa počiatkom - ale hriechu, nemoci a sarti. Namiesto aby sme tížili po jedinom najvyššom blahu, v ktorom je všetko, v ktorom sú všetci nórálne zjednotení, solidárni medzi sebou, sledáme si mnoho blaha výlučne pre seba, oddelujeme sa od všetkých, hľadáme vo všetkom len svoje, a nemáme nikdy pokoja. Namiesto aby sme mali na zreteli celý skutočnosť, v ktorej všetky predmety a predmety sú zvisené vnútornou rozumovou súvislosťou, sestsťuje sa náš rozum na izolovaných predmetoch a analyzuje ich nie preto, aby rozlíšením lepšie pochopil ich jednotu, pevnejšie spojil vo svojom poznaní, ale preto, aby sa už nevrátil k celku, prevracajúc celý vesmír v ústve hrôzu nekonečne drobných a ničím vnútorne nesúvisiacich častíc.

Ľ konečne naše senzitivne duše, namiesto aby boli operou a sbrónou činnosti duše, namiesto aby v citovej oblasti otelenovali obzrah dobre a pravdy, dávajúc mu výraz krásy - naše senzitivne duše sa oddávajú slepému a nemiemnemu smerovaniu k telesnému životu, ktorý nemá vnútorný cieľ, ale iba vonkajší koniec - sarti a hnilebu.

Namiesto aby sme sa citlivo obracali k tomu čo je pravé, dávali mu v sebe miesto a nepodobili ho, robiac seba novým živým obrazom jeho plnosti - sústredujeme sa v sebe a smerujeme ostriu všetkých svojich duševných síl proti pravému a tak spôsobujeme len rozklad. Naše vôle smeruje k panovaniu namiesto k zjednoteniu, náš rozum namiesto poznávanie jednotného pravého sa oddáva rozumovaniu o nekonečne mnohých veciach, a naše senzitivne duše namiesto

aty smerovala k oživeniu hmoty duchovnými silami, smeruje len k nezmyselnému pôlitku z hmoty.

Kedy naše duše zachovávala svoju vnútornú hranicu /tendenciu/, kedy mala božskú dokonalosť sa predstaviť s cieľ svojho života, nebolo by jej treba vonkajšieho omedzovania, počívajúc by plnosť pravéj slobody a neochránčenosti. Ale keď sa odvracia od Božstva, kazi svoju prirodzenosť, naplňuje sa zlým obsahom, nachádza nezmyselné návyky, dáva sa strhnuť klesnúcou neochránčenosťou : bezmernou samolibosťou, bezičelným špekulovaním, namiernosťou myslenných činností. Vzhľadom k tomu, prv než svoju dušu povzniesieme na jej pravé miesto medzi Bohom a prírodou, musíme ju očistiť od neobuhňujúceho zla. Klesnúť nezmyselnosť našej duše sa musí uviesť na pravú mieru a ochrániť pôsobením milosti, ktorá sa spojí s mocou dobrého vládku. Vzhľadom k našej nerušenej prirodzenosti táto aktivita je negatívna : ide o povinnosť **z d r ž e n l i v o s t i**, **č i ž e p ō s t u** v širokom zmysle slove. To je naša základná povinnosť vzhľadom na svoju prirodzenosť. Všade, kde sa vyskytuje namierne, neodmyselné beženie prírodných síl, je nutná zdrienenosť, samootmedzenie, žilné pôst.

Je **p ō s t d u c h o v n ý** /ducha/ : zdržať sa samolibých a penovéčných skutkov, zriekť sa ľudskej cti a slávy. Tento pôst je zvlášť potrebný tým, ktorí zaujímajú isté postavenie v spoločnosti. Jeho **p r e v i d l o m** je : nevyhľadávaj moc a penovanie, ak si povolovaný k moci a k vláde, hľadaj na ne ako na službu; kedykoľvek by si mohol prejavovať svoju prevažnosť, ukazovať svoju nadradenosť a moc, ak toho nevyžaduje blahé bližšieho, zdrž sa toho, neposkytuj potrebu svojej samolibosti /pýche/.

Je **p ō s t r o z u m o v ý** /rozumu/ : zdržať sa jednostrannej činnosti rozumu, neplodnej a nekonečnej hry pojmov a predstáv, nekonečných otázok, kladených bez zmyslu a účelu. Tento pôst je najväčšou nutnosťou intelektuálnym, ktorí zabúdajú na výrok starého Heraklita : Ancho vedomosti nepridá na rozum.

P r e v i d l o tohto rozumového pôstu : nehľadaj vedomosti pre vedomosti, bez úžitku pre bližšieho a cieľa Božie. Nehľadaj novoty a originalnosti v myšlienkách. Kedykoľvek by si mohol vyslovovať názor, nesúvisiaci so spoločným dobrom, zdrž sa toho. Nepridávaj nadmerný význam vedeckým poznatkom, lebo vede má dve nutné hranice: prapôjaté myslenie učencov a neplnosť vedeckého materiálu. Podriadiť rozumovú činnosť morálnym požiadavkám. Krátko: neposkytuj potrebu rozumu.

Konečne tretí pôst vo vlastnom zmysle je **p ō s t s e n z i t i v n e j d u š e** /zmyslov/, t.j. zdržať sa zmyslových pôlitkov neuriedených, neodmerených vedomím rozumu a mocou duše. Za základný spôsob fyzického pôstu bolo vždy povolené zdrženie sa krvavej potreby, mäsa teplotných zvierat, lebo potreba tohto druhu príznačne odporuje ideálnej úlohe našej fyzickej činnosti. Pravá úloha nášho zmyslového života je obrátenie záhradu zeme, znížiť živé na živé, odovzdať zaslúženým bytostiam veľkú intenzitu a plnosť života - oživiť ich. Prírodnym protikladom k tomu je uctievanie živé tvory najväčšou, kde život dosahuje najväčšiu silu, ako u teplotných živočíchov. Pokiaľ ešte nie sme schopní oživiť život prírodu, musíme aspoň čo najviac uctievovať živé. Tým prvou povinnosťou fyzického pôstu nesmeruje iba k obmedzeniu našich zmyslových pôlitkov, ale i k náprave našich vzťahov k vonkajšej prírode.

Neslávme tieto vzťahy napraviť **n a r e z**, neslávme sa úplne zbaviť nutnosti zabíjať, aby sme mohli žiť; ale slávme o sme povinní postupne zmenšovať túto nutnosť. Preto adresovať Cirvi

nechcete úplnú zadržanivosť od nás, pripášte mnoho stupňov a spôsobov fyzického pôstu.

Všeobecné p r a v i d l o fyzického pôstu : nečovej potrebu svojej myselnosti; poloť nečse svojej vražde a samovražde, kústan ktorým nutne vedie zhoa po kmetných pôžitkoch, očisťuj a preporeduj svoju vlastnú telesnosť, aby si sa pripravil k pretvoreniu tela vesmíru.

Modlitba, skauina a pôst sú tri základné skutky osobného náboženského života. Kto sa narodil k Bohu, nepomáha ľuďom a neriadi svoju prirodzenosť zadržanivosťou, ten je ďaleko od náboženstva, a j keby vyslel, hovoril a písal o náboženstvých veciach celý svoj život. Tieto tri základné skutky náboženstva súvisia spolu tak tesne, že jeden bez druhého je neúčinný. Ak nás modlitba nepovzbuďuje k dobrým skutkom a ku kroteniu našej zmyselnej prirodzenosti, je to nedobrá a slabá modlitba, je v nej prmiečaná ľal alebo samolibosť. Práve tak, ak skauina nie je sprevádzaná modlitbou a zadržanivosťou, je skôr výrazom slabej povahy, než pravej lásky. Končne pôst postovaný samotibo pre cvik v sebovládení alebo z národnomyseľnosti, i keby dal silu, tak nie k dobru, a pôst hoci i a modlitbou, ale bez milosrdenstva zostáva obetou, o ktorej bolo povedané : "Milosrdenstvo chce, a nie obety". V spojení týchto troch - modlitby, skauiny a pôstu, pšebí jediná milosť Boha, ktorá nás nielen apája s Bohom apasit ľudstvo a prerodiť prirodzenosť sveta. Ale v našej noci je :

- modlit sa k Bohu,
- pomáhať bližným v ich potrebách a
- zdokonaľovať vlastnú prirodzenosť zadržanivosťou.

To je v našej noci a preto je to osobná povinnosť každého z nás.

V plnení týchto troch povinností uskutočňujú sa i tri božské čnosti: modlí sa s v i e r o u, čin dobre ľudom s l á s k o u a prekonávej svoju prirodzenosť v n á d e j i na budúce vzkrísenie.

- 3 -

Vladimír Sergejevič Solovjev sa narodil 28. januára 1853. Jeho otec, univerzitný profesor, autor významného diela "Dejiny Ruska" bol predovšetkým vedcom, ktorý šil iba na okraji rodinného života. Bol hlboko veriacim pravoslávnyim kresťanom, ale vo svojej rodine nebol schopný vytvorit teplé ovzdušie dôvery a lásky. Jeho predčesť na vyvinutý syn rástol v prostredí, kde suverénne vládla matka. Počnie jedenástym rokom sael upadnúť do krízy. Čekare sa dostal do prudkého rozporu s tradíciou rodiny a náhľadmi otca. Ako trinásťročný chlapec otvorene vyhlási, že je materialista a neverec. Vo svojej izbe namoal sniesť ani ikony, preto ich vyhodił von oknom. Mednevné štádium prírodných vied, stále rozširovanie duchovných obsorov, vročné vlohy k metafyzickému hľadaniu a mystický sklon vidieť pod povrch, odkrývali mu štrbinsy v jeho materialistickom presvedčení. Až natoľko, že sa bolo treba rozhodnúť: alebo sa vzdeť svojho materialistického svetozázoru, alebo sa vrátiť ako porazený, námetretný syn. Vladimír sa rozhodol pre te druhé. Ale nevrátil sa k náboženstvu svojho detstva. Zanecháva prírodné vedy a prestúpi na filozofiu. Keł 21 rokov, keď dosiahol doktorát z filozofie na tému "Krise západnej filozofie" a jej brilantná obrana v Moskve, ktorá bola senzáciou, získala mu katedru filozofie. Ke prednášal iba rok. Vybral sa na cesty: Londýn, Taliansko, Grécko, Egypt. Po návrate napísal dve diela: "Filozofické princípy jednotlickej vedy" /1877/ a po roku "Prednáška o bohoľlovečenstve".

Na túto poslednú tému už predtým prednášal na petrohradskej univerzite. Medzi stálymi poslucháčmi bola i Tolstého manželka, zovše Tolstoj sám a dost často aj Doctojevskij.

Koniec tejto plodnej periódy tvorila publikácia "Kritika abstraktných princípov". Väčky tieto diela spájala spoločná idea tzv. "pozitívnej všejednoty". Soloviev bol majstrom syntézy. Ke poslucháčov robil dojem génia, hoci mal iba čosi vyše dvadsať päť rokov.

Situácia sa zmenila po udalostiach okolo atentátu na Alexandra II. Soloviev odsúdil vrahov, ale žiadal pre nich milosť. To stečilo, aby stretol kateđu. Takže od hluku kateđy vaneje sa intenzívnemu štúdiu a písaniu. Žil bez domova a bez denného poriadku. Jedával, keď mu to niekto pripomenal alebo ho priviedol k stolu. Nešiel v biele, ale nikdy nemal peniaze. Hozdal ich prvým chudobným, ktorých stretol. Smar jeho spísbu udáva vášnivá túžba pokreštenenia sveta a zjednotenia cirkvi. Pretože jeho myšlienky nespadolí do rámcu pravoslávia, dostal sa do konfliktu s biskupmi, ktorí ho nakoniec vyobcovali. V roku 1896 Soloviev formálne vstúpil do katolíckej cirkvi.

Posledné roky jeho života boli najtrpkéjšie. Nedôvera v akademickej činnosti, nepochopenie cirkevnej autority, sklamanie v apoštoláte, rezervy voči jeho teologickým náhľadom, choroby a úprezie, strádanie a sklamanie mu hrozili zvrátením sa osobnosti. Ke nič ho nemohlo obťoť o životný elán a smelú snu. Umrak v plnom vedaní toho, v čo veril a za čo sa boril. Zomrel v dome prince Trubeckého v Uchojom pri Moskve dňa 11. augusta roku 1900. Jeho posledné slová boli: "Nedovoľte, aby som zadržal... Upeniajte sa stále sa modliť za Židov". Predvídal, že ich v Európe očakáveľ? Po slovách "Takže je pracovať vo vinici Pánovej", skončil, sponstraný sviatosťami. Ak by ich bol prijal z ruky katolíckeho kňaza, ale ho nebolo naširoko-šaleho. Preto si žiadal pravoslávneho duchovného.

Čo po jeho smrti ostalo, nebolo dojaké hnutie alebo nový prúd spiritualizmu. To prišlo neskoršie, keď idey, ktoré zanechal vo svojich početných knihách, dozreli v myšliach čitateľov.

Najväčšiu časť jeho literárnej tvorby zaberá filozofia a teológia - dvadsať zväzkov. Ich základu tvorí metafyzika - základ myšlienkovvej náštavy. Ako dvadsať štvoročný vydáva knihu "Obrana metafyziky" a po dvoch rokoch "Princípy integrálneho poznávania". V týchto ako aj v iných dielach Soloviev poukazuje na nutnosť novej metódy filozofického bádania - mystická skúsenosť.

V knihách a článkoch, ktoré nie sú povahy metafyzickej, ale sa zaberajú cirkevnou a politickou problematikou, Soloviev rezi cestu dvoj ideám: zjednotenia cirkvi a teokracii. Aká úloha má v tom hrať jeho krajina, vysnešil v diele "Rusko a univerzálne Cirkvi", ktoré vyšlo po francúzsky - z obavy, že by ho cenzúra nepropustila. V kozmogoničných náhľadoch pripomína jednek stoichní "dušu sveta", jednek Teilharda de Chardina, ktorý z pozície prírodovedca, filozofa a teologa hľadá višiel v Kristovi predčov, hynú sily, zmysel, cieľ a exemplárnu príčinu kozmického vývoja a všejkého bytia.

Kada, že nešiel spon o päťdesiat rokov skôr. Jeho myšlienky nemali kedy vyzrieť vo vedaní jeho národa. Práve po jeho smrti sa Rusko stalo javiskom katastrofy: ak ho ruské pravoslávie očmieto- lo pre jeho katolícku citenie, tak ho komunizmus dal na index pre jeho kresťanské a všeobec náboženské názory na život. Ak náboženská reštaurácia posledných rokov vzbudila záujem o Solovieva medzi občami so-vietkeho zväzu. Mnohí z významných konvertitov nešli cestu k henobedaniu náboženstvu svojich predkov práve prostredníctvom Solovieva. Podľa Levitina-Krasnova sa Soloviev stal učiteľom náboženskej obrody v Sovietskej zväze. Tak jeho meno a diele sa stave znovuzrodenia kresťanstva v krajine, v ktorej už dávno nele byť len historickou spomenkou.

Príprava na pôstne obdobie .

Na Popolcovú stredu vstupujeme do 40-denného obdobia veľkého pôstu /6 s pol týždňa bez nedeľ/. Cirkov máže čelá veriacich popolom a pritom hovorí : "Pomôž, človeče, že si prech a v prech sa obrátiš", alebo "Čiňte pokánie a verte evanjeliu". Je to jediný raz v liturgii za rok, čo nás cirkov oslovuje: človeče. Ináč nás vždy oslo- vuje: bratia, sestry.

Prečo to robí ?

Chce nás pripomenúť základnú pravdu o nás, o existencii človeka: Človek je hriešnik a hriech má strašný následok: **s m r ť**. Slová "človeče, si prech a v prech sa obrátiš" boli vyslovené pri potrestaní sa hriech prvého človeka v roji a stavajú každého z nás na pôdu našej úbochosti.

Čo očakáva od nás Cirkov v pôste ?

Ze popolcovým krikom sa našich čelách zahájine časť týždňov prav- dy, poctivosti a úprimnosti voči sebe samým. Má to byť čas poctivého zamyslenia sa "pomôž, človeče", hodnotenie, ale aj úsilie o nápre- vu, čas obrátenia, zmeny myšlienky - pokánie /metanoia/, čoba silnej obhajoby našej vnútornej olobody voči zlu, voči egoizmu, pýchár- stvu, pýche života a ľahostajnosti. Každý z nás má svoju vlastnú históriu : históriu omerovania k svetlu, ale aj históriu svojich nedepechov, pádov, zlyhaní. Kto z nás nepozná túto svoju históriu? Kto a nás necíti, že nie je na výške, že má veľkú vieru, alebú nádej a že je chladný v láske? Zamyslime sa každý na svojiz osobný zlyha- nie.

Teda východiskom obnovy musí byť **p o k o r a**, uznanie : **s o m h r i e š n i k**, **p e t r e b u j e m** robiť pokánie /výrok tri- dentského koncilu: život každého kresťana má byť ustavičným pokánie/. Ale aj: veľa som dostal, nečakane málo dávam. Na hĺbku! Srdce! Zly- točnosť, sústrediť sa.

S evanjeliovou bedlivosťou a neaprosnou poctivosťou voči sebe sa snažme obnoviť kráľovstvo Božie v nás. Táto obnova v **p r v o m r e ť e** znamená odizitť sa, energicky sa vyperiedať s hriechami a svedčate plniť svoje povinnosti, event. duchovné záväzky.

U niekoho to bude presné plnenie povinností v škole, v domácnosti, u iného vyriešenie vzťahu k rodine, u iného zbavenie sa závislosti a poľivočnosti, u inej zase veľké lipnutie na móde, u iného námrenie Ješu zlytočnosťami. Ochotť svoju sľabinu nám pomôže výrok Pánov : **K ť e j e v á š p o k l e d , t e m j e v e š e s r d c e** - voše myšlienky.

Teda: okolo čoho sa najviac, ba ustavične todie a stále sa k tomu vracajú naše myšlienky? Je to televízia, móda, chlapec, dievča, táb- be vyniknúť, pohodlie, zábrava? To je náš poklad.

Mal by nás byť **B O H** - najvyššie Kráče, Pravda, Dobro, Láska a Šťastie. Aké miesto má súdžen o jeho Kráľovstvo v mojom živote? Je našou povinnosťou dať ho na prvé miesto : **hľadajte najprv...**

D r u h ý s t u p e ň duchovnej obnovy: sújednotiť sa s našim Pánom, ktorý kráče v detrety svojom umučení a z lásky k Namu urobiť niečo navyše, než povinnosti, napríklad :

- a/ **ď u c h o v n é ž i t a n i e**,
- b/ **m o d l i t b a** krížovej cesty a bolestného rušenia,
- c/ **s e b e z á p e r** : Kráľovstvo nebeské sa dobýva násilím a násil- ní ho uchvacujú. Kto neberie svoj kríž na seba a nezaprie sám se- ba a kto sa nezriekne všetkého, nemôže byť mojim učeníkom.

V pätatna obdobi budeme si odepierať mysluvé pôžitky tým, že sa zriekneme nejakých možností a lukam a ušetrené peniaze venujeme chudobným, starým, opusteným, na dobré podujatia, hoci by sa tieto peniaze išli aj na. Odeprieme si televíziu, aby sme mali čas na dobrú knihu. To je pozitívna stránka sebazáporu: láska je viac než obeta, "milsrdénosťve chceš a nie obetu", "čo ste urobili jednému z mojich najmenších bratov, máte ste urobili".

Je to obdobie n a s é v r o v . Priprava na vypočúvanie, prehliadky, väzenie, smrť. Bez literatúry, bez sviatok. Preto každé prijímanie ako by bolo posledné: V sile tohto chleba kráčaš štyridsať dní a noci...

Modlime sa: Milsrdný Bože, dopraj nám týmto svätým pôstom nastúpiť cestu duchovnej obnovy, aby nás pokánia posilnovoalo v boji proti nepriateľom spásy. Amen.

- o -

Robert H. Benson

Môj priateľ.

Dovoľte mi porozprávať, ako som sa s ním zoznámil.

Mnoho som o ňom počul, ale som nečelil.

Keďže mi posielal čary a dobrodenia, ale som sa nikdy neďakoval.

Často sa zdalo, že túžil po mojom priateľstve, ale ostával som chladný.

Bol som bez priateľstva, nešťastný, unierol som hľadom a bol som v nebezpečenstve každú chvíľu. On mi ponúkol priateľstvo, pohodlie, dobrodenia a istotu, ale ja som ešte stále ostával nevďačný.

Konečne prekriľoval môj chodník a so slzami v očiach sa prosil, hovoriac: "Pod o ostas u mne!"

Dovoľte mi povedať, ako teraz so mnou zaobchádza.

Dáva mi všetko, čo potrebujem.

Ne dáva mi ešte viac, než sa odvážam pýtať.

Prechádza každú moju potrebu.

Prosi ma, aby som lišiel viac.

Nikdy mi nepripomína moju minulú nevďačnosť.

Nikdy mi nevyčíta moje minulé sielanstvá.

Dovoľte mi čelať povedať, čo si myslím o ňom.

Je práve taký dobrý, ako je veľký.

Jeho láska je práve taká horúca, ako je verná.

Je štedrý v priateľstve, ale aj verný v dôdržovaní.

Čierli práve tak na moju lásku, ako si ju aj nosluhuje.

Díkmi som mu za všetko, ale on mi prikazuje, aby som ho volal priateľom - J e š i š K r i s t u s .

- o -

Vezmi svoj križ.

Vezmeš. A ty buď, Kriste, tu, keď budeš padať. Nič nie je bleskurýchlejšie ako bolesť, od ľudí;

prechle by sa hneď, ale kto tvoje plece z ľudí prechle?

Po tvojom križi obzerám sa,

po tvojom pleci, ja slabý,

a horia Golgotou

aj slabo milujúci.

Rudolf Bilong

- o -

Informácie o filme

Protello Sole sorella Luna - Eret Slako sestry Luna

od režiséra Franco Zeffirelliho
z produkcie Cinecittà, Euro International, farebný super 8 mm.
V hlavných rolách :

Graham Faulkner, Judi Bowker, Leigh Lawson, Lee Montague,
Valentina Cortese, Alec Guinness, Adolfo Celi a ďalší.
Réžia: Ris Ortolani

N á m e t :

Frontišek, syn bohatého talianskeho obchodníka z provensálsky /francúzsky/ žily je veselý chlapec, ktorý prežíva svoj život v spoločnosti priateľov.

Keď došlo k vojne medzi mestami Perugia a Assisi, aj Frontišek sa jej zúčastní. Bole to preň nová, vzrušujúca hra. Vrátil sa z nej však telesne vyčerpaný a ešte viac duševne zranený. Po dlhom premyšľaní, ktoré spôsobilo jeho zmenu, mladý Frontišek sa nechýňa láskou k chudobným a poniženým, ktorí pracujú vo fabrikách jeho otca. Zrieka sa konzumného spôsobu života a utáča sa zriekajúceho kostolníka svätého Damiana, ktorý pomocou svojich prvých nasledovníkov na Kristovo vyznanie obnoví. Jeho starí priatelia sa jeden po druhom pridávajú k nemu. Prípojí sa i útrastročná Klára /Chiaro/.

Zložie sľub, že budú žiť z skauky. Dobré situová obyvatelia mesta Assisi ich však považujú za bláznov. Frontišek a jeho spoločníci sa postavili proti sebe civilní i náboženská moc. Rozhodli sa, že pre nich budú platiť iba spôsoby života podľa evanjelia. Aby sa presvedčili o správnosti svojho rozhodnutia, vydali sa na cestu do Ríma, aby požiadali pápeža o radu. Boli prijatí pápežskými dvorcom, plným lesku kardinálskych plášťov, oblekov a prepychu. Keď sa dostali pred trón Innocenta III., Frontišek poniženým hlasom číta akt podrobenia sa a poslušnosti pápežovi, potom svoju reč improvizuje. Kardináli a biskupi, rozhorčení slovom tohto mladého brata, vydejú rozkaz aby ich odvedli. Po uválení o ňom, pápež ich dá znovu zavolať, zostápi zo svojho trónu a s poniženosťou a obdivom pre Frontišeka a jeho dielo, pobožná mu nomu.

Kontestátor plný pozie .

Frontišek z Assisi od režiséra Franco Zeffirelliho je predstavený iným spôsobom, ako vo filme Rosselliniho, ktorý si za predlohu zbral životopis podľa "Kvietkov - Pieretti". Nie je ani hrdinom podľa hollywoodského spracovania režisérom Michaelom Curtizom. Zeffirelli nám predstavuje Frontišeka ako talianskeho mládenca trinásteho storočia, ktorý si všetkých a všetko postavil proti sebe: rodičov, priateľov, sociálnu triedu mesta - aby išiel za svojím anom a chudobe a čistote, ktoré vyvierajú z nečakane objavenie evanjelia a skutočného prežitia kresťanstva vo svojom živote. Počobne, ako dnes mnohí mladí ľudia, ktorí sa stavajú proti spoločnosti v ktorej žijú /kontestujú/, aby uskutočňovali veci, v ktoré veria. Aj títo od vylúčenia a odtrhnutia od spoločnosti v ktorej žijú, ale postupne zostávajú menej osamotení.

Ne rozdiel od týchto Frontišek neboli "beat" alebo "hippies". Prijíma tie isté znaky rebelantstva ako mnohí mladíci dneška, ale ne rozdiel od nich on bol tichý a jasný.

Rebel bez násillie .

František je synom rodičov, ktorí vojnu zbehli. Všetci - rodičia i priatelia - sú vodcovia, ktorí rozkazujú. Aj on ide na vojnu ako jeho vrstovníci, ale vojna ho obráti. Vystaví ho skúške, otvorí mu oči k realite: vidí, ako ľudia dychnú po bohatstve a moci, po ovládnutí iných - vydedených zo spoločnosti, vyhladovaných, neschopných nájsť pravú vieru, bez podpory druhých. V kontraste k tomuto kresťanstvu, ktoré všetci vyznávajú, ale ktoré nikto nespikuje práve v láske k bližnému, v jednoduchosťi a chudobe, pochádza vzburá a Františkovo rebelantsvo bez násillie, ktoré je hlboko otvorené až k vyhadzovaniu majetku svojho otca z okna, aby sa na ňom mali účasť aj chudobní. Toto Františkovo nákeznivé bláznovstvo nadechlo aj jeho priateľov, tak isto synov bohatých a vplyvných rodičov, ktorí ho nasledovali v tichom odpore voči spoločnosti tých čias.

Film je zameraný viac na obraz pre svoje znázornenie prostredia, ktoré pramení z jedinečnej historie, ktorou bol niekoľkokrát inšpirovaný i Giotto a podľa ktorej udalosti a príhody sú znova prežívané, ako i pre dokonalý rytmus, pomocou ktorého režisér vytvoril toto dielo. Neuvádza nemožno, ako tomu je napr. u "avietkov". Húvatevu u pápeža vykresľuje rozumne a trízavo. Je to jeden z najkrajších filmov, ktoré máme možnosť v poslednom čase vidieť.

Je to náboženský film ?

Možno niečo viac. Z tejto častej témy divadelného a filmového sveta režisér vytvoril presvedčivé dielo. Je to teda náboženský film vo vyššom zmysle. Historické prostredie, v ktorom sa film a dej odohráva, bolo režisérmi zanechované. Tu je však presvedčivo vyriesené. Postava svätca z Assisi je vystihnúť a preniknúť skutočnosťou a pravdou. Je otváraná v novom svetle pre toho, kto ho poznal iba podľa životopisu. Prírodné epizódy a udalosti sleduje vnútorní niť bez potlačenia divadelných efektov. Reč je tichá, dialóg je na vysokej úrovni a inšpirujúci.

Pre určité aspekty je to veľkofilm. Ako obrazové tak i zvukové prevedenie je úpine v službe prehĺbenia jednej z najvýznamnejších postáv katolíckej Cirkvi: svätca, ktorý nestretal na lechu a ktorý je mladý a prítelivý napriek odetapu osm storočí.

Vydala B.G.

SANPAOLOFILM, Via Portuense, 746-00148 Roma, 1980.

- 0 -

Koľitba so školy svätého Františka :

Pane Ježišu, urob na tvorca pokoja,
aby som vnášal lásku, kde panuje nenávisť,
odpustenie, kde sa množia urážky,
jednotu, kde vládne neuvornosť.

Dej, aby som prinášal pravdu tým, čo blúdia,
vieru tým, čo pochybujú,
nádej tým, čo si záleži,
svetlo tým, čo tápu vo tmách,
radosť tým, čo smútia,

Dej, aby som sa snažil skôr potešovať iných, než aby ma potešovali,
skôr chápať iných, než aby ma chápali,
skôr milovať iných, než aby ma milovali.

Pretože len keď dávame, nedobídamo,
len keď zabídamo na seba, nechádzame seba samých,
len keď odpúšťame, dostávame sa nám odpustenie,
len keď odumierame seba, povstávame k večnému životu. Amen.

- 0 -

Už sme Vás informovali o tom, že dňa 9.12.1982 zomrel P. Ján Baptista Bárta vo veku 61 rokov. Pohrebné obrady sa konali 17.12. na cintoríne v Liberci.

I N M E M O R I A M .

Nikdy som to tak necítila,
 až dnes, keď v očiach steje slza,
 že Tvoje dynamičnosť - charismatická sila -
 má toľko spoločného s Volajiciu pri Jordáne,
 kňaz Ján Krutiteľ,
 skutočne menší brat o pr iprevovateľ
 rovných ciest Pánovi
 do srdca pýtajúcich sa: "Čo máme robiť?"

Viem, že to adventné: "Hľa, prídeme čoskoro!"
 si nesl preaveďdivo v hĺbkach vnútra.
 Pretože signály Tvojho srdca boli už také:
 - bude to dnes? - bude to zajtra? -

A teraz je odrozu väčšie hotové.
 Je koniec dlhých ciest,
 je koniec neistôt, je koniec ľudských hrôz...,
 pretože niekto VŤÁŽI stál na stráži,
 rozkázal zastaviť tvoje auto
 o jedným slovom: "Pochi",
 že preniklo do toho "zajtra",
 ktoré nikdy neprestane...

Nespadla síce tvoja hlava
 pod ostrin ketového meče,
 ale p"stnáštreďný "Mecheront" - ó Pane
 o úzkost' posledného roka
 to je Tvoje nekrvavá sláva...
 Pamiatka Tvoje zostane svätá,
 Ján Krutiteľ, kňaz,
 menší brat o veľký významoči!

P. Ján Baptista B Á R T A sa narodil 18.3.1921 v Pribrami. Dňa 29.3. 1921 bol pokrstený a prigošenono Jozef. Jeho otec Alojz bol majiteľom autocoprevozne. Matka sa volala Juliana, rod. Sykrová. Rodičia mali ešte troch ďalších synov: Alojso, Leďalovo a Václava.

Po ukončení Ručovej školy P. Márta študoval na gymnáziu v Pribrami, kde tiež maturoval. Ako študent bol veľmi činný v katolíckou skaute pod vedenia prof. J.O. Martinovského. Podľa svedectva jedného spolubrata, ktorý bol jeho spoluziakom a priateľom, O. Baptista už od mladosti vynikal svojou háčevnosťou a bystrosťou. V skaute pracovali spolu a pri spoločných výletoch často debatovali o filozofii, živote, náboženstve a mystike. Ráňle smrť jeho brata Alojza roku 1940 veľmi silno zapôsobila na Josefovú vnímavú dušu. Hneď potom bol O. Baptista totálne nasadený a poslaný do Nemecka na prácu. Pri jednom príležitostnom zájezde do Dánska spoznal františkánsky rád a keď sa vrátil do vlasti, 4.5.1942 vstúpil do františkánskeho noviciátu v Hájku, kam ho českore nasledoval i jeho priateľ zo štúdií. Pred Vianocami toho istého roku boli znovu odvelení na prácu do Nemecka a boli zamestnaní v Aecherslebena, v blízkosti Halle, v semenárskom závođe "Terre für Semenzucht". O. Baptista od mladosti bol obospázaný a riadenia motorových vozidiel, neskôr ovládal všetky kategórie vozov, čo mu pomohlo i pri totálnom nasadení v Ríši a zostalo prospešným i v neskoršom živote. Podľa svedectva jeho priateľa netajil sa prisaia, že by najradšej zomrel za volantom, čo sa mu nakoniec i splnilo.

Keď sa vrátil z Ríše, svojiz nadšením a presvedčením pomohol priateľovi k návratu do kláštora. Svojou usilovnosťou a nadaním dokázal dokončiť bohoslovecké štúdiá na fakulte KU v skrátenom termíne, sai za tri roky. Jednoduché skúsy zložil 4.7.1944, slávnostná 12.1.1947. Dňa 24.6.1946 zložil s vynikajúcim prospechom štátnicu z biblických vied Starého a Nového zákona. Už vtedy sa pripravoval na doktorát z teológie. Počas štúdií pod vedením prof. Dr. Hegera pripravil k vydaniu Zeltár s novým prekladom Helmer na každodenné používanie. Na káse bol vyavstevný dne 9.3.1947 v kostole sv. Františka u Križovníkov v Frehe a primičná sv. omša mal na Veľkonočnú nadeľu 6.4.1947 v dekanšom kostole sv. Jakuba v Pribrami. Asistoval mu jeho priateľ a spolubrat, primičná káse mal provinciál univ. prof. Dr. Ján Kapistrán Vyskočil. O. Baptista pôsobil už ako teológ v pasterácii pohraničia, kam vozieval svojho kvardiána P. Dr. Ambroža Tebolu. Roku 1947 bol O. Baptista preložený do Keďené naď Chri, kde s horlivosťou vykonával pasteráciu v niekoľkých farnostiach. Vzdielenosti mu pomohlo zvládnuť schopnosť ovládania motorových vozidiel. Roku 1949 bol preložený do Frety ku kostolu Panny Márie Snežnej, aby ukončil svoje štúdiá doktorátom z teológie. Práve v noci z 13. na 14. apríla, keď dopisoval svoju dizertačnú prácu, došlo k sústreďeniu rehoľníkov. Františkáni boli prevezení do kláštora v Hejniciach, 26. apríle premiestnení do Bohosúďova, kde boli ubytovaní v bývalom biskupskom gymnáziu, ktorý viedli O. Jezuiti. Bolo to roku 1950. K františkánska českore pribudli minoriti, ktorí boli sústreďení v druhej etape. 24.6.1950 bol prevezený ešte s niekoľkými inými bratmi do kláštora v Zelive, kde boli od začiatku internovaní predstavení rôznych rádo a k nim postupne pribudli ďalší. Interakcia pre O. Baptistu bola neúnosná, preto dne 2.9.1950 utiekol z internačného tábora a pracoval medzi katolíckou mládežou, lebo už roku 1949 bol menovaný arcibiskupom Beronom za ducho-vného redcu mládeže v Katolíckej akcii /KA/. Na jar 1951 bol O. Baptista zovretý a po vyšetrovaní v Ružyni dne 1.11.1952 odsúdený štátnym súdom v Frehe podľa § 78 k trestu

odňatie slobody na dvadsať rokov pre velezrađu. Vznemý bol na Mírove, na Jáchymovsku, v Leopoldove a v Kaňkách /Veldice/, odkiaľ bol 13.4.1966 z výkonu trestu podmienenečn propustený na služobnú dobu, ktorá mu bola amnestiou z 9.5.1968 odpustená. Po návrate z výkonu trestu pracoval ako baník v Uranových baniach v Příbrami až do roku 1968. Patril medzi hlavných iniciátorov založenia Sekretariátu rehoľných spoločností a od júla 1968 bol duchovným správcom kongregácie Školských sestier OSF v Cetechovičoch, od septembra v Slátičanoch. 1.1.1969 sa stal administrátorom detanského úradu vo Vrchlebi.

Dňa 12.5.1969 pri autchevárii došlo k ťažkému zraneniu /prasknutá pánev, rozbitý kolenný kĺb a pretŕpný nerv na ľavej nohe/ a po dlhšom liečení bol postihnutý srdcovým infarktom. Dňa 16.3.1970 odišiel do invalidného dôchodku. Odšťahoval sa do Liberca, kde získal časť domu, v ktorom s ním bývali podnájomníci, ktorí sa zaujímali o náboženské otázky. Popri tom podľa § 16 vykonával v duchovnej správe u sestier vo Vratislaviciach a v Veskom Lube. Po 31.12.1976 súhlas na duchovnú službu už nedostal. 15.6.1980 bol vyrozumený o trestnom stíhaní podľa § 178. 8.11.1980 bola v dome prevedená policejná prehliadka, zabavené niektoré písomnosti a on sám nastúpil vyšetrovaciu väzbu, v ktorej bol tri mesiace. 7.4.1982 teledény Cirkevným súdom v Liberci na 18 mesiacov stretý slobody nepodmienenčne a v odvolacom konaní pri Krajskom súde v Bratislave nad lobom mu bol 21.7. trest znížený na 12 mesiacov nepodmienenčne. 25.10.1982 bol povolaný k výkonu trestu, on však žiadol o odklad pre zdravotné dôvody. Súčasne poдал žiadosť o oslobodenie spod trestu, 9.12.1982 ho za jazdy autom, ktoré sám riadil, zastihol v blízkosti hrádca Kráľovce tretí infarkt, na ktorý podľahol. Pohreb sa konal v Liberci 17.12.1982. Po pohrebe došlo vyrozumenie z Ministerstva spravodlivosti, datované 9.12., že žiadosť o oslobodenie spod trestu bola zamietnutá.

Otec Baptista bol mimoriadnym človekom už svojou povahou. Hovorieval, že v Božej službe je potrebné sa stráviť. V práci na kráľovstve Božom predčasne vyšiaril. Jeho práce bude zhodnotené až neskôr.

RIP.

- o -

S v ť ý r o k 1 9 8 3 .

Pred Vianocami 1982 mal sv. Otec prejav kardinálom, z ktorého ho vyberáme: Ježiš Kristus prišiel, aby nás spasil. Vychádza v ústrety človeku, aby ho zbavil otroctva hriechu a vrátil mu pôvodnú dôstojnosť. Preto ohlásený Svätý rok má byť rokom vykúpenia, t.j. Božej lásky, ktorá nám bola pomáhaná cez Krista. Tento rok je výzvou k dnešnému človekovi a dnešným veriacim, aby hlbšie pochopili vykúpenie. Je to prechodný Svätý rok medzi rokmi 1975, z mimoriadnej skúsenosti ktorého vychádzame a medzi budúci, ktorý sa bude oslavovať roku 2000. Svätý rok začne 25. marca 1983 na sviatok Zvestovania Pána, kedy Cirkev oslavuje začiatok vykúpiteľského diela a skončí na Veľkú noc, 22. apríla 1984.

Svätý rok je výzvou k pokániu a obráteniu. Tejosť vykúpenia budeme prežívať tým, že vyjdeme z myšlienok prvých encyklik Jána Pavla II. "Vykupiteľ človeka - Redemptor hominis" a "Bohatý na milosrdenstvo" /"O Božom milosrdenstve"- publikovaná v Duchovnom pastierovi 8. 10/1980, str. 242-271/.

Svätý rok sláviame v každej miestnej cirkvi. Je zároveň i veľkou službou ekumenizmu, ktorému musí predchádzať vnútorné obrátenie. Má Mariánsky ráz. Mária je panenkou Matkou Vykupiteľa a v dôsledku Kristových zaslúh je i prvou vykúpenou.

- o -

Informácie z procesu Gondová - Novašovský .

16. augusta 1982 urobila Štátna bezpečnosť Gondová prehliadku u Heleny Gondovej pod zámienkou, že hľadá pobovaný tovar. 31. augusta 1982 urobili prehliadku u Františka Novašovského z dôvodu nariadenia dozoru nad cirkvou. V oboch nešli náboženckú literatúru, u druhého flašu "ornaginu"-preparátu na rozanokovenie ornigom. Prokurátor oboch obvinil z nariadenia dozoru nad cirkvou a z poburovania proti spoločenskému a štátnemu zriadeniu. V priebehu vyšetrovania do konca r. 1982 bezpečnosť vyšetrila vyše sto osôb. Ne-priek možnosti doplnenia kartoték o tzv. "podzemnej cirkvi" zo strany ŠtB, výsledky vyšetrovania boli malé. Podľa vyjadrenia prokurátora u mnohých svedkov sa prejavila znalosť z poučenia, ako sa správajú pri výsluchoch pod názvom "Základná pravidlá hry". Svedkovia vypovedali v prospech obvinených až na jeden prípad, kedy svedok pod n á t l e k o m v y š e t r o v a t e ľ a d o - z n a e l , že Novašovský mu dal zo svojej knižnice knihy a náboženckých obachov. ŠtB začala tvrdiť, že tieto sú poburujúceho charakteru a to sa stalo záchytným bodom, aby sa prípad dostal pred Obvodný súd Bratislava I, kde v dňoch 24. - 26. januára 1983 prebiehal proti obvineným proces. Obšľobcom bol obvodný prokurátor Tibor Špakál, predseda senátu dr. Emil Jurkovič. Helenu Gondová obhajoval dr. Vojtech Kempáček, Františka Novašovského - dr. Tibor Böhm.

Protokol o prípade informovali zahraničné médiá, v prvý deň pojednávania do Justičného paláce prišlo asi 100 ľudí a nemalý počet príslušníkov ŠtB. Z hostí to boli zástupcovia Charty '77 a z Paríže zástupca francúzskej odbočky Komisie Justitia et Pax. Medzi prítomnými bol otec biskup Ján Korec. Z trnavského arcibiskupstva, kde prebiehal súd a kde bývali i títo súdenci laici, oficiálne sa nezúčastnil nikto. Ke preťahujú prvého dňa boli vpusťení okrem "študentov" - príslušníkov ŠtB v civile- príbuzní obšľobovaného, návštevník z Paríže a pŕv ďalších osôb. Ke protávkne už iba príbuzní a "študenti".

Helena Gondová a František Novašovský sa správali veľmi statočne. V priebehu vyšetrovania Helena Gondová vôbec nevypovedala a František Novašovský síce vypovedal, ale nepriznával vinnu a nikoho neusvedčoval. Počas súdneho procesu obaja odmietli obšľobu a proces prehľadali sa prejav diskriminácia veriacich. Helena Gondová povedala, že vieru v Boha si nechce vziať ani za cenu straty vlastného života! František Novašovský sa odvolal na ústavu, poky OS N o ľudských právach a na zákon č. 120/76 Zb. - občianské čochody. Odmietli tiež obvinenie z poburovania, čomu nasvedčujú i kladné posudky z miesta bydliska a od zamestnávateľov. Svedkovia neusvedčili obšľobovaných. Svedok, ktorý vypovedal že Novašovský dal knihy, teraz vypovedal o nátlaku vyšetrovateľa, aby svedčil proti Novašovskému. Pred súdom poprel, že by mu tento bol dal knihy, že on sám si ich zobral z Novašovského knižnice.

Zástupcy predčojednávacom síečas se celé dve dni nahlas modlili ruženec. Keď se obšľobvaní objavili v putách, vítali ich vášnivými sympatií a na druhý deň im odovzdali kytice kvetov. Justičný palác takéto verejnú prejavu voči odsúdeným ešte nezakázal!

Súd odmietol všetky návrhy obšľobovaných na výsluch svedkov. Novašovský namieta, že súd je zaujatý, ale tento to prešiel mlčaním. V stredu, 26.1.1983 bol vynesený rozsudok. Obšľobovaných oslobodil vo veci nariadenia dozoru nad cirkvou, ale se p o b u r o v a - nie uložil oboch trest odňatia slobody nepodmienečne na jeden rok.

Ako proces, tak i rozsudok neprispieje k dobrej povedi republiky v zahraničí, ani medzi veriacimi doma. Komu prospejú takéto procesy? Hrdinské svedoctvo viery týchto mladých katolíkov iste prospeje nám všetkým k väčšej láske ku Kristovi, Cirkvi a Svätému otcovi, ktorá v nesení pozemského kríža vedie k nebeskej sláve!

Ľalšie správy v skratke :

- Dominikánka, sestra Božena Duchoňová, bola 30. novembra 1982 odsúdená k odňatiu slobody na dve roky s podmienkou na štyri roky.

- Dominikán, P. Jaroslav Duha, bol prepustený na slobodu. Zovretý bol v auguste 1981 v Plzni, v decembri 1981 odsúdený na 25 mesiacov väzenia. Za jeho prepustenie intervenovali rôzne osobnosti a skupiny Amnesty International, lebo bol odsúdený z dôvodu sliedenia svätej omše v súkromí a udeľovania sviatostí.

- P. Rodia Hložánska bol zo zdravotných dôvodov prepustený na slobodu. Podmienčne mu bol prerušený výkon trestu.

- Na dopis baptističského katecheta Grahama Billa z USA K. Hrdzovi, v ktorom dakoval za "jednu z najnebezpečnejších skúseností vo svojom živote", odpovedal v novembri 1982 uväznený kresťan v Československu. Okrem iného tento kresťan z väzenia píše :
To, že sme tu, nás vedie tiež k presvedčeniu, že i vy by ste bol tu šokoro s putami na rukách s nami, keby ste v našej krajine hlásal evanjelium a taký nadšená a neohrozenosťou, s akou by hlásate vo svojej vlasti a medzi inými národmi... Citíme iba smútek nad tým, že ste sa neprihkol k tým, ktorí očakávali Vaše objatie a že ste sa na nesprávnom mieste a v nesprávnom čase spojil iba s falošným úsmevom vlkov v rúchu beránka...

- Svätý Otec vyvetil dňa 6. januára 1983 dvoch nových biskupov pre pastoraáciu s našimi krajinami v cádzine: mons. Dominika Hrošovského, riaditeľa Ústevu sv. Cyrila a Metoda v Ríme a mons. Jaroslava Škarvaču, ktorý žije v Ríme a je poverený starostlivosťou o českých krajanov v zahraničí.

- V rámci vyvrcholenia osláv jubilejného roku sv. Františka sa v NDR uskutočnili na mnohých miestach okrem rôznych týždňov meditácii a modlitieb, slávnostných sv. omší, peších púti do Assisi a podobne i niektoré zvláštne akcie, ako napr. v Altone ekumenická bohoslužba s heslom "František s Assisi - pracovne pokoje" a ekumenický "Františkov festival" v Mäneteri so účasti asi 2500 mladých ľudí. Festival bol spojený so spoločnými bohoslužbami, spoločným jedlom a piesňami a prebichali pri ňom diskusia na témy: pokoj, radosť zo stvorenia, chudoba - alternatívny život, prístajstvo medzi ľuďmi, misie. Vo Weedelrueh sa v rámci týždenných osláv konali okrem bohoslužieb i diskusia, divadlo, lety balónom, lutkové divadlo a bola odhalená socha sv. Františka. Vo Weri, kde sa konali bohoslužby so hlavnou koncelebráciou provincie 1. rádu sv. Františka P. H. Schelläcka, bol tirkát predvedený františkánsky muzikál Piet Janssens: "Muž z Assisi".

- Pápež Ján Pavol II. navštívil koncom r. 1982 rímsku nemocnicu, ktorá vedá školské sestry františkánky. Ich predstavenou je M. Eliška Fraňnerová, českého pôvodu. V príhovore sa sv. Otec sústreďil na kresťanský zmysel a význam utrpenia a na posilu, ktorú všetkým trpiacim poskytuje úpriana vieru.

- Viac ako 3 tisíc pútnikov sa zúčastnilo na polnočnej sv. omši v chráme sv. Kataríny, ktorý stojí na mieste jaskyne, v ktorej sa narodil Spasiteľ. Skupina španielskych františkánov sličila sv. omšu v tzv. kostole pastierov, i. j. tam, kde anjel oznámil pastierom narodenie Pána. Veľká bola tiež účasť veriacich na obrádoch v Palestíne.

- Biskupi Niceregy zasvätili svoju vlasť Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie.

- Španielske dedinke Abarzuze v Navarre, ktorá má len 544 obyvateľov, ďale Cirkvi 85 kňazov, rehoľníkov a rehoľnic, čo je 15,6% z celkového počtu obyvateľov. Z toho je 14 diecéznych kňazov, 18 rehoľných kňazov a 53 sestričiek. Dvadsať z nich pracuje v cudzine.
- Katolícki biskupi v Indii vydali zvláštny bulletin, v ktorom zhromažďujú Kristov život a jeho učenie, vývoj kresťanského spoločenstva a základné pravdy kresťanstva. Podľa štatistiky tohto bulletinu je v Indii 9,704.000 katolíkov, čo tvorí iba 1,6% z celkového počtu obyvateľov 625,318.000. India má 115 biskupov, dvoch kardinálov a 17 arcibiskupov. Kňazov je 9.642, bratov 2.555 a sestričiek 43.951. Katolícka Cirkev sa stará o 126 kolégií so 102.071 študentmi, o 8.645 škôl rozličného stupňa, o 700 nemocníc, o 600 sirotincov a starobincov a o 169 katolíckych časopisov.
- Známy poľský katolícky spisovateľ Ján Dobreczynski dostal cenu Prota Narrativo, ktorá každoročne udeľuje talianske mesto Prota súčasnému spisovateľovi. Autor dostal túto cenu za román "Tien Otca", ktorý vyšiel v talianskom preklade.
- Katolícka Cirkev v Grécku tvorí "malú ale živú a pevnú menšinu" podľa stánskeho arcibiskupa Nicolasa Foscolosa. Hoci je katolíkov veľmi málo, predsa sú zapojení do národného a kultúrneho života krajiny. Z celkového počtu asi 10 miliónov obyvateľov Grécka, je iba 45 tisíc katolíkov, t.j. 0,5%. Vyše polovica z nich žije v Aténach a ďalší na ostrovo Syros a Tinos. Niekoľko tisíc katolíkov patrí do byzantského obradu, ostatní sú rímskokatolíci.
- V Juhoašľavii sa hlási 32% obyvateľstva, t.j. 6,859.700 ľudí ku katolicizmu. Na celkom dzemi je 2.805 farností, 4.121 diecéznych a 1.416 rehoľných kňazov, 6.587 rehoľnic; 401 kňazov pôsobí v zahraničí.
- V Sovietskom svete vyšiel životopis pápeža Jána XXIII., ktorý napísal pravoslávny metropolita Nikodim. Ako je známe, tento metropolita zomrel náhle v Ríme. Životopis osvetľuje hlavné problémy ekumenizmu, ktorému Ján XXIII. venoval veľa úsilia.
- Zo posledných desať rokov počet kresťanov v Afrike vzrástol o 42% zo 143 miliónov v roku 1970 na 203 miliónov v roku 1980. Ročne pribúda v Afrike asi 6 miliónov novokresťanov, mnohí z nich sú dospelí.
- Nemecký katolícky týždenník Hedwigsblatt navrhol, aby sa uvažovalo o možnosti blahořečenia nacistických koncentračných táborov cez druhú svetovú vojnu. Zvlášť sa spomínajú: biskup Kozel a kaplán Frelichowski z Poľska, karmelitán Braudem z Holandska, mládežnícky pracovník Calle z Francúzska, karmelitánske Editha Steínová a prelát Lichtenberg z Nemecka.
- Podľa najnovšej pápežskej ročenky na svete vychádza 4.669 katolíckych časopisov v jednorazovom náklade 858 miliónov výtlačkov. Z 53 katolíckych denníkov vychádza v Európe 27, v Afrike jeden, v Amerike 21 a v Ázii 4. Týždenníkov vychádza 755, mesačníkov 1874, dvojmesačníkov 604, trojmesačníkov 667, ročník 124 a neperiodických časopisov 59.
- Podľa ankety anglickej rozhlasovej a televíznej spoločnosti BBC je Ján Fovel II. najpopulárnejšou osobnosťou minulého roku. Takisto jeho jánová cesta r. 1982 do Anglica sa považuje za najvýznamnejšiu udalosť roku. Výsledok o to prekvapivejší, že tom katolíci tvorí iba 10% obyvateľstva.

- V dňoch 10.-14. septembra 1962 usporiadalo medzinárodné hnutie katolíckych študentov a intelektuálov Pax Romana v Milane medzinárodný /európsky/ kongres s ústrednou témou "Kresťanská zodpovednosť a kresťanská vieru v meniacej sa Európe".

Na tomto podujatí sa zúčastnilo 178 reprezentantov národných federácií, inštitucionálnych členov Pax Romana z dvanástich západoeurópskych krajín. Boli prítomní aj dvaja reprezentanti z Poľska. Z exilných členov Pax Romana boli prítomní zástupcovia ukrajinského zväzu katolíckych intelektuálov "Obnova" a ruského združenia katolíckych intelektuálov "ATRU". Ústredie slovenských katolíckych intelektuálov zastupovali Dr. Olga Gučaňová, Dr. Ivoň Piel a predseda ÚSVI Dr. Ján Gučaňo.

Pracovný program tvorilo jedno otváracie a tri plenárne zasadnutia. Témy plenárnych zasadnutí :

1. Zmery etických hodnôt v súčasnosti /výsledky ankety z dvanástich západoeurópskych krajín/.
2. Angažovanie kresťana na sociálnom a politickom poli v dnešnom svete.
3. Teologické úvahy o vzťahu medzi vierou a etikou.

Otváracie plenárne zasadnutie zahájil Prof. Franco Cesovola, predseda talianskej národnej federácie M.I.C.

V úvode privítal jednotlivé delegácie, medzi nimi aj slovenskú. Vo svojej obširnej reči poukázal na dnešné úlohy kresťanských vzdelancov v Európe i vo svete. Z kresťanského zorného uhla treba celú Európu chápať ako jednu duchovnú a kultúrnu rodinu v rámci celosvetovej rodiny. Duchovná bohatosť Európy je založená na bohatstve kultúrnych rozdielov Románov, Germánov a Slovanov. Na dnešnú Európu je chorobne rozštiepená na Východ-Západ, socializmus-kapitalizmus. Západná Európa predstavuje v mnohom onakú experimentálnu laboratóriu. Keď povinnosťou je pracovať na obnovení jednoty. Živá kresťanská vieru je praxou veľkej nádeje na duchovné zjednotenie ľudskej rodiny v celom svete.

Po ňom prehovoril rektor milánskej univerzity Sacro Cuore, Prof. Iazzeti. Vo svojom pútavom referáte postavil človeka do centra diania vo svete. Zdôraznil, že povolania kresťana je zaujať realistický a aktívny postoj k rozvoju nášho sveta. Keď sa nádeje Božieho príkazu "Podzante si zem..." kresťan pozoruje "znasnenie času" a hľadá stále nové cesty. V zmysle plánov Božích je kultúrny, vedecký a technický pokrok pokrokom iba vtedy, ak slúži človeku, a to v jeho ekonomickú, humanistickú i náboženskú dimenziu.

V treťom referáte úvodného zasadnutia Prof. Ruiz-Gimenez, bývalý dlhoročný predseda Pax Romana z Madridu analyzoval príčiny dnešnej duchovnej, sociálnej a politickej krízy najmä v Európe. S kresťanským optimizmom našiel cesty k nápreve. Podčiarkol povinnosť katolíckych vzdelancov angažovať sa v procese poľudšťovania technického pokroku.

Po každom plenárnom zasadnutí boli pracovné stretnutia v menších skupinách, ktoré boli spontánne zostavené podľa dorozumievacieho jazyka /angličtina, francúzština, taliančina, španielčina a nemčina/. Úlohou týchto pracovných skupín bolo zaujať k prednesenému hlavnému referátu stanovisko a vypracovať stručné závery, ktoré potom jeden zástupca skupiny predniesol v pláne.

Okrem pracovnej časti programu každý deň boli koncelebrované bohoslužby vo viacerých jazykoch i v latinčine, čo zabezpečilo v účastníkoch ziste hlboké dojmy univerzálnej Cirkvi a povedanie príslušnosti k Božiemu ľudu.

Tred záverečným dňom kongresu, v pondelok 13. septembra, prijal Svätý Otec Ján Pavol II. účastníkov kongresu na sviätnej audiencii v Castel Gandolfo. Tu neschýbal neosaj nik. Ani tí, ktorí mali, ako som sa z debát dozvedel, veľmi rezervované stanovisko k pápežovi z "východu". Títo sa takisto tešili z fotografií, na ktorých im pápež podáva ruku!

Po privete predsedu Pex Romana, Prof. Martiho z Barcelony mal Svätý Otec dlhší prejav k delegátom po francúzsky, v ktorom vyvíhol význam tejto organizácie, lepšie povedané tohto hnutia a poukázal na mnohostranné, špecifické úlohy dnešných študentov a vzdelancov v rozličných sférach ľudského úsilia.

Po spoločnej modlitbe Otčenáše po latincky a po apoštolskom pečeníni každý účastník kongresu mal možnosť osobne poďakovať Sv. Otca. S mnohými zostal Ján Pavol II. v krátkom rozhovore.

Celkovo možno kladne hodnotiť toto medzinárodné podujatie. Popri diskutovaní spoločných problémov mali delegáti možnosť utužiť staré priateľstvá a obnoviť nové známosti s ľuďmi, s ktorými by sa tak ľahko inakšie nestretli.

Zástupcovia ČSKI nedviedli kontakty s predstaviteľmi viacerých národných federácií, diskutovali aj o špecifických slovenských problémoch a snažili sa priblížiť viacerým dosť neznámu "východnú filozofiu" nádeje. Predseda i tajomník Pex Romana boli veľmi ochotní pre rozhovory.

Plní pozitívnych dojmov z Rima i radosti z dlhej návštevy v našom pohostiteľnom "slovenskom ostrove" v Slovenskom ústave svätého Cyrila a Metoda, sme sa vrátili domov, aby sme sa s našimi skúsenosťami poďelili v širokej slovenskej rodine.

Ján Gaudaga, predseda ČSKI.

poznámka: ČSKI - Ústredie slovenských katolíckych intelektuálov.

- o -

- Otec arcibiskup Jozef TOMKO už dňa 28. januára 1982 na tlačovej konferencii predstavil tému budúcej biskupskej synody, ktorá sa bude odohrávať na jeseň tohto roku. Zameranie a pokánie v poslaní Cirkvi, takáto je téma, ktorá študujú a prehlbujú synodálni otcovia.

- Začiatkom decembra 1982 sa konal eucharistický kongres miestnej mládeže v Záhrebe. Záhrebeký arcibiskup mons. Kuharič koncelebroval sv. omšu s 25 kňazmi, ktorí sa venujú pasterácii medzi mládežou. Kongres je prípravou na celonárodný eucharistický kongres, ktorý sa bude konať roku 1984 v národnej mariánskej svätyni Marie Bystřice.

- Dňa 28. novembra 1982 boli posvätené základy stavby kostola na veršovskom predmestí so účasťou 8 tisíc veriacich. Základný kameň posvätil mons. Glemp. Na staveništi bol sdeleko viditeľný pítáč s nápisom: Tento kostol stavíme na pamiatku prvej pápežovej návštevy vo vlasti.

- Sudca Vyššieho súdneho dvora v Los Angeles povolil pohrebné obrady pre viac ako 16 tisíc nenarodených detí, ktoré boli viani vo februári nájdené v odpadových košoch pri jednej klinike, ktorá prevádza umelé prerušenie tehotenstva. Tento nález vyvolal hrôzu a zdesenie tých, ktorí bojujú za obranu ľudského života. Veriaci občania majú podľa rozhodnutia súdu práve na vykonanie pohrebných obrádov. Nájdené mŕtvolky budú pochované na cintoríne pre príslušníkov všetkých vierovyznaní.

- o -

FRANTIŠKÁNSKY KALENDÁR

pre členov O.F.M., 2. a 3. rádu

Mesiac	Deň	N á z o v	A k o
Január	3.	Nejsvätejšie meno Ježiš	Pamiatka
	4.	Sv. Angela z Foligna, rehoľnícke 3. rádu	Nezáväzná pamiatka pre 3. rád
	14.	Bl. Orđeriko z Perdenons, kňaz 1. rádu	Nezáväzná pamiatka
	16.	Sv. Berard, kňaz a spoločníci, mučeníci 1. rádu	Pamiatka
	30.	Sv. Myscinta z Mariscotti, panna 3. rádu	Nezáväzná pamiatka pre 3. rád
Február	6.	Sv. Peter Kráťateľ, sv. Pavol Miku a spoločníci, mučeníci 1. a 3. rádu	Pamiatka
	7.	Sv. Koletta /Colette/, panna 2. rádu	Nezáväzná pamiatka, pre 2. rád pamiatka
	10.	Sv. Konrád z piacenzy, pustovník 3. rádu	Nezáväzná pamiatka pre 3. rád
Marec	2.	Bl. Agneša Česká, panna 2. rádu	Nezáväzná pamiatka pre 2. rád
Apríl	21.	Sv. Konrád z Parzhamu, rehoľník 1. rádu	Nezáväzná pamiatka
	23.	Bl. Egid z Assisi, rehoľník 1. rádu	Nezáväzná pamiatka
	24.	Sv. Vidál zo Signeringemu, kňaz, mučeník 1. rádu	Pamiatka
	28.	Bl. Luchezius, 3. rád	Nezáväzná pamiatka pre 3. rád
Máj	9.	Sv. Katarína Bolonjská, panna 2. rádu	Pamiatka pre 2. rád
	16.	Sv. Margita Kortonská, 3. rád	Pamiatka
	17.	Sv. Paskal Baylonský, rehoľník 1. rádu	Pamiatka
	18.	Sv. Félix z Kentalicie, rehoľník 1. rádu	Nezáväzná pamiatka
	20.	Sv. Bernardín Sienský, kňaz 1. rádu	Pamiatka
	24.	Posvetenie baziliky sv. Františka v Assisi	Sviatok
	28.	Sv. Marie Anne z Paredes, panna 3. rádu	Nezáväzná pamiatka
	30.	Bl. Baptista Varano, panna 2. rádu	Nezáväzná pamiatka pre 2. rád

Jún	12.	Bl. Jolenta, rehoľnícke 2. rádu	Nezáväzná pamiatka pre 2. rád
	13.	Sv. Anton Paduánsky, kňaz, učiteľ Cirkvi, 1. rád.	Sviatok
	30.	Bl. Raymond Lullo, mučeník 3. rádu	Nezáväzná pamiatka pre 3. rád
Júl	8.	Bl. Gregor Gressi, biskup a spoločníci, mučeníci 1. a 3. rádu	Nezáväzná pamiatka
	9.	Sv. Mikuláš Ficke, Wilhed a spoločníci, mučeníci 1. rádu	Pamiatka
	10.	Sv. Veronika Giuliano, panna 2. rádu	Nezáväzná pamiatka, pre 2. rád pamiatka
	12.	Sv. Ján Jones a Ján Wall, mučeníci 1. rádu	Nezáväzná pamiatka
	13.	Bl. Angelina z Merciano, rehoľnícke 3. rádu	Nezáväzná pamiatka pre 3. rád
	14.	Sv. František Solánsky, kňaz 1. rádu	Nezáväzná pamiatka
	15.	Sv. Beneventára, biskup a učiteľ Cirkvi, 1. rádu	Sviatok
	21.	Sv. Vavrínek z Brindisi, kňaz a učiteľ Cirkvi, 1. rádu	Pamiatka
	23.	Bl. Kunegunda, rehoľnícke 2. rádu	Nezáväzná pamiatka pre 2. rád
	24.	Bl. Ľudovika Sevojská, rehoľnícke 2. rádu	Nezáväzná pamiatka pre 2. rád
	27.	Bl. Mária Magdaléna Martínengo, panna 2. rádu	Nezáväzná pamiatka pre 2. rád
	August	2.	Bl. Panna Mária Anjelská z Forciunkuly
8.		Sv. C. Dominik, kňaz, zakladateľ rádu Kazaťelov	Sviatok
11.		Sv. Klára z Assisi panna 2. rádu	Sviatok, pre Klerický slávnosť
14.		Sv. Maximilián Mária Kolbe, kňaz 1. rádu	Nezáväzná pamiatka pre OFM Conv.
19.		Sv. Ľudovít, biskup, 1. rádu	Nezáväzná pamiatka
25.		Sv. Ľudovít, kráľ a patrón 3. rádu	Pamiatka, pre 3. rád sviatok

Príloha frontiškánskeho kalendára - krátke charakteristiky.

3. január - Nejvyššie meno Ježiš /pamiatka/

Nejvyššie meno Ježiš bolo vyvané od začiatku Cirkve; v liturgii začal byť tento sviatok slávený v 14. storočí. Jeho dcu horlivo propagoval v celom Taliansku a Európe sv. Bernardin Sienačský a jeho žiaci. Od 16. storočia je uvedený ako liturgický sviatok. Roku 1530 povolil Klement VII. rádu Menších bratov po prvý raz sláviť meno Ježiš cirkevnými hodinkami.

4. január - Sv. Angela z Faligna, rehoľníčka J. rádu.

Nezáväzná pamiatka pre J. rád.

Angela sa narodila roku 1248 v Umbrii. Zriekla sa svetskej nádhery, v ktorej krátky čas Sila a vstúpila do tretieho rádu kajúcnikov sv. Frontiška. K nasledovaniu prišla mnoho dien. Zaujímal sa nielen vrlnou láskou k Bohu a bližným, hlavne chudobným, ale i pokorou a trpezlivosťou. Boh ju obdaril svojimi nebeskými darmi. Veľmi uctievala tajemstvo Kristovho života a zanechala slávne doklady rýdzej duchovnej náuky, takže bola nazývaná "učiteľkou teológov". Zomrela roku 1309.

14. január - Bl. Otdoriko z Fordenona, kněz J. rádu.

Nezáväzná pamiatka.

Narodil sa v roku 1265 vo Villanove Fordenona vo Friulsku, kde bol jeho otec vojakom kráľa Franyse Otakara II. Preto je známy ako "Otdrich Čech". Do rádu vstúpil v Udine, stal sa knezom a spojil príkladnú prísahu života s neúnavnou horlivosťou za spásu duší. Patril medzi prvých misionárov rádu, oslávil si názov apoštola Činovan. Napísal zaujímavý popis krajiny ktorú prechádzal. Tento popis začína slovami: "Mocí už uzení iní povedeli mnoho a všeličo o zvykoch a zvláštnostiach tohto sveta, predsa treba vedieť, že ja, brat Otdrich Čech z Furlánske, som pravdivo rozprával mnoho veľkého a úžasného, čo som počul a videl, keď som... sa cez more preplavil a navštívil krajinu neveriacich, chcem je poslať nejakú úrodu duší". Prišiel do Pekingu, kde už boli frontiškáni a ako prvý Európan prešiel Tibetom a bol v Lhase. Po príchode do Európy informoval pápeža o situácii misie medzi pohani. Urel v Udine roku 1331.

16. január - Sv. Berard, kněz a společníci, mučeníci J. rádu.

Boli to žiaci sv. Frontiška, ktorí išli roku 1219 do Španielske ohlasovať evanjelium mohamedánom. Boli zajatí a poslaní do Maroka, ale oni tam neprestali kázať. V dedinke Marrakeš boli znova zbavení slobody, dani do väzenia a mučení. Roku 1220 boli samotným vladárom tejto krajiny odsúdení na smrť.

30. január - Sv. Hyacinta z Mariscotti, panna J. rádu.

Hyacinta sa narodila vo vanešenej rímskej rodine roku 1585 blízko Viterbu. Medzi sestry tretieho rádu vstúpila ako mladá žena a určité čas ale plnila rehoľné zvyky. Až po ťažkej chorobe, z ktorej sa uzdravila, zbežila sa všetkých svetských márností. Potom priánym pokánim umŕtvovala telo a s horlivosťou hľadala skutky lásky. Boh ju vyanemal nebeskými charizmami. Urela vo Viterbu roku 1640.

6. február - Sv. Peter Krstiteľ, sv. Pavol Miki a spoločníci, mučeníci 1. a 3. rádu.

Peter Krstiteľ sa narodil roku 1542 v Španielsku. Po štúdiách a vysvätení na knaza sa odoberal na Východ hlásať evanjelium. Mnoho rokov pracoval na Filipínskych ostrovoch. V roku 1593 bol poslaný s ďalšími piatimi bratmi do Japonska. Tam sa namáhal pri stavaní kostolov a nemocnice, pri obrečaní mnohých na vieru. Keď v krajine vznikli náboženské a politické nepokoje, jeho apoštolická práca bola prerušená. Peter Krstiteľ bol zajatý, hanobný ľudom a prevedený do Nagasaki, kde bol odovzdaný k ukrižovaniu spolu s ďalšími františkánskymi spolubratmi, terciárnymi a trasa jezuitmi. Svoje slávne umučenie završili 5. februára 1597.

7. február - Sv. Felette, panna 2. rádu.

Narodila sa roku 1381 vo Francúzsku. Po smrti rodičov rozdelila všetok svoj majetok chudobným. Obliekla si habit Tretieho rádu sv. Františka a istý čas žila ako "rekluzá". Neokorčie bola prijatá medzi rehoľníčky - klarisky. S povolením pápeža privádzala k pôvodnému františkánskemu spôsobu života mnohé kláštory prvého a druhého rádu. Väčševole im predovšetkým chudobu a modlitbu. Umrela 6. marca 1447.

19. február - Sv. Konrád z Piacenzy, pustovník 3. rádu.

Narodil sa v Felcencii. Keď bol ulovený pánom, predal všetok svoj majetok a rozlíšil sa so svetom i so svojou manželkou. Obliekol si habit Tretieho rádu a odišiel na Sicíliu. Tam žil štyridsať rokov najtvrdším spôsobom. Umrel roku 1351.

2. marec - Bl. Agneša Česká, panna 2. rádu

Narodila sa z kráľovského rodu Přemyslovcov v Prahe asi roku 1205. Odmietať vydat' sa za cisára a roku 1236 vstúpila do kláštora klarisk, ktorý sama založila a po mnohé roky ho viedla. Tešila sa z osobného priateľstva so svätou Klárou, od ktorej dostávala dopisy o serefínskej dokonalosti. Umrela v rokoch 1280-1283.

21. apríl - Sv. Konrád z Fergana, rehoľník 1. rádu .

Konrád Birndorfer, predtým Ján, sa narodil v Bavorsku roku 1318. V sbožnosti prežil mladosť a roku 1342 zložil sľuby v ráde Menších bratov kapucínov. 43 rokov bol vrátnym v kláštore Altditting. Až do svojej smrti, roku 1394, vynikal veľkou láskou, horlivosťou a trpezlivosťou.

23. apríl - Bl. Reid z Assisi, rehoľník 1. rádu .

Je zapísaný medzi prvými žiakmi sv. Františka ako mierny a jednoducho. Vedený zbožnosťou, navštevoval rôzne svätyne a cestou pomáhal roľníkom v ich práci. Viedol tiež pustovnícky život, ale nezanebával preto dobre duši. Posledné roky svojho života prežil v Perugii a horlivo sa venoval kontemplácii a eskéze. Umrel roku 1262.

24. apríl - Sv. Fidél zo Sigmaringenu, kněz a mučeník 1. rádu.

Narodil sa v neseckom mestečku Sigmaringen roku 1578. Vstúpil ku kapucínom a viedol prísny život v bdení a modlitbách. Ako vytrvalý kazateľ bol poslaný Konviktou kongregáciou pre šírenie viery so účelom posilnenia pravého učenia do Rétie. Roku 1622 umrel mučeníckou smrťou od kacírov v Seewis vo Švajčiarsku.